

KÜLDETÉS

Szavakból szőtt kámzsámat felveszem.
A költészet, szigorú szerzetem,
nagy útra küld s én küldetésemet
teljesítve, mind messzebb lépkedek.
Facipóm és faragatlan botom
átkopog majd szétrobbant korokon,
s az Emberségre, terjesztve hitem,
utódainkat is megtérítem.

1964

SIKÁTOROK

Az életem ma éjszakába hajlott.
Üres, kihalt lett minden utcasor.
Egy halk éneket messziről még hallok:
az emlék messze... messze még dalol.

De egyre halkabb, némább lesz a város...
Két fáradt lábam, tudom: célt nem ér!
A kezem, arcom, a homlokom sáros,
de a szívem, a szívem az fehér...!

Megyek, mint kivert részeg tántorogva.
Elém tárul száz fekete torok:
s amíg szélvihar port szítál nyomomba,
elnyelnek komor, vad sikátorok.

1929—1932

ALKONY VÁRAD FELETT

Lila ködbe szűrt szemekkel
várom: másképp mikor lesz már...?!
Gonosz sorsom, mért temetsz el? —
Messze, messze foszforeszkál

annyi csoda, szépség, mámor...
— Itt az ősz sír és a bánat. —
Örömtől tiltva, — távol —
vergődöm, mint sebzett állat.

Nincsen senki, ki szeressen...
Nem kell senki, aki szánjon!
Csókolni is elfeledtem
a váradi éjszakákon...

Nappal a halk temetőket,
este a sötétet búvom:
meg nem állít szeme nőnek
e céltalan, sivár úton.

Amit teszek — majdnem semmi:
bénaszárnyú akarások.
...Jó volna most menni, menni,
küzdve, bízva úgy, mint mások...

Nem így ülni tört ideggel,
zsibbadt aggyal, félig holtan:
nézve, előttem ki ment el...
keresve azt, aki voltam...

...Mert nem élet rossz rímekbe
róni itt a Kőrös-parton,
hogy könny perog a szívemre.
s haldoklik a beteg alkony.

1932

ARANYPOR

Címerek... csipkék... ósdi bútorok...
Az antik-órán fáradtan forog
— s éjfél jelez a cifra mutató.

A falon képek: csupa, csupa jó
nemes vonású, régi emberek...
(A ráják szélén aranypor remeg.)

Az ősöm képe szánón, szelíden
tekint le rám. — Megdobban a szívem. —
...Szobám parányi, büszke, bús sziget:

a múlt-tengere pár gyöngyöt kivet
ide. E gyöngysort felveszem:
erős leszek — s eltörpül a jelen.

1931—1932

KOLDUSSORS

Egy fáradt koldus jár, bolyong az éjben:
borús társam a néma szenvedésben.

Ruhája rongy, bús, meggyötört az arca,
haját kitepte a lét láza, harca.

Szemében könny... Már koldulni sem restell:
Ki tudja, mikor, merre, mért esett el?

— Senki sem kérdi, senki sem kutatja:
Köszöntöm őt egy bús garast hullatva.

Köszöntöm őt — én halk, magános koldus —
s eltűnődöm: Nekem egy garas hol jut?

Lelkem tépett, mint koldus rongy ruhája:
Örök sebeit ki nézi? — ki látja?...

1932

KI EZ?

...aki most itt jár egyedül,
roskadt vállakkal, mindenkit kerül,
zugutcák sarkán túl oda kiér,
ahol nincs más, csak fáradt esti szél
dobol a bomlott-szálú idegen:
ki ez a riadt szemű idegen?

Gyilkos? Bolond — vagy kocsmából kivert
részeg, akit csak az útszéli kert
magános kazla fogad éjre be?

Vajon milyen lehet az élete?

Tudom: volt ő is mosolygó gyerek.
A sors bántotta — vagy az emberek?
Ki volt? Hol, merre bolyongott előbb?
Imádkozott-e — és csókolt-e nőt?

Kórház, csapszék vagy börtön otthona?
Hova tántorog az éjben? Hova...?
Emlékek úzik? Bűn? Bánat? Nyomor?
Ki ez, ki most mellettem kóborol?
Az árnyam tán, mely utamra fagyott?
Ki ez?
 nem én, ugye nem én vagyok?

1932

ÁRNYAK

Utcák... házak... árnyak: sötétek...
Éjszaka van. Nagy csend van. Félek.

Erre most csak emlékek járnak:
szent halottak, — kik rám találnak.

A kövön apám botja koppan.
Elrejtőzöm egy mély sarokban.

A hangom elakad rekedten:
Ne tudja meg, hogy kintrekedtem...!

1932

ŐSZI BORZONGÁS

Szeptember. Csend. Csillageső...
Bánatos, barna rét:
fonnyad már a fényt kereső
utolsó margarét.

Hideg szél bujkál a hegyen, —
mint rossz gerinc körül
borzongás, ha rejtelmesen
az esti láz örül.

Sorvadás sápad mindenütt,
törött az ég szeme.
A föld sóhaja szíven üt.
Tűnő tücsök-zene.

Az öröm halkan elköszön.
A lég halálkörös:
s október vár a küszöbön, —
mint kapzsi örökös.

1932

OKTÓBER

Vérrel erezik tört nyilak
az ég sima azúrját:
fenyők ezüst dárdáikat
lila felhőkbe szúrják.

Bókol a barna hársfasor
rezes sörényét rázva:
a város felett átdalol
a színek orgiája.

S a felvillanó hegykőrön
hó csillámlik fehérén:
mint dermesztő, konok közöny
szép kedvesünk szemében.

1932

ÚJ KEDVESSEL AZ ŐSZI ERDŐN

Borzongva bujkál erre titkolt láza
a múltnak, mikor mással ültem itt.
Bolond szél sír, száz fa őrjöngve rázza
az alkonyatban vörös fürtjeit.

Véreső hull a reszkető avarra.
Az erdő tépett ernyője zörög —
s vén tölgyek törzsét dérpatina marja.
...Ki velem jársz a holt mezők között

hangtalan suhanj, kedvesem, a ködbe,
vigyázz, hogy bánatokba ne botolj: —
mert itt les reánk a nyomunkba szökve
sok letépett csók, elfonnyadt mosoly.

Furcsa félelem sodort össze minket. —
Nehéz a gyászban árván állani!
Titkon keresve tűnt kedveseinket,
vagyunk egymásnak mások árnyai.

1932

NEVEM

fába véstem.
Leírtam papírra:
könnyelműn, merészen,
mosolyogva, sírva...
Falakra firkáltam
unalomból, lomhán —
s női nevek mellé
a liget porondján.

...A tűz elégette.
...A víz messze mosta.
Vele tűnt el minden:
napok fénye, rossz...
Most újra leírom,
fáradt kezem reszket:
hozzá gondolok egy
korhadtt fakeresztet...

1933

TÁVOLI FÉNY TÉLI TÁJON

Az éj fagyos odvába
fázósan bújt a város.
Az utcák mély homálya
szomorú volt — és álmos

béke borult a hóra
s a dermedő kövekre...
Gondoltam: „Most jó volna,
ha egy hű eb követne...”

Kutattam a túnt holdat,
a koldussal beszéltem,
már mindegy volt: a holnap
rosszul köszönt vagy szépen...

Már lemondtam titokban. —
És ekkor messze, messze
fény szökött fel pirosan
a hallgató hegyekre.

Kigyúlt kiszínesedve
és lobogott és lángolt...
a holt tavasznak lelke
vagy eljövendő nyár volt?

1933

AETERNITAS

Most kél a hold. Megreszketek
és mély rímekbe róva
gyűjtöm, amit lepergetett
huszonnégy hosszú óra.

Tündöklő, tarka mozaik
a tintafoltos asztal:
verseket hintek rá grafit-
sötétségű szavakkal.

Borzongat a sok hült papír,
nőnek a bús írások. —
Hány hajszállal mélyült a sír,
mit öntudatlan árok?

1933

HAJNAL A VONATON

A borzas fák borzongnak fázva,
hull a hajnal hideg homálya.

Furcsán rikkan egy rigó füttye,
a csend lány testén sebet ütve.

A nap a vén hegyekre rálép:
megszületett az első árnyék.

1933

ÉVEK

Lestem, hogy színes-e az égbolt:
ezerkilencszázhuszonnégy volt.

...És nem hoztak hajnalt az évek:
ezerkilencszázhuszonhét lett.

Virrad...? nem virrad...? Ma is várom.
Ezerkilencszázharminchárom.

1933

MÁRCIUS

Megborzongnak a fáradt rétek...
Megborzongnak a vén hegyek...
Hátukra könnyű szellő lépett. —
A napból aranyfény pereg...

Kinyílt az ég, mint selyemernyő:
a színe szelíd tejopál —
Fehéren fodrozza lágy felhő...
Piros bogár, barna bogár

bujkál a felriadó fákon —
s szívünkbe zendül: március!
A város zaja most ne fájjon!
Szűk utcákból ma messzi fuss...!

Ibolyákkal hímzett földpárnák
körül ezüstös víz szalad:
Fuss! — a béke már régen vár rád
a virágpelyhes fák alatt.

1933

ÖRVÉNY FELETT

Hosszú az út két tér között a hídon.
Ma közepénél megingott a lábam.
A folyó sírt fel hozzám halkán, hívón:
és sárga szemén sötét sorsom láttam.

Az éjszakának sokszínű selymébe
takarva tarkán milliónyi cél van...
(Gyászhimnusz zeng a fellegek zenéje
s a híd karfáján lihegek aléltan.)

Cél nem világít... Elszorul a torkom...
Kis élelem majd mély örvénybe fojtom...
Elheverek, jeltelen sírba dőlve...

A Kőrös duzzadt, lágy, vörös homokján
virág sem nyit és csillag sem lobog rám:
az ismeretlen, tűnő temetőbe...

1933 v. 1934

ISTEN RÁMSÚJT

Nem borítnak
termő virágok:
mint korhadt fát,
a sors kivágott.

Nem ölel lány,
sem asszony karja:
ledőltem az
ősz avarra.

Lehullt rólam
lomb, gyümölcs, kéreg:
az emberek
keresztüllépnek.

Isten rámsújt —
s mint ács a fából —
a lelkemből
koporsót ácsol.

1933 v. 1934

ÉS AZ ÉLET ITT FELEJTETT...

A hold vére sárgán csurran —
és hidegen hull ma rám:
vén fa búsul földbe fűtan,
benn a kórház udvarán. —
Ködbe fúlt a lámpa fénye,
mint az arcom, oly fakó, —
s mélyfehéren már az éjbe,
messze, messze hull a hó...

Búsan bong a beteg utca,
hűlt kövén a tél tipeg.
Borzongok mély csendbe bukva,
szívem dobban: félni kezd...
Tört mosolyba könnyet rejtek...
Néma ablak néz vakon. —
...És az élet itt felejtett
egy magános fapadon.

1933 v. 1934

LEPKÉK HALOTTI TÁNCA

Hogy hullanak a levelek, a lepkék...
 hogy hullanak a tűnő csillagok...
A halott lepkék halványan belepték
 e halk utat és minden kis padot.

Őszi gondokkal nézem elmerengve
 az égi rét csöndjében, mint kaszál
aranykaszával csilló lenge rendbe
 csillagokat a játékos halál.

A fákat már a rozsda mind beeste...
 A sorvadó nyár sírjába rohan...
Én élek — csak én egyedül az estbe:
 kicsit búsan — és kicsit boldogan.

1933 v. 1934

MAGÁNYOM

Mint riadt-szemű, rémült kisgyerek,
kit mostohája egyedül hagyott:
ki körül ezer veszély kavarg:
kit szorítanak a végtelen terek...

Mint lázas ajkú, sóvárgó kamasz,
ki nőre szomjas, álmatag, fehér:
akit a hajnal mindig ébren ér:
kit elsorvaszt a forrongó tavasz...

Mint vén remete, ki ül tar hegy ormán,
úgy tengek minden kéztől eleresztve:
nyom életemnek hármaz zord keresztje:
mert élek félőn, vágyón és mogorván.

1933 v. 1934

JEGENYÉK ÉNEKE

Figyelj, figyelj a jegenyék dalára!
Minő hatalmas és minő fenséges
kórus dalol a komor éjszakába...
Fülel a fű és elsápad a fényes
esti csillag... A tücsök is elhallgat.
Madár se szól, lepkék szárnya se lebben.
Csodás varázsa van a titkolt dálnak,
ha kél az éjbe s csapong egyre szebben.

Ily dal nem fakad soha ember száján.
Ily dalt a tűnő hattyúk sem dalolnak.
Csak ők tudják, a fák, kik örök-árván
tárják ki néha szívüket a holdnak.
Figyelj, figyelj a jegenyék dalára,
mert titkok titkát fejtik meg előtted
e fák, — kik állnak, mint fekete fáklya —
kik évezredek temetőjén nőttek...

1933 v. 1934

HALÁLTALAN KÖVEK

Ó, könek lenni!... Kő, kemény, konok,
élettelen, érczenéjü darab:
ki gőgös daccal tűr száz ostromot —
s morzsává zúzva is csak kő marad.

Testét tündöklő színre színezi
a tűz, a fény, a szél és a folyam:
zord ezredévek titkát viseli,
felhőkbe tör és tárnákba rohan...

El nem kábítják kínok és csodák:
kínok és kéjek nem gyötrik soha: —
és hűvös hátán sosem csattog át
az elkocsizó halál ostora...

1933 v. 1934

ÖRÖK VÁNDOR

Ki kopog a kapunkon? — Örök vándor,
ki hosszú útról hozzánk érkezett.
Virágot lopott a mandulafákról
és lecsókolt sok kiégett szemet.

Érintette havasok hűvös ormát:
sok szőke szénakazlat átkarolt:
porból felhőt, tengerből tornyot formált,
nyárnak, télnek egyaránt társa volt.

Víg városokon száguldott keresztül —
és átbotorkált sírkereszteken:
kapunk kilincse most kezébe rezdül...
A szél kopog. Szólj: beereszthetem?

1933 v. 1934

LAPPANGÓ HALÁL

Mért éppen itt, e zord,
fullasztó, fénytelen
falak közt tengetem
fenséges életem?

Ó mért hogy nem néhány
országnyival odább,
hol összehajlanak
virágos pagodák?

Roppant vizek színén
csillog ezer sziget:
itt párás pázsitok,
Ott hókámzsás liget.

Ájtatos tengerek
mormolnak mély imát —
s a vándorok szeme
végtelen messzi lát.

És mindenütt akad
egy fél falat kenyér: —
s a lappangó halál
egy zugban is él.

1934

KUTYASORBAN

Ha magamnak társat keresnék,
karon fognám a komor estét.

Vagy megölelném, mikor sápad
a lomb, a szeptemberi fákat.

Fütyyentének a fellegeknek...
Ám tőlem békén elmehetnek.

Jobb egyedül. Baktatok csendben.
Kóbor kutyák értenek engem.

1935

MARIORA

Olyan meleg zengése szép nevednek,
hogy ha kiejtem, kéjesen remegnek
e hűlt, homályos nyárutói utcák,
melyeknek útján megborzongva futsz át,
hol magadba hullsz minden órán árván —
s az őszre gondolsz. — Mariorám, drágám.

Neved nevet. Úgy leng, mint lenge fátyol
Isztambul mélyén izzó nők hajáról.
Csupa szín. Csupa tarkabarka élet...
Fények fátylazznak selymén, selymes fények,
mintha kelet kék kikötőit járnám,
mikor kimondom. Mariorám, drágám.

Mariora... Ó, mennyi mélység, lágyság
hullámzik a hét betű öblén. Fátylát
kibontom: neved szálljon át a tájon!
Színesüljön száz szomorú fűszálon,
az egész barna, bús bánáti földön: —
hol elsápad a hold is, mikor följön...

1935

MENEKÜLÉS A FÉNYTŐL

Az éj burkából gőgösen
a pohos nap kipattan
s kövéren fénylik. Jaj, e fény
undor... kibírhatatlan.
Szertefröccsen az égi zsír,
becsorog minden házat —
s felfénylenek a börtönök,
a tébolydák, kórházak.

A forróság a falakon
s az ember bőrén átég —
és fut és fut az ég felé
ezer fekete árnyék.
Sok vén hegy nézi az eget: —
fényét már rég megunta. —
Leperzselt, rőt mezők felett
elnehezül a munka.

A fény, a fény, jaj minden kint
élesen megvilágít:
látom, mint görnyed a beteg
és a földön mint mászik

a koldus — testén rovarok. —
Hát élet ez is? élet?
A sorsom egyszer hova dob?
jaj, félek, félek, félek!

Bort, nőt, nikotint adjatok!
Mérget, mámort, — akármit, —
csak ne lássam a fényt, amely
borzalmakra világít.
Nem nézhetek síri füvek
sűrű, sötét sorára:
fedjen vakság vagy örület
hermetikus homálya.

1935

SZÉTSZÉLEDT NYÁJAM MÉGIS ITT HAGYOM

Úgy fénylik sorsom felhős égívén
új megváltást jelentő kék szemed,
mint Jézus jöttét jelző égi fény
jelent meg hajdan Júdea felett.

Utamra fényed új reményt dobott. —
A remény minden esett emberé. —
Ballagok, mint a jámbor pásztorok
ballagtak békén Betlehem felé.

Fényed talán már félúton kiég.
Szétszéledt nyájam mégis itt hagyom. —
Jó néha hosszan elmerengni még
egy messzi, messzi, messzi csillagon.

1935

LENGŐ FÉNYEK AZ ŐSZI KERTBEN

Gőzöl a fojtó levegő,
mint óriási lila katlan:
a fák levele belefő —
és lehull a lomb siratatlan.

A lelkek is így hullanak,
lehullanak lassan kiégve...
Ó lelkem, írd fel most magad
a véghetetlen semmiségre.

Írd fel, most itt e fák között
járt Horváth Imre fáradt teste:
azt kereste, ami örök —
s épp temetett az őszi este.

Írd fel, hogy zengő fájdalom
és gyönyörűség elkeverten
úgy élt bennem, mint árnyakon
lengő fények az őszi kertben.

S ird fel: — a semmi Istene
e kontrasztba tán beledöbben:—
Éltem szépségekkel tele,
ezerkilencszázharmincötben...

1935

HAJNALI BÚS ÍGÉRET

Kis kurta szókat mondogatva
ülök a kiürült kocsmában.
Ha most fölkelnék — ördögadta! —
tán el se bírna már a lábam...

Sört, bort, pálinkát összeittam.
Fejem, agyam, szívem nehéz lett...
Olyan nehéz, mint álmainkban
feljajdulni — és, mint az élet,

olyan nehéz... És olyan könnyű
elkallódni így észrevétlen...!
Szemembe lassan lomha könny gyűl:
be kár, hogy percre észre tértem!

Friss bor csillan a mély pohárban.
Míg fölhörpintem, furcsán fázom...
Ma éjszaka síromat láttam —
és elmerengtem az anyámon.

Hittem akkor; nem züllök többet.
S holnap...? Újra itt hálok! Mért ne?
E mámoros, mély percek többek,
mint az élet.

Nekem megérte!

1935

ZÁSZLÓNAK SZÁNTAM

Volt egyszer egy keleti város,
hintóján átkocsizott rajta
kelet királynője; opálos
szemét fénylő fátyol takarta.

A város népe kisereglett...
Zászlók lengtek és kürtök szóltak...
Ujjongás verte fel a csendet
s ezer átizzott röpke szótag

röppent szét... A tűnő királynét
útján ezer áldás kísérte.
Rommá roskadt a város már rég,
de mondják, egy kiugró bércre

tűzött zászló tépve, kopottan
századok múltán is hirdette,
hogy királynő járt hajdan ottan —
s a kis zászló, mint kék szigetke

— örömsziget — emelkedett ki
a házak hamutengeréből.
Ma is ott leng tán e keleti
város felett. — A tűnő fényből

be jó, ha megmarad egy fényfolt.
...Zászlónak szántam ezt a verset,
hogy lelke fehér városában
egyszer királynőt ünnepeltek.

1935

A LLOYDSORON

A Lloydsoron sétáltam tegnap este
transzparenszek vad versenye alatt;
kék, lila, sárga betűk fénykeresztje
bizarr fátylakba vonta bronz hajad.

Ó, köszönöm a kedves véletlennek,
hogy arra vitt épp tévelygő utam,
hol ezüstrókás, remek nők kerengnek
s villámosok víg serege suhan.

Csak véletlen kék szemed kék emléke —
s hogy sorsom a lét jobb partján futott:
állhattam volna ott is, hol az égre
szórják szitkaik szörnyű koldusok...

1935

EGY PERC — RIADTAN FELESZMÉLEK

Álmodva járok nappal
és álmatlanul éjjel:
játszom szörnyű szavakkal
s vívódom semmiséggel.

Megölelem a rosszat...
Megriadok a jótól...
Örömök ostoroznak —
s a bánat lopva csókol.

Aki keres, nem lel meg.
Kik félnek: rámtalálnak.
S kifosztanak a percek:
kis kincsei a mának.

S e szomorú világba
olyan riadtan nézek,
mint aki zsolozsmázva
szennyos kocsmába tévedt.

1935 v. 1936

JÁTÉK RÍMMEL ÉS SZERELEMMELEL

I

A lila út, lám, hogy szalad...
s a lila fák a lila úton...
Lilázó sugarak alatt
fenséges, lila lényben úszom.

Évszázados romantikát
libegtetnek e lila fények.
Száz szerelem rohant itt át —
a lila fák róluk mesélnek.

Olyan kedves e lilaság,
mint az emlékek mély lilája —
s úgy emlékszem, kedves, ma rád,
ahogy Csokonai Lillára.

Illik hozzád, hogy Lilla légy, —
lázás lelke nekem Lilla-álma:
e tájon, hol lilásan ég
az ősz örök romantikája.

Játékos verset írtam hozzád,
lány szójátékba keveredve. —
O, kedvesem, most mosolyogj hát
rám, e játékban megesettre.

Bocsásd meg, hogy a lila fényt és
a Lilla nevet egybe zártam
s rádfontam egy különös mély és
távoli képzettársulásban.

Úgy történt, hogy lilásan égett
és szint játszott az ég csillárja
s hittem: átjátszhatom az éjet —
a Jóisten is ezt csinálja.

1935 v. 1936

AZ ÉN PADOM

Itt árnyat vet a liget lombja,
jöjj, kedves, ülj az én padomra.

Az én padom, mert így kívántam,
pedig csak vendég rajta vágyam.

Enyém, mint te és mint az élet,
mint minden, amit el nem érek.

1935

DÚLT KÉRDÉSEK

Kinek agyában született meg,
hogy véget vessen szüreteknek,

aratásnak? Száz vigalomnak
kezdetén zord végszót ki kongat?

A hulló rózsákra ki lépked?
Ki kuszál szerte minden szépet?

Hunyó tűz lángját ki tapossa,
ki fojtja el? Ki a gonosza,

tolvaja kis örömeinknek?
Ki szomorít örökkön minket?

E dúlt versben kihez kiáltok —
s ki vállalja az esti átkot,

hogyanyszor egy szép perc leng el:
szenvedjen úgy, — akár az ember?

1935

PERCEK SZIKRÁI KÖZT

Kéken, lilán, vörösen
szikráznak el a percek.
Opálos tűzzel fénylik,
mely épp felettem serceg.

Szertelen pattan széjjel
számtalan pici szikra —
s percnyi léte, ha elszáll,
nem tér e létbe vissza.

Míg éltem, hatvan percet
óránként eltemettem: —
s a percek élni fognak,
ha meghalok, felettem.

1935

SZÓLHATNÉK BÁBEL MINDEN NYELVÉN

Elzúgó évezredek óta
tartják e csillagok a rendet,
kiket e fénylő éji óra
sugárzón fejünk felett lenget.

Szólnék Hozzád: Húzódj hát mellém...
S elhal a szó éneke számon.
Szólhatnék Bábel minden nyelvén:
szavaknak nincs értelme, látom!

Szavak nélkül karomba veszek,
míg körülünk vén szelek szállnak
s lengetik titkait a legszebb
sok ezredéves éjszakának,

mikor még szavak nem is voltak,
csak győzedelmes ősi ösztön,
melynek most vad sodrába vonlak —
s a lelked benne megfürösztöm.

1935 v. 1936

A FÁK IS KÖLTŐK

A zengő nyárfák, hárfahangú hársak:
ők is költők, a fák is — költőtársak.

Virrasztanak és vigyáznak az éjben.
Vigasztalan virrasztanak — sötétben.

Sorsuk költősors. Hangjuk költő-ének.
Figyelj: most is mély verseket zenélnek.

Versük tele van új hanggal, új színnel...
A nyárfa hangja a hárséra rímél,

mikor a szél tavasszal összefonja.
Figyelj, mit súg a sötét ciprus lombja?

Versbe kezd — s elakad a ciprus-ág:
nem találja a remény ritmusát.

1936

CÉLTALANUL

Mibe nézel szemem? mibe?
— Nézek a fénylő semmibe.

Mit motyogsz ajkam tétova
szavakat? — Azt mondom: soha.

Kire simulsz kezem, kire
becézón, lágyan? — Senkire.

Hova viszel lábam? hova?
— Megyünk szaporán sehova.

1936

AZ ÉN ISTENEM

Ó, testvérem, nagy a te bölcsességed,
ki ismered az Istened, tudod:
örök az élet — s elméddel felméred
a koránt, kátét és a talmudot.

És te talán még bölcsőbb vagy, testvérem,
ki hirdeted, hogy nincs más, te magad
sem vagy egyéb, mint a végtelen térben
fénylő elektromosság: Ősanyag.

Én testvérem, lásd, pirulok miatta,
de nem tudom, kis életem ki adta —
és a halál célját sem ismerem.

Nem ismerem sem magamat, sem téged —
s e mindenható ismeretlenségek
roppant örvénye: az én Istenem.

1937

BOTOM

Mást akart ő is, amikor kihajtott,
mint büszke nád. Most öröm és rabom.
Hogy hajnaltájban hazafelé tartok.
rározkadok — és megsimogatom.

1938

NINCS TISZTESSÉG E FÖLDÖN

Nincs tisztesség e földön?
Nincs égi tisztaság?
...Én apám arcát őrzöm.
Hallom anyám szavát.

1938

HALOTTAK

Én visszavárnám őket.
Ők várnak engemet?
Ők vissza sosem jönnek.
Én bizton elmegyek.

1938

INTÉS

Ne ujjongj... illan az öröm.
Ne üvölts... elporzik a bánat.
Üvölts: a bánat visszajön.
Ujjongj: az öröm száll utánad.

1938

MODERN SZERELMES VERS

Jó vagy, mint mások kenyere.
Szép, mint a szó, mit titkolok.
Hű vagy, mint a gyűlölködés.
És híres, mint a gyilkosok.

1938

KÉRDÉS

Ki ádáz ellenséged?
— Ki oktalan dicsérget.

S ki véradó barát?
— Ki elborzad, ha lát.

1938

MARADJ SZOBOR

Ha szólnál, badarságot mondanál,
tudom. S ha megmozdulna most kezed:
elrontaná harmonikus, remek
vonalait. Meg ne moccanj, csak állj,

mint szobor, kit nagy szobrász faragott
s kinek fenségét gazdag múzeum
őrzi féltőn. Szemem így meg nem un,
ahogy nem unja az álló napot

s az álló eget sem unja szemem.
Légy mozdulatlan, mint a végtelen —
és végtelen-mozdulatlan: örök.

Vigyázz, ha szemed rebben, már elég:
szoborszép tested szép szobormezét
pilláiddal pozdorjává töröd.

1938

VERSSOROK

Hallgatsz, lélek, mint a sok égitest,
kinek néma-zengését hallgatod:
harsány „hallgatásod“ ki érti meg,
ha egy tücsök erőtlén dalba fog?

*

Gyufám lángja szobámnak se elég,
percnyi lángja mégis megégetett —
s a hold nem süti meg ujjam hegyét,
bár fénye átfog világrészeket.

*

Látom siklani a lomha csigát
s a kis golyót, mit fegyvercső kilőtt:
ám nem látom, hogy vágat a világ —
és nem látom az iramló időt.

1938

ADJ, KERTEM, TÖBB VIRÁGOT

A túlvilági rózsák
és liliomok szebbek.
Adj, kertem, több virágot. —
Sírom, adj kevesebbet.

1939

UGYE TE IS UNOD MÁR?

Ugye te is unod már
e kort, mely nem világít,
mint a katonák marsát,
mint a papok imáit?

1939. február

EGY GAZDAG NAP TÖRTÉNETE

Mondtam a grófnak: nemes úr vagyok.
Roppant hatott rá, mert kezét adott.

Aztán magyarhoz mentem, mint magyar:
jól tartott ízes tanácsaival.

S hogy több is jusson e gazdag napon,
felkerestem végül kegyes papom.

A kegyes pap épp kalácsot szegett,
megette — és megáldott engemet.

1939

HA EGYSZER HANGOD TÁMAD

Mint híd alatt háló áldott szegények,
oly szegény légy. Vagy náluk is szegényebb.

Tiszta légy, mint a gyolcs, mit sebre kötnek.
Légy oly szabad, mint a be nem kötött seb.

S oly igaz légy, — ha egyszer hangod támad,
mint gyárszirénák szavában a bánat.

1939

RÉMÜLET

Iszonyú hang. Hanggá vált borzalom.
Ím, ő üvölt, a megrettent szamar,
ki törtetve bozontos utakon
megtorpant, mert a tér viharra vár.

Szörnyedt hangja fülemben megmarad,
így, ahogy most utamon harsog át.
Bec ülöm őt, a bőgő szamarat:
ő hirdeti a rémület jogát.

1939. június

NEKIK JOBB

Jobb a bénának, kinek rossz gerince
e percben épp a halk mütőben roppan.
Jobb, ki testére iszonyal tekintve
senyved a gennyes lepratáborokban.

Jobb a vénnek, ki mindenkitől éhen
pusztulhat el. Nincs inge, ágya, fája...
Rabnak is jobb, ki bitóra ítéltén
az óráit már ujjain számlálja.

És annak is, ki koporsóban éled,
érzi, betömi a föld szemét, száját,
mert vélem s véled szörnyűbb is történhet:
oly idő vár rám és oly idő vár rád

1939. június

FÉREGSORS

Pár friss levelet még lerág,
a gyökeret is elpusztítja.

Aztán tömör sötétbe vág:
csalja őt a sírvermek titka.

Halottak hasán csúszik át,
fölpuffad és hizottan törtet...

Feszíti rózsás, rút inát. —
De nem fúrhatja át a Földet!

1939. június

HOROG

Aljas — bár, mint a kard! — acél.
Vészt remél, hogy kicsalja részét.

Szennyes vizek sodrában él,
hol bambaság és hóhér éhség

hajt hegyére friss halakat.
Én kilestem s undorral láttam,

mint lapul meg az ár alatt,
férges állnak szolgálatában.

1939. június

PÉTER-PÁL

Lassabban lendülj, irgalmas kasza!
És ti, sarlózó, friss derekú lányok, —
míg fojtogat az új kalász szaga —
a sarlótok most alig forgassátok.

Halkuljon le a munka üteme,
mely ünnepli a búzát, hogy beért ma...
Ez jó, csak ez, míg nincsen más zene,
mint aratódal, s míg kalász a préda.

Maradjon ez a dolgos nap örök,
számunkra talán végső aratónap...
Pendül a kasza már fejünk fölött —
és learat minket is, aratókat.

1939. június

ELSZÁNT KÖTELESSÉG

Csillag siklott végig a síkos égen —
s ahogy villant, féltőn utána kaptam.

Nem értem el. Szégyellem gyengeségem,
de már tudom: dac volt e mozdulatban.

Hósi erő és elszánt kötelesség:
menteni azt, mi mindörökre veszve, —

s míg gyászolom egy égi fény elestét —
visszhang felel bátran a hősi tetre.

Ez a visszhang jutalmam. Harsonázva
kísér kopár, zord életemen végig:

mint zengő áldás, áldó villanása
a csillagnak, — mely már sehol se fénylik.

1939. október

MAGÁNOS FEHÉR ORGONA

Magánzárkára elítélt fogoly
nem elhagyottabb, mint ahogy ő áll ott.
Körötte nincs fa, nincsen más bokor:
és mégsem hajtott fekete virágot.

1939

AHOGY A HATTYÚ

Ahogy a hattyú hasít a tavon,
úgy húzz át tiszta, mély életemen.
A fejed mindig fönt hordjad nagyon —
és még az árnyad is fehér legyen!

1939

ÁLLATKERTBEN

Ha hívő vagy, vess keresztet s egy percre
hökkenve nézd az apró ketrecet,
melynek sűrű rácsa közt bentrekedt
a kis mókus — s a roppant erdők lelke.

1939

GYEREKHANG

Ó, élőket példáznak mind a tárgyak.
Ha ezüst peng: apámra gondolok.
Sötét csipkék idézik jó anyámat —
s a tanítót a táncoló botok.

1939

VIRRADAT

Villan a Nap, Isten aranycsizmája,
és hirtelen a gyöngé, harmatos
mezőkre hág. Barmok nyakára gázol —
s hajcsáraik hátán is áttapos.

1939

NYÁRI TŰZ

Tűz van. Kigyulladt a szénakazal,
mintha példázná az égő nyarat.
Csapdos a láng. Roskad a széna. — Jaj
ő, vagy a nyár hamvad el hamarabb?

1939

ŐSZI NAP

Oly halovány, mint a beteg gyerek,
mindjárt meghal, olyan erőtlén ő.
Vigyétek karotokon remegő
testét — és ringassátok, emberek!

1939

MINT KÖDÖS ŐSZI REGGELEN

Örök álmra hunyni két szemem
oly céltalan és csaknem oly nehéz,
akárcsak ködös őszi reggelen
nyirkos ágymban a fölébredés.

1939

ALFÖLDI TÉL

Tenyérnyi fagy. Ez itt a sarkvidék;
rátűz a nap s olvad a pernyi hó.
Lakából egy zömök veréb kilép —
s tipeg-topog. Ő itt az eszkimó.

1939

DIVINA COMMEDIA

Perdül a Föld: szeszélyes, csonka kocka.
Véle az ég terén pihenni dőlt
arkangyalok egymás közt dévajkodva
ütik agyon a végtelen időt.

1939

IDEGEN NŐ

Hideg vagy, mint a héber temetők.
S homlokod fehér márványa alatt, —
mit hajad sötét indája benőtt, —
titokzatos halottak nyugszanak.

1939

EGY NAPOM

Reggel

Úgy kémlelem, mint gyermeket a bába,
s hogy elterül sárgán, élettelen,
titkolt mély borzalommal kérdezem:
milyen nap ez, mely holtan jött világra?

Dél

A Nap, az ég féktelen tigrise
tágult szemmel félelmesen tekint szét,
széles mancsa menten lecsap ide
s derékba töri a nappal gerincét.

Alkony

Előbb rózsás, aztán lila színek
felhője száll s az ég alját belengi,
fodruk, mint a finom selyem zizeg,
köntöst cserél a semmivel a semmi.

Este

A csillagok a Nap ravatalán
gyorsan hulló parányi gyertyacseppek;
s az este — árva, fekete leány —
mély gyászban áll és könnyezik és reszket.

Éjszaka

Bundás sötét lappang a vén verandán,
ő most a ház elszabadult ebe,
széttépne tán, ha ágyamat elhagynám,
őrzi házunk: ember se ki, se be!

Hajnal

Véres kezét az ég leplébe kente
s mint a gyilkos, nem tétováz sokat,
űzötten fut az üszkös végtelenbe,
mert megölte ártatlan álmomat.

1939. november

FÉLELMEK

Folt a falon

Kerek folt ingott a kopár falon.
Most már tudom: az esti mécses árnya.
Öt évemnek iszonyú hatalom.
Féltem: e folt megfojt majd éjszakára.

Az iskola

Rajzó kas volt a füledt iskola,
s kis társaim zendülő, mérges méhek.
Nem repültem rajukkal ki soha,
de a fullánkjuk néha ma is éget.

Tüdővész

Sándor meghalt, bár nem is köhögött.
Hogy ne érjen két rettegő szem tetten:
elbújtam a súlyos könyv mögött —
s a zsebkendőmön vércseppet kerestem.

Jó rum

Nincs félelem, mit ő le nem igazhat,
de elpárolog hirtelen a jó rum.
Fölém nőni látok egy sárga házat —
Saluti et solatio aegrorum.

1939

BŰNTUDAT

Mint vasfogó, a vád
friss szívembe harap:
megöltem, én cudar,
egy jámbor bogarat.

Futnék helyette most
túl völgyön és hegyen.
Vétkem ki oldja fel?
Vétkem le hol tegyem?

Törvény nem büntet és
pap nem ró rám imát.
Nem mentem fel magam
Gyalázzon, aki lát!

1939

HOLDTALAN ESTE

Elbújt a hold és megpattant a lámpa,
s hogy rezzentem, rémlett: valaki látta.

Egy besurrant, ösztövért patkány nézett.
Rádöbentem: a szeme éles fényt vet.

S míg kutattam, gyufám van-e és hol van —
két patkányszem lett percre lámpám s holdam.

Fényénél oly bizonytalanul jártam,
majdnem, mint e bizonytalan világban,

hol annyi nép egymás hátára hág itt
s útjára két patkányszem sem világít.

1939

A FÉLELEM

Fürge madár. Óvom, hogy el ne szálljon,
mert kincsem ő. Nincs semmi egyebem.
Rég gyűlöltem. Már lassacskán imádom.
oly hú barát: itt gubbaszt mellemen.

1939

MEGKÉSETT RÓZSAFA

Kertünkben egy megkéssett rózsafa
szirma hull, — bár nem tépi kéz, se szél.
Megkéssett ő, virága, jószaga...
Megkéssett, — mint ki rózsákról beszél.

1939 v. 1940

MÉRT SÍRSZ, KISFIAM?

Vak közönyöd fel nem tört csigaházad,
melynek mélyében meghúzod magad.
Csalogatlak, mint hajdan a csigákat
kertünk komor platánjai alatt.

De nem mutatod meg magad. — Mit bánod,
ha sírni kezd a meggyötört gyerek,
ki már annyi ezerfélével játszott —
csak eggyel nem játszhatott még: veled.

Pedig úgy egy játékát sem szerette,
ahogy téged — új játékát — szeretne
s nem akar mást, bár bábu annyi van...

Számára nincs más és már anyja sincsen,
ki patakzó könnyeire tekintsen
s riadtan kérdje: — Mért sírsz, kisfiam?

1940

SIRALOM

Hét napon át búslakodtam azon,
hogy egy fénylő félórám elveszett.
Most átbúsult hét napom siratom
addig, amíg magam is elveszek.

1940

BARMOK A POCSOLYÁBAN

Nézd: lomhán és hízzottan heverésznek...
(Téged innen mély undor hajt tovább.)
Mily bölcsek ők: kin átömlik az élet,
mért kerülne a napos pocsolyát?

1940

OKTÓBERI TÁJ

A fogyó fény alig egy ujjnyi fenn.
A táj csendje oly mély, hogy szinte zengő —
s a ritka dér felette úgy pihen,
mint holt szemén a könnyű csipkekendő.

1940

NYULAK

Áldottan és regélve jobb korokról
áll az erdő, e kincses, vén kolostor.

S hol a homály kék füstje mindent átfog,
ott élnek ők, mint Ferences barátok.

S ha nesz hallik, távolban puska csattan,
meglapulnak, vagy szétfutnak riadtan.

Szétfutnak, és odahagyják a tájat,
hol békeességben, szelíden tanyáztak.

Gyávák? Ne hidd! Menteni kötelesség
életüket, a legszentebb ereklyét.

1940 tavaszán

DERENGÉS

A katonás nyárfasor tiszteleg.
Ki az, ki jön? Az utca belereng, és
szétfröcskölve a sűrű, friss tejet,
szamárkocsin bedöcög a derengés.

1940

HALOTT BARÁTOM

Ilyen vagy hát. Körültopoglak félve
és úgy pillantok rád, halott barátom,
mint riadt szűz pillant titkon nényére,
ki rejtély, mert átlobbant már a nászon.

1940

SZÍNEK A PALETTÁN

(Zöld)

A tűnt remény eldobta, s most az árnya
lágyan simul virágra, fűre, fára.

(Rózsaszín)

Gyöngéd, akár a neve: mint a rózsza.
A földön nincs is keresnivalója.

(Sárga)

Hivalkodik, hogy a Nappal rokon:
Meglestem őt porladó csontokon.

(Szürke)

Rátaposok, és ő az út porában
elém borul. És csókolja a lábam.

1940

ELAKADÓ LÉLEGZETTEL

Hörögsz. Elakad a lélegzeted.
Megfojt a Föld... levegőtlen lakod.
Hogy meg ne fülj, feszítsd fel az eget —
ezt a csukott, közönyös ablakot...

1940

BÖLCSŐ AZ ÉGŐ HÁZBAN

Kigyúlt házban elhagyott, béna bölcső
testem. Benne már nem játszik-nevet,
de bömböl minden kis zugot betöltő
kínnal lelkem, a bentéggő gyerek...

1940

MÉRLEG

Fent — látod, hogy a fű lassan leég.
Lent — nem látod, hogy zöldülnek a lankák.
Az élet és a halál mérlegét
így zárja le az Igazságtalanság.

1940

MOMENT MUSICAL

Felölti pávás köpenyét,
aztán — mámort kínálva bőven —
a hangok hintójára lép
lábujjhegyen, selyemcipőben.

1940

EGY VARJÚHOZ

Nemes madár, fogadd alázatom!
(Varjú nem ássa ki varjú szemét.)
Áldott legyen lábad, bármerre lép —
s lábad nyoma a havas ágakon...

1940

A BOLDOGSÁG

A nyelv kenyér. Friss, ízes és meleg.
A boldogság egy kis morzsája csak.
Fölcsíplik, hogy szájamról lepereg —
s szállnak véle a merész madarak.

1940

EGY VIRÁGOS ALMAFA ALATT

Lám, hódolón keresi kedvemet.
Csupa szín és csupa virágözön.
S én kedvére jutalmul mit tegyek?
Legszebb ágát kegyesen letöröm.

1940

TAVALYI LEVÉL A FÁN

Hogy társait elfújta mind a szél,
ő volt az ágon az élet jele.
S hogy felszállt mellé a sok új levél,
mintha most a halálra intene.

1940

ALKU AZ ÁLOMMAL

Hány percet kérsz, hogy felüdítsd pillámat?
Hatvan elég, vagy száz perc kellene?
Kevés ez is... Mily hitvány uzsorás vagy:
zsákodba hull az életem fele.

1940

A NAP

Látni fogja, tudom, ha meghalok.
A földbe vetnek, s nevet majd felettem.
S én hányszor láttam őt hegyek, habok
sírjába hullni — s én hányszor nevettem?...

1940

GYŰLÖLET

Bontsd ki hajad és oldd meg az öved:
meztelenül kívánlak — Gyűlölet!

1941

BABONA

E hangyához köttem sorsomat.
E hangyához, mely itt fut kezeden.
Vigyázom míg s változó arcodat:
Ha megölnéd...
 Irgalmazz még nekem!

1941

HULLÓ CSILLAG

Az ég melléről letépte magát,
hogy a tettétől döbbenő sötét
éjt megbámult csillagként fussa át.
Most élvezzi a bukás gyönyörét.

1941

ALJASSÁG

Belátom, ha már ily magasra hágott,
becsülnöm kell a bátor Aljasságot.

1941

LEMENŐ NAP

Látott mindent, ami itt lent folyik,
hökkent arcán pirosság ömlik át.
Látott mindent hajnaltól alkonyig —
s most helyettünk is szégyelli magát.

1941

AZ ÁLMODÓ

Az álmodó — e vakmerő turista —
merészen hág az éj szikláin át.
De megcsúszik és iszonyút kiált:
egy szörnyű kép a mélységbe taszítja.

1941

KUTYKURUTY

Buggyan a víz: a bő hínár alatt
beszél a tó két nyugtalan lakója.
Az egyik szól: „Végre fölkel a Nap!”
A másik szól: „És fölébred a gólya...”

1941

ÁZOTT VIRÁG

Hogy rettegett a vihartól szegény...!
S hogy kellett a halálos fény neki...
Esőcsepp ül most minden levelén —
s az irtózat emléke élteti.

1941

FECSCKE A FELHŐS ÉG ALATT

Tegnap még fent szállt az égen:
ma lent száll, egészen mélyen.

Mert az ég még más volt tegnap —
mássá tette ez az egy nap.

Tegnap kék volt. Kéknél kékebb.
Ma: szürkénél szürkébbé lett.

S hogy köpenyt forgat: a fecske
nem pártolja az eget se...!

1941

VITA NÉLKÜL

— „Jobb lesz holnap!“ — Hogy mondhatna neked
ellent, aki még meg sem született?!

1941

A TŰZ

Ki adta őt, számára célt adott:
pusztuljanak általa a gazok.

S ő itt és ott esztelen lángra gyúl:
s mi pusztulunk lángján — ártatlanul.

1941

TANÁCS

Ha a víz kiárad
s ellep utat, rétet,
ha a tűz házakat,
falvakat feléget;

Tüzet fojtsd a vízbe,
vizet tűzre vessed:
egymást pusztítsák el
a céltévesztettek.

1941

EZER VOLT

Fölöttem fut a drót ezer volttal teli —
s bennem a gondolat: meg kell érinteni.

1941

MEGÖLT MADÁR

Fölrepült és elérte végzetét.
Most lehúzzák csodált, gyors szárnyai.
De holtan is mintha repülne még...
Ki látta őt gyorsabban szállani?!

1941

SZŐLŐK KÖNNYE

Szüreti zaj. Sírnak a szőlőtőkék.
Szőlőszemek könnye kádba pereg.
Ha borra forrt — lehet szőkénél szőkébb:
Szomorító s nehéz, mint a hegyek.

1941

TENGERSZEM

Derűs kékjét hogy kő hasítja át:
föltrezen, de nem rejti el magát.
S mélyében, mely tisztán tovább ragyog:
nem változnak az ég s a csillagok.

1941

AZ IDŐ KÖNYVÉBEN

Milyen véres, ijesztő fejezet,
hol az Idő dermedten abbahagyta
az olvasást... Jaj, féltem lelkemet,
mely levélként ráesett épp e lapra!

1941

TALÁLT TOLL

Hiányzik-e a madárnak a tolla,
mit elejtett? Én megleltem a sárban.
E tévedt tollal most milyen jó volna
jelentkezni ott délen: Megtaláltam!

1941

FELADAT

Azzal kérkedsz, hogy bátor vagy s erős.
Emeld fel hát az árnyamat, — te hős!

1941

BIZTATÁS

Félsz? Fogad is vacog, hogy éj lett?
Kapt hátadra a bő sötétet.
Úgy, mint az út, mit éj lepett meg
s már nem fél — sőt félelmetes lett!

1941

MAGAS C

A legszebb hang
a magas C talán.
Hogy cseng, amint
hangod hulláma árad...!
Milyen csodás!
Ha soká hallanám:
megőrülnék.
Vagy csak megfojtanálak.

1941

KONFLISLOVAK

Konflislovak ügetnek föl-le,
az esőben fényesre áznak.
S homlokukra úgy hűl a bánat,
mint sóhaj az ócska tükörrre.

1941

FÁZÓ KISFIÚHOZ

Te tűzre gondolsz, ugye kisfiam?
Én ilyenkor a fákra gondolok.
Fa az erdőn s a hegyen annyi van.—
S ma éjjel mind fejszével álmodott.

1941

ÉBREDÉS

Hajnalodik. Oly hangosak a fecskék,
— csoda, hogy a dobhártyám nem reped szét! —
s úgy ujjongnak, hogy jön a fény, melegség,
mintha tudnák, hogy megérik az estét.

1941 v. 1942

KI TÜNTETETT KI?

Mennyi csillag, megannyi érem
csillog, ó Éj, sötét mentéden.
S érmeid közt, élén a sornak
megpillantom az ezüst Holdat.

Megpillantom s hosszan csodálom:
Hol szerezted, melyik csatádon?
S véle milyen emberfeletti
hőstettedért s ki tüntetett ki?

1941—42

NAGY TÉT

Tavasztól őszi kártyáznak a fák.
A szél elszánt, hazard ellenfelük.
Tarkítva a mező zöld asztalát,
sok levelet, sok jó lapot leüt.

Ritkul a lomb. Az őszi ág hegyén
csak pár levél, pár kártyalap marad.
A tékozló erdő ültőhelyén
egyre veszít: eljátssza a nyarat.

S ha egy levél marad majd, semmi más?
Egy kártyalap könnyen döntő lehet!
Erdőm, minden leveledre vigyázz:
egy levéllel a játszmát megnyered.

1941—42

ÁPRILIS

Ő tudja csak: hogy-mint csinálja,
de széppé lesz minden hibája.
És hibás lesz minden szépsége...
Ez Április! Tekints az égre,
nézz a Földre: akármit is láss:
most még a halál is hamiskás!

1941—42

SZEPLŐ

Ezerkilencszáznegyvenkettő.
A tavasz inceleg veled.
Orrod hegyén kiüt a szeplő —
Es nem úgy lesz, mint képzeled!

1942. február v. március

NAGYÚRI LÁTOGATÁS

Nagyúr az ősz, s a fák is nagy urak!
Felöltöztek — látod? — vörös-aranyba
s úgy fogadják a leskelődő, sanda
Halált, mint ahogy úr fogad urat.

1942

NAPLEMENTE

1

Az árnyaklat még élteti a fény.
Két ikerfa kimérten lép elém;
elém lépnek, kínálják árnyukat,
annyit érnek, amennyit árnyuk ad.

2

A drótokon a feszes, csendteli
fák pózát néhány pózna mímeli,
s a drótokat megszálló madarak
latolják: mi fut lábaik alatt.

3

Még örködik egy elszánt fecske fenn,
de a nyáj már ballag le a hegyen;
kétségtelen: itt van az este, itt...
bivalyháton felénk ereszkedik.

A rétnék valahány virága van,
megilletődött és tanácstalan,
s a napraforgók, hogy leszállt a Nap,
nem tudják, hogy merre forduljanak.

1942

EMLÉKEZÉS

E fa lombja szinte a földig ér le
s így lombosan sem hagyta el a bánat:
ki tudja, már hány lombja volt e fának —
s ő emlékszik még minden levelére.

1942

BIZONYTALAN

Esteledik, kong a bizonytalan.
Jaj, hány tornya és hány harangja van!

1942

MARASZTALD

Marasztald, fogd itt a bukó Napot.
Ne mondd, hogy vesztén semmi nem segít!
Menthetetlen, mint a Nap minden itt —
s az ember mégis kapkod és dadog.

1942

ELMERÜLŐ

A levegő, mint tág ezüst folyam
most épp olyan.

Az ősz már belevetette magát, —
hogyan ússza át?

Mind mélyebbre és mélyebbre merül,
de még jelül

vörös haja kibomlottan lebeg
az ár felett.

1942

ÁLDÁSOS ŐSZ

A fényt kitarván követi az árnyék,
s most úgy ragyognak az őszi hegyek,
hogy rájuk pillantva megdermedek:
fényük nyomán mennyi sötétség vár még.

Ám e szőlőfürt ott még az enyém.
Ki inná meg a borát, ha nem én?
Én iszom meg a mustját és borát,
szinte már a torkomon lángol át.

Palackokat pincémbe nem dugok.
Hordóimon pókháló nem suhog.
Italomból mámort más nem csapol:
hadd fogyjon el, míg fiatal a bor!

Áldásos ősz! Állok a hegy alatt
s érzem, vallom ebben az isteni
fényben: fenékgig kell üríteni
minden csordultig töltött poharat.

1942

NOVEMBERI KERTEK

Mosolyognak, akár a szenvedők,
kiket az ég vak büszkeséggel vert meg.
S ha veszett is szépségük már erőt,
még hódítók a novemberi kertek,
mint a nők, kiknek lábai előtt
ifjúkorukban királyok heverték.

1942

ŐSZI SZABADULÁS

Irgalmas Ősz! kezed feloldott.
Uralmad bölcs, és néped boldog.
Mi is, a fák szabadult lombjai,
ujjongunk, bár mindenki szánva szán:
mert jobb szerényen lent aranylani,
mint gögösen zöldellni fent a fán.

1942

VIGASZTALÓ

Szívem, melyből kiszállott az öröm,
üres, akár egy téli fecskefészek.
De oly igaz, hogy lesz még örömöm,
mint hogy egyszer a fecskék visszatérnek.

1942

CSÓKA A HAVON

Félek tőle, oly fekete a csóka.
Nyugtalanít, olyan fehér a hó.
S hogy alászállt e csúf madár a hóra,
ez is, az is milyen megnyugtató!

1942

TAVASZI ÁG

Villám nem ért, és nem tört le a szél.
Elkerültem a villogó fejszéket.
A fán hagyott a nyár, az ősz, a tél...
Jött a tavasz — s egy szerelmes letépett.

1942

PLETYKA

Így beszélnek: Szerelmes volt a lány,
és egy szeles tavaszi éjszakán
a kútba ugrott. A fél falu látta,
de szétfutottak mind az emberek...
S a zöldhínárú mélységbe utána
a Hold dobott csak ezüstkötelet.

1942

ELSŐ VILLÁM

Fiatal volt. Frissebb fa nem volt nála.
És elérte a nyár első villáma.
Fiatal volt... Tudod, mily fiatal fa?
Mint a villám, amely csak őt akarta.

1942

A BOLDOGOK

Beszélhetek bármennyi badarságot,
ha lány szélben ébrednek a virágok,
bólintanak felém a bolyhos kelyhek:
a boldogok lám mindent helyeselnek!

1942

CSILLAGOK

Van csillag, mely fennen azért ragyog,
hogy csillogtassa az alázatot.

És van csillag, amely a Messze Úr
nevét azzal ünnepli, hogy lehull.

1942

ÖRÖK KÖNYV

A csillagok síromon átragyognak.
S az ég könyvét — mi dolgom lenne más itt? —
kiolvasom a gyors feltámadásig,
míg helyettem a szél fűgén lapozgat.

1942

BÉKE

Egyiken van, másikon nincs levél,
egyik a nyár, a másik már a tél.
S míg fáról fára lendül át a szél,
fejem fölött a két ág összeér.

1942

KECSKÉK

Olyan fürge a lomhaságotok,
amely lomha a fürgeségetek.
Egy pillanat a bércre hágnatok,
s időtlen út a völgybe érnetek.

Peckesen álltok a hegy peremén,
tartásotok végtelen hősi gőg,
s a szavatok akadozó, szerény,
birtokotok csak egy fűszálnyi zöld.

Vénült szakáll verdesi melletek,
s víg szarvatok ifjan magasba vág.
Így békül ki íme tibennetek
a bölcsességgel az ostobaság.

1942

AZ UTOLSÓ MOHIKÁN

Arany fénylett fülén s orrlikán.
És fénylettek fején a tarka tollak.
S egy hang hördült távol: „Nagykígyó, hol vagy?
Menekülj már, utolsó mohikán!”

S ő lassan szólt és ünnepélyesen:
„Az erdő ég?... Én benne békém őrzöm.
Nőm s fiam vár a Nagy Vadászmezőkön —
s a Nagyszellem szólít már nevemen.”

S Nagykígyó — a vén indián — maradt.
Égő fák közt a haját rendbe szedte.
... Gondolj te is az égő rengetegre,
halványarcú, s szedd rendbe a hajad!

1942

BALLADA

Hogy szülőanya a fekete Föld,
erre gondolt a lilium — s letört.

1942

FEKETE MACSKA

Simogatom a szép fekete macskát.
Szőre olyan, mint az éj, vagy a vakság.
Mevakulni milyen borzalmas volna.
A borzalom itt setteng dorombolva.

1942

MAJOMSÁG

Egy majmot kértem kétéves koromban.
S amit kaptam, nem volt egyéb, csak rongybáb.
Vágyamban most egy eleven majom van, —
s számomra itt már minden csak majomság.

1942

TÖRVÉNY

Törvény, hogy a nagy folyó mindig lomha.
Hogy nyáron a tücsöknek semmi gondja.
Hogy a felhők mindig magasan szállnak.
És hogy mindenki meghalhat vasárnap.

1942

BOLDOGSÁG

A boldogság íme jelentkezett.
Felhevülve és lelkesen fogadtam.
S elrémültem, hogy megöregedett:
míg vártam rája, vak lett és fogatlan.

1942

KANÁRI

Kiszabadult a szerencsés madár,
s most énekéből érthetően cseng ki,
míg fáról fára, ágról ágra száll,
hogy életével nem törődik senki.

1942

LÁTOMÁS

1

Egy éjszaka most észrevétlenül
a levegő, a föld, a víz lehül,
és olyan lesz az ég, akár a szem,
melyben nincs láng, csak hideg értelem.

2

Ki jártál nemrég réten és mezőn,
ott csatangolsz majd a hegyekbe fönn,
nem vonz többé, lehangol a lapály, —
gondolatod is a magasba jár.

3

Zöld csipkéit most veszi el az ág,
s beledobban a fa rémült szíve —
hogy a nyárnak szépítette magát,
s a féktelen ősz vetkőzteti le.

Aztán elszáll az utolsó madár.
És leszáradnak sorban a füvek.
És sárga lesz, jaj, sárga lesz a táj,
mint a holtak és mint az örület.

1942. augusztus 31.

BOLDOG LEVÉL

Zölden fújt le a szél egy levelet.
Boldog levél! — holtig reménykedett.

1942

HALÁLFÉLELEM

Halálfélelmem — ez a vén tükör —
felém villan, töretlen tündököl,
s árulkodó fényében nézhetem,
mily gyönyörű vetkőző életem.

1942

HALAK

Fölbukkanó kis halak, nagy halak,
hajmeresztő a hallgatásotok.
Hát illik ez? Mit gondoltok, szabad
a mélységre így árulkodnotok?

1942 v. 1943

VILLOG MINDÖRÖKRE

Ügyelj nagyon minden kis mozdulatra.
A pillanat az időbe faragja:
ha virágot törsz, időtlen töröd le —
s mit megvillogtatsz, villog mindörökre.

1943

IFJÚ NYÁR

Te a fát és az erdőt kedveled.
Én a fákból felpezsdlő nyarat.
Fa és erdő megvénülnek veled —
s az ifjú nyár mindig ifjú marad.

1943

HALASZD HOLNAPRA

Halaszd talán holnapra a halált.
Hiába akarsz meghalni ma éjjel.
Holdfényben állnak a gesztenyefák:
itt tartanak szépségük erejével.

1943

NYUGTALAN LELEK

Imáiddal ne zavarj az eget!
Várj sorodra, te nyughatatlan lélek:
imádra most nem figyel istened,
mert a reszkető füvekkel beszélget.

1943

SÓHAJ

Ha elérném azt, hogy a boldogságot
érezhetném annyival közelebb,
amennyivel, ha lábujjhegyre hágnék,
közelebb vélem látni az eget!...

1943

NŐK ÉS MADARAK

Csevegnek és csinos kis fészket raknak.
S a fészkek egyszer ledől majd magától.
De ki lenne ezt megmondani bátor
a szép nőknek s a nyári madaraknak?

1943

CSILLAGHULLÁS

A gazdag ég csillagait dobálja:
arany-, ezüst- és rézpénzt osztogat —
s hull, hull a pénz végtelen tarsolyába
a világűr vak vándorainak.

1943

MIT VÁLASZTANÁL?

Legyen olyan életem, mint az álom.
Álmom legyen olyan, mint a halál.
S mint az élet, olyan legyen halálom.
E háromból te mit választanál?

1943

VESZÉLYES ESTÉK

Érzed, milyen veszélyesek az esték?
Gyanús szél fúj, minden a mélybe süllyed,
de a letépett harcos levelek még
egy pillanatig felfelé repülnek.

1943

NEVESSETEK

Szeretném, hogy hajam fehér legyen.
De vágyaim sorsát már ismerem.
Mint vén madár, olyan kopasz leszek:
sírn tudnék, — ti meg nevessetek!

1943

MÁMOR

Minden terhét ölembe dobta —
s száll a mámor, száll a magosba!

1943

UTCA

Lábam előtt az utca tekereg.
Látom fejét, az óriás teret.
Vadul sziszeg, zöld szeme rám mered.
A torka mély, s a terve már kerek.

1943

TORONY

Intő jelként áll a tetők felett.
Kongat reggelt, kongat, ha este lett.
S a neve roppant egyszerű: Torony.
És sokkal magasabb, mint gondolom...

1943

MÁS FÁN DALOL

Ma is feljött és rám ragyog a Nap.
Leveleim sorban kihajtanak.
De fénylő ágam már hiába van,
mert más fán dalol az én madaram.

1943

SZÉGYEN

Homlokomhoz kapok,
előntött a szégyen.
Ha kigyúlt a lángja,
láthatón hadd égjen.
Hadd piruljak úgy, mint
a haldokló lombok,
hadd utánozzam a
bukó napkorongot,
s a szüzeket, kikről
katonák kezének
durva markolása
már mindent letépett.

1943 v. 1944

OLVADÁS

Lehet folyónk a hólétől sárga,
fröccsenhet a homlokomra moeska,
tudatomban él még tisztasága,
s az, hogy egyszer szomjamat oltotta.

1943—1944

HOGY ÁRNYA SE LENGJEN TÖBBÉ FELETTEM

Bevallom hát — bár ötölve, hatolva —,
hogy én minden madarat kedvelek.
Kedvelem azt, melynek kihullt a tolla,
s azt is, melynek a hangja elveszett.
De egy madarat sohasem szerettem:
a vérengző, a barna keselyűt!
Hogy árnya se lengjen többé felettem,
feldúlnám a nyomát is mindenütt.

1943—1944

JOG ÉS IGAZSÁG

Én nem tudom: a jog valamit ér-e?
De nem bíznám macskám se mérlegére,
mivel azt látom, hogy paraszti padkán
ül az Igazság, — épp a Jog alapján.

1943—1944

ÉRETT GYÜMÖLCS

Vigyázz! csak egy vékony szál tart az ágon.
Az ért gyümölcs sorsa az, hogy leváljon.
S ki vitatja, hogy nedvem már megérett?
Kapt fel te lány és tárd alám kötényed,
hogy én, e fán a legszebb aranyalma,
zuhanjak e hófehér ravatalra.

1943—1944

ÜRES KERET

A Nap nevetve, a Hold mosolyogva
a világot vidám keretbe fogja.
Ebben az arany és ezüst keretben
itt álltál egyszer Te is. Hihetetlen.

1943 v. 1944

FEHÉR BOT

Felhőt a szél, de jaj, ki vezet engem?
Öblös sötétség és falak, falak.
Fehér bot voltál tétova kezemben,
hogyan baktasson bottalanul a vak?

1943 v. 1944

LÁZ

A láz, e vakmerő vörös majom,
ereimen, mint könnyű ágakon
ugrándozik, és himbálja magát.
Még egy ugrás — és elpattan az ág.

1944

FELELET

Feleljetek, madarak, levelek:
életemben boldog még lehetek?
Felszállnak erre mind a madarak,
és a levelek mind lehullanak.

1944

GYÚRÚ

Félálomból rebbenve ébredek.
Fontoskodón ver a foszforos óra.
Minden tagom ólmosra vértézett,
s forogni kezd agyam bolond-orsója.
A képzelet most képet képre vált.
Éjemnek mind élesen ismerőse.
A holtakat idézi s a halált,
és fényt villant a téli temetőkre.

Egyik sírban hős nagyapám pihen.
A másikban meg egy félénk leányka.
Pihen, így mondják, és ha nem pihen?
Képzeletem a földpaplant lerántja,
s látom, amint apám bajusztalan
nevetgél... oly groteszk így komoly arca.
Nénémnek meg földből bajusza van.
Mily rémítő a régi mosoly rajta.

S így fekszenek ők is, barátaim,
s Viktória vékony zsorzsset-ruhában,
melyben épp e temető tájain
bujkált velem. (Emlékszem, hogy csudáltam.)

Két izgalmas szeme most unalom.
Változó arca megváltozhatatlan.
Úgy kavarog bennem e képhalom,
mint sodort tárgyak viharzó patakban.

Ugrálnak a bolhányi idegek.
Az izmaim megfeszülnek és rángnak.
Nincs kibúvó, remény nem hiteget:
látom árnyát egy gyöngé fűzfaágnak,
s látom égni az erős csillagot,
amelynek fénye az űrben ott ér el,
hol asszonyom játszik jéggé fagyott
csontujján az anyám kék gyűrűjével.

Debrecen, idegklinika, 1944. február

MINDHALÁLIG

Tudja a fa, hogy lehull levele,
mégis mikor megérzi, hogy tavasz van,
minden ága lombokkal lesz tele:
levelet hajt halálig, hajthatatlan.

1944

RUHÁK SZIMFÓNIAJA

Ahogy megyek a szeles hídon át,
felfújja magát a vézna kabát.

S a nadrágom két szára is lebeg:
kabát, nadrág kifecseg engemet.

Sálam, az nincs. Még tavaly itthagytott.
A nyakkendőm félrecsúszott, dadog.

De alatta a szürke, szennyes ing
zsörtölődik, hogy kilátszik megint.

És a kalapom is perel velem,
mert mindenki előtt megemelem.

A cipőm meg így recseg: Ostoba,
te nem taposol senkire, soha!

1944

FÚÉRT, FÁÉRT

Fülembe súgtak a sovány füvek,
és a fák is panaszkodnak nekem,
hogy nap s eső veri a testüket,
és a sorsuk száraz és fénytelen.

Sírtak: hernyó lepi el levelük,
a réten meg nyomorult nyáj legel,
s ha társukba a villám beletüt,
az emlékét nem őrzi semmi jel.

Éjjel-nappal, minden évszakon át
jártam magam fák és füvek között,
meghallgattam mindenik nyomorát,
s szívem velük szövetséget kötött.

Fához érni ujjhegygel sem merek.
Füre lépni álmomban sem bírok,
s hernyók, birkák, hatalmak, elemek
ellen mindig mellettük harcolok.

Fűért, fáért halljátok hát szavam:
követelem, hogy igazuk legyen:
itt élni fűnek, fának joga van,
akár völgyben sarjadt, akár hegyen.

1944

ESŐCSEPP

Felhő volt ő, felhő volt még egy perce.
Majd viharként az ágakat tördelte.
Nem vihar már: erőtlen kicsi csepp lett —
s felhők jöttén a falevéllal reszket.

1944

KÍNAI LÁNY

Teste sárga, sárga és meztelen.
Éjjel-nappal incselkedik velem
s kacagva gyújt agyamba rőt tüzet...
Kínai lány, — a neve: Őrület.

1944

FÁK ÉS MADARAK

Fa nélkül egy fillért sem ér a táj.
S üres a fa, ha nincs rajta madár.
Én azt hiszem, nem kelne föl a Nap,
ha nem volnának fák és madarak.

1944

NAP A HAVON

Az ember itt sok meglepőt megérhet.
Például, mikor a hó és a Nap,
a kíméletlen, ádáz ellenségek
rózsás kedvvel egymásba omlanak.

1944

ÉN, KI A TELET LEGYŐZTEM

Élek! Élek...
S én, kit az ősz nem
győzött le, a
telet legyőztem.

Lombom kihajt,
bő nedvem érik.
Erős vagyok
csúcstól gyökérig.

Jaj azoknak,
kik martak, téptek:
jaj az ősznek,
jaj, jaj a télnek.

Így zúg a fa.
Zúg fenyegetve.
Zúg, mint a Nép.
Nap süt felette.

1945

NYÁR

Piros vagy, tápláló vagy és meleg,
ó Nyár!
Bevallom, hogy te éltetsz engem.
Kedveseimet is te élteted —
és illatod él minden idegemben.

Az ősz fanyar és a tél keserű.
A tavasz meg éretlen,
de te édes, lágy vagy és forró,
mint foszlóbelű cipő,
amit mohón szorít szívéhez,
ha hozzájutott, felnőtt és gyerek.
Boldog a szám, mely betelten majszol ma
s vigyázón, mint kapás a kenyeret,
hogy el ne vesszen belőled egy morzsa.
Érzem, ahogy erősít és javít
a te időd, és ijedezve nézem,
hogy oly gyorsan fogynak el napjaid,
mint a kenyér az éhesek kezében.

1945

ÖRÖK BARÁTAIM

Ti koldusok, kiknek nincs ingetek!
Rongyos felhők a rozzant híd felett!
Rút verebek a fák tört ágain!
Fagyos ágak — örök barátaim!

1945

SZEPTEMBER

Lelkem, mint szappanbuborék —
szivárványos, könnyű, kerek.
Szeptember, sárga szalmaszál,
átfúvom rajtad lelkemet.

1945

GYILKOLOK

Gyilkolok, a hú pókot megölöm,
ha elhessenem tőle a legyet.
És megölöm magam, ha bőrömön
a viperának megkegyelmezek.

Gyilkolok hát, inkább hullót, legyet,
de gyakran, ha olyanba ütközöm,
ki akkor is öl, ha felesleges —
gondolatban még azt is megölöm!

1945

AMI ELVESZETT

A könyvet, mit otthagytam egy padon,
ki olvassa? Én még olvashatom?

S mit elhagytam szintén, kié a toll?
Ki forgatja, lázadó vagy lator?

Az elhagyott sétabot merre lép?
Ki rongyolja kesztyűm jobbik felét?

S a zsebkendőm, mely szintén elveszett —
könnyet törül fel, vagy vércseppeket?

1945

FÉNY ÉS ÁRNYÉK

Az egyik fény, a másik árnyék. Nézem:
mind a kettő elfér egy falevélen.

1945 v. 1946

SZABADSÁG

Szabad a szél, az elgurult dió,
a vándor, a dal, az utcagyerek.
És a rigófütty is és a rigó...
Szabad a vad. Szabad a rengeteg.

A tűz, a tó és a tavaszi rét.
A fény, — amely rabokra is ragyog. —
A folyó, midőn medréből kilép.
És szabadok a hulló csillagok.

A győztes, s a legyőzött-hontalan.
Ez is szabad, — látod? — s az is szabad.
A Szabadságnak sok álarca van —
s jaj nekik, kik rosszul választanak.

Ügyelj te, ki választhatsz szabadon
a szabadság és szabadság között,
hogy szabadságod ne legyen vadon,
vagy szabadon választott börtönöd.

Példád legyen, kit nem terhel nyereg.
Föl ne nyergeld, le ne pányvázd magad,
áradj, akár a titkos tengerek,
melyek hajótlanul hullámsanak.

1945

FOLYÓ

Hegyről fakadt. Keskeny volt és sekély.
S hogy több legyen: folyó, csak erre vágyott.
Most már folyó. Széles, a medre mély:
s visszasírja a veszett magasságot.

1945

LÁNY

Illatozott, ringott előttem.
Az árnyékát szemmel letörtem.
Ez az árnyék hogy felcifrázott:
viselem, mint sötét virágot.

1945

ÁTKOS A FÖLD

A föld drága, de még drágább az élet.
Az élet sok, de több a becsület,
s átkos a föld, hol bitangok henyélnek.
s ahol vértől kövérek a füvek.

1945

TIED E FA

Tied e fa csúcsa és gyökere.
Tied e fa gyümölcsökkel tele.
A Nap nedvét számodra érleli —
s neked híznak százával férgei.

1946

FÜVEK

Figyelted már rezgését a füveknek?
Az életéért mind egyformán reszket.
S minden fűszálban, mely egyedül dől le,
meghal a rét. s a rét végtelen zöldje.

1946

A SÁRGA HÁZ

I

Ez is csak ház, a híres sárga ház,
fény itt is él, árnyék itt is tanyáz.
De nem érti a fény, hogy ért ide —
s nem emlékszik az árnyék semmire.

II

Te is itt élsz e szűk, zárt udvaron.
Te is itt élsz, mi urunk, Unalom,
s ha árnyadat magamról elverem,
te felborongsz fűn, fán, falevelén.

III

És nézd, itt sétál Nagy Napóleon.
Ne hidd, hogy a híreből tán levon,
hogy napjait nem jelzi semmi tett:
Élt-e császár, ki többet épített?

IV

És felvillant téged egy kártyalap,
tegnap meg a sakkasztálon láttalak,
e könyvből meg felrepül most neved —
s az ég felettem fellegtelenebb.

V

Nyugágy, miben nyugtalan heverek,
s ki mellettem heverész, senki más:
Mókus kutya. Érte is reszketek:
kicsi, fehér és epilepsziás.
Sorstárs, sőt több: elvbarát ő velem.
Ha lövést hall, hát felveti magát
és a levegőt marcangolja fenn...
A háború torkát harapja át.

VI

Kár felkelni, nem vár ma semmi jó.
Ez csak a reggeli depresszió.
Kár feküdni, oly jó volt élni ma:
ez csak az esti eufória.

VII

S jönnek, mennek ápolók, orvosok:
köpenyeik széle is orvosod.
Köpenyeik széle is tejfehér,
s e színben a végtelen béke él.

VIII

Várad már nincs. Mióta itt vagyok,
elseperte az idő Váradot.
Így érzem itt, de hallga... ez a hang
úgy szól, akár a váradi harang.

IX

Nem kétes már, hogy a rab mit kíván:
Rád gondolkó szegény Lélián —
s egy verssorod gyakran meglátogat:
„Mivé tette az ifjúságodat?”

X

Fent a hegyen fénylik az idegosztály.
Tavasszal még te is ott fent napoztál —
s most, mint árnyék lebegsz a zártosztályon.
Hitted-e, hogy Isten így kirostáljon?

XI

„Vétkezel, ha szíved itt háborog,
voltak ennél vészesebb táborok,
voltak nálad kínozottabb Krisztusok...“
Keresztfáknak erdeje így susog.

XII

Ki jön hozzám? hány rokon? hány barát?
Hány ismerős? hány drága, drága láb?
Éjjel-nappal vendégeket kapok:
éjjel az éjet, nappal a napot.

XIII

És néhanap az élet bekopog.
Míg ideért, a színe lekopott.
És néhanap bekopog a halál —
s itt ő is mintha haldokolna már.

XIV

Ha az őrült rémtette érdekel,
ne jöjj ide, csak nézz az égre fel,
az égre, hol ezernyi harci gép
emlékeid ködéből ím kilép,
hogyan bombázzon a békés táj felett.
Itt nincs bolond, itt nincs csak pár beteg,
nem ölnek ők, föl mit se gyűjtanak...
Kint, kint keresd a tébolyultakat!

1946

SZALMALÁNG

1

Hajam hajadhoz ért s már egész más ma.
Kapzsi olló fűrtjeit sose bántsá!
Hosszan, őszülten és égnek meredve
hajad emlékét rikoltsa, remegje!

2

Fülembe súgtál és milyen csodás:
azóta minden csupa suttogás.

3

Ringat a csók,
mint a csónak.
Csobog a csönd,
átkarollak.

Vonjuk be az
evezőket,
vigyen az ár,
ha erősebb.

4

Láthatjátok: lázba estem.
Lázasan les két meleg szem
s csak dadogunk együtt ketten
s értjük, ami érthetetlen.

5

Szalmaláng csak, azt mondjátok?
Láttatok már szalmalángot?
Nincs e tűznek nagy hatalma,
de szálíg elég a szalma.

Ha szalmaláng, ami éget,
mint a szalma, szálíg égek —
soká leszek sötét pernye:
velem ég, ki felseperne!

Szél volt, ami elfűjt engem.
Meggyújthatok majd szélcsendben.
De ha lángom szelet érez,
csak kialszom, — vagy tűzvész lesz!

1946

ÜRES BESZÉD

Leült mellém, felvonta vállait
s nevetve szólt: „Most mondjon valamit!“
Megszólaltam, már csak a csend miatt,
s ő várta, hogy most lesz valami „nagy“,
tavaszt támaszt szavam, vagy tán tüzet,
vagy legalább lehull a feszület.

De nem történt abszolút semmi sem.
Nem is csoda, hogy nem történt, hiszen
sem varázsló, sem vátesz nem vagyok,
csak egy férfi, ki félszeg és dadog;
kitűnt: még nem is görögtűz szavam,
s kínlódásom egész hiába van.

S szavam nem lett se szebb, se szaporább.
Végül is idéztem Delacroix-t:
„A tehetség nem olyan, mint a Nap.
amely felkél, ha törik, ha szakad.“
Költői szó, becses szó, ritkaság —
s szavam zörgött úgy, mint a száraz ág.

Ő mosolygott, s azt mondta: „Érdekes.“
De láttam, hogy szeme elrévedez.
Majd hallottam: a szomszéd szék nyiszog.
Felállt. Felálltunk. Bántón ásított.
És elköszönt. És magamra hagyott.
Eltűnt, mint a „kegyetlen angyalok“.

... Most nem egy nő, egy egész nép figyel.
Kit kápráztassak el? hogyan? mivel?
Nem találok se szótót, se ragot,
most se súgnak semmit a csillagok;
nem hintázik helyes szó nyelvemen, —
azért mégis könyörgök: Figyelem!

Szétkiáltom, bármily üres beszéd:
Elvesztette egy ember az eszét,
s szerelmében egészen szétesett.
Ne döntsétek még fel a székeket...
maradjatok! hallgassatok ma rám!
Titeket is megölne a magány.

1946

ÉPÍTEK MAJD...

Építetek majd, meglásd, egy olyan házat,
hol nem találsz se kilincset, se zárat,
parasztlak lesz, parasztlak, vagy csak pajta,
de a szegény is ki-be járhat rajta.

És kerítetek e ház köré egy kertet,
kicsit ugyan, de tisztára separtet,
s a kapuból kiáltom: Ide gyertek
mind, akiket a kastélytól elvertetek.

Lesz néhány fám és gyümölcs minden ágon,
s a termést majd köztetek szétkínálom,
de aki jön, hogy egy fát itt kivágjon,
átkozzák ki árnyát is, azt kívánom.

Jaj lesz annak, ki nálam füre lépett,
ki egy levelet oktalan letépett,
kik a védtelen fatörzsbe faragtak, —
s nem hajtanak térdet a bogaraknak.

Követelem: ha morzsát hoz egy hangya,
köszöntsék őt, mint megkívánja rangja,
s a fű közül, ha víg tücsök szökken ki,
köszöntse őt is illően mindenki.

De fussa el, ki sáskát lát, a méreg.
És ne higgye a hitvány, falánk féreg,
ki földemet turkálja tekeregve,
hogy felfúrhat még ő is az egekbe.

1946

IGAZSÁG

A fejsze ölt, és az ács felmentette.
...S ha ítélnének az erdők felette?!

1946

A HÚSÉG VERSEI

I

I

Szívemben a föld vérző szíve dobban,
szomorú, de szeretlek egyre jobban.
Szavaimban századunk szava reszket:
félek, hogy füled mellett elereszted.

2

Tépdستم és forgattam ecsetem,
mert nem tetszett egyetlen színe sem,
és közben egész vak este lett.
Ne csodáld, ha sötétre festelek!

3

Csókolgatnak téged a csillagok.
Csókol a Nap, a Hold, és te hagyod.
Jaj, ne hidd, hogy mind csak téged szeret!
Megcsókolnak ők minden porszemet.

Hű vagyok, mint északhoz a hideg,
mint délhez a napfény, narancs, dió,
mint kényelemhez a keletiek
s nyugathoz a civilizáció;
mint a tavaszhoz hű az áradás,
a nyárhoz a negyven fokos meleg,
vagy mint az őszhöz a vörös varázs —
s a tél azokhoz, kiket eltemet.

Ha nincs senki, itt vagyok én: ebed,
verj és uszíts, járj velem réteket.

Vadássz velem, ha időből telik.
Őrzöm házad, álmod, emlékeid.

S ha valaha elvesztenéd magad,
fűttyents egyet, s már visszahoztalak.

S ha megvesznék és kezded megmarom,
ne hívj sintért, te dorongolj agyon.

6

Keresheted, hiába keresed
a csillagot, mely egyszer leesett.
S százszor lehullott, mégis fent ragyog
az én egemen a te csillagod.

7

Ahogy az ág szerette a szelet,
melyben kettétört, úgy szerettelek.

II

1

Tanulatlak több mint egy éve,
tudlak is már, csaknem betéve.
Szép lecke vagy, talán a legszebb.
Felmondalak a fellegeknek.

2

Felelek belőled: felajzott
a te földöntúli földrajzod.

Recitálom angyali nyelved,
tündéri és vad történelmed.

Bölcsleted báját kitarva
rátérek geometriádra.

Egy tudatalatti, halk hang szól
a párhuzamos vonalakról.

S a szám végül rólad beszámol,
mint irracionális számról.

3

Cikázom, mint sötét pont föl-le,
de mint körhöz körben a görbe,
tehozzád mindig visszatérek,
te legvonzóbb köre a térnek.

4

Jobbat tudnék gyűlölni nálad.
Szemem szebbeket megutálhat.
Tudnék megenni okosabbat.
Hazudtam már hány igazabbnak.

5

Nem mint aki csatában forgott,
de mint ki dinnyehajra lépett,
oly félszegen estem el érted,
hanem azért hősként mosolygok.

6

Hát egy évig harcoltam érted, és
más csókolt meg. Nemvárt kitüntetés:
egy csók! A helyét úgy mutogatom,
mint ordóját az ócska zubbonyon
a hős, aki hitvány érmet kapott —
s érzi, — nem éri meg a holnapot.

1946

LEHULLT VIRÁG

Él még a fa, és ép még minden ága.
Az is, amelyen én szöktem virágba.
S méh döng a fán és méh minden virágon:
hiába is hazudnám, hogy hiányzom.

1946

ZÁTONY

Erdőt, mezőt híven szerettem én,
s hittem, hogy rajtuk fű, fa az enyém.
De már látom, hogy fű, fa becsapott:
jobban szeretik nálam a Napot.

Hűtlenek ők, mint kicsi madaram,
aki helyett csak egy kalitka van
s lakót már e kalitka sem remél,
hiszen ő is csak emlékemben él!

Jaj nem vagyok én se cukor, — se tej.
Csoda-e, hogy a kutya se kedvel?
Hat macskám volt, s mind a hat megszökött:
vándorrrá váltak, vagy boldog dögök.

A föld kicsúszott a talpam alól.
Az ég csak más háza fölé hajol,
s nevesetek, ti rangosak, nagyot:
az utolsó rongyom is itthagytok.

Elcsoszogtak a csalódott szülők,
hogy ne lássák, mily korán őszülök:
s hogy ne kövessen tébolyig nyomom:
még korábban megörült asszonyom.

Jobban szereti ő a temetőt,
jobban a sírt, mely besüppedt, bedőlt —
s jobban szerette sok drága barát
a harcteret és a gázkamarát.

Jaj, mit tegyek, jaj mit? Feleljetek!
A felhő sem áll meg fejem felett.
A szél is másnak tépi a haját,
még a villám is mindig másba vág.

Felhők után hiába kapkodok.
Elvillannak viharok és korok.
de akiben egy világ összedül,
áll fájdalma s fénylik időtlenül.

S túl minden időn és minden koron
sötétlik e világítótorony
s hajók, harcok, zászlók elé mered:
„Ez itt zátony, — ne erre, emberek!”

1946

VÉRREL ÉS KOROMMAL

1939. március

Itt egy piros, ott egy sárga plakát.
Puskaporos a levegő. Nahát...!
Háború? De ki fog harcolni most?
Pazarolni kár a sok papirost.

1941. június

Ma vagy holnap, ha behívót kapok,
nem kések én, csak egy-két hónapot

—
s hóshöz illón egykettő elverem
ellenségem: tulajdon fegyverem.

1941. július 31.

Egy káplár előtt is megremegsz.
Tessék:
Így kezdődik a híres hősiesség.

1944. január

Ki küldte ránk ezt a kemény telet?
Farkascsorták tárt torka fenyeget —
s a fogcsattogató, falánk halál,
akár a farkasok, csordába jár.

1944. március 20.

Hívtál csendőrt? Kértél te katonát?
Szúnyog adjon számukra szalonnát,
a szél szállást, a villám meleget —
és mind e jókban bővelkedjenek.

1944. június

Hadd lendüljön helyre a ferde
mérleg:
Lássák most a lelkem is feketének.
Kergessen kard. Csapjon le gumibot
rám.

Pusztá létem legyen lázító botrány

—

s rémüldözzön a „Rend“ rajtam,
kívánom,
mint én, e vérben vajúdó világon.

1944. augusztus

Az fél, kinek van vesztenivalója.

Akinek nincs, az bátor: sose fél.

S nekem annyi vesztenivalóm
volna?...

Úgy reszketek, mint a nyárfalevél.

1944. szeptember

Futok, futok, de jaj, a félelem
nem marad el, versenyt rohan velem.

Most megállok: előzzön meg,
hagyom —

s nem előz meg: itt áll a talpamon.

1944. szeptember

Építs újat, ha leégett házad.

Ha kigyulladt, tépd le a ruhádat.

S ha nem házad, ruhád: lelked
lángol,

sikoltozz és fuss ki a világból!

Sikoltozz, mint a kés, ha késhez ér,
mint fekete alapon a fehér,

mint a tenger, ha egyre szelesebb,
mint a kalmár, ha kincse elveszett,
mint az, aki váratlan mélybe lép,
mint a bikától kergetett cseléd,

mint sötétben sápadt, sovány gyerek,
s mint szülő nők s növekvő harcterek.

1944....

Vállald sorsát a hulló leveleknek,
akik ma vagy holnap már leperregnek.
Én közéjük számolom rég magam:
boldog, kinek még egy-két napja van.

Kelkezés nélkül

Látunk minden lehulló levelet,
ha egyenként hullnak a levelek.
De ki látja, ha lehull egy levél,
amikor fákat csavar ki a szél?

Kelkezés nélkül

Boldog az ég, ha fent ragyog a Nap?
Boldog a föld a békés ég alatt?
Boldog az Élet, ha kalásza áll?
A háborúban boldog a halál?

1945. március

Ez még nem Nap, de mintha hajnalodna.
Lesz itt Nap, de árny is a fény megett,
hogy a letűnt iszonyatos napokra
ma is, holnap is emlékezzetek.

1947. január

Aki tegnap háborút hirdetett,
nekem szánta a halált és neked.
Aki holnap háborúért hevül,
haljon meg hát nélkülünk, — egyedül!

1939—1947

A NYÁJ ÉS A PÁSZTOR

1

Minap egy birkával beszéltem.
Megkérdeztem: Mi hír a réten?
Azt felelte: boldog a nyáj ma —
s a pásztort pokolra kívánja.

2

Ezután a pásztorral szóltam.
(Láttam, szemében is savó van.)
Dühöngött: „Sok a kerge birka!“
Túrót falt — és a nyáját nyírta.

1947

MÉRLEG

Itt a mérleg. Mi több?
Egyik oldalára
hulljon minden érték:
föld, erdő és bányá.

Másik oldalára
csak egyetlen vércsepp, —
mit a hadvezérek
soha le nem mértek.

1947

FELMUTATLAK

1

Felvettelek s szinte álom,
súlyod olyannak találom,
s töretlennek tiszta fényed:
forgatlak, fél szemmel nézlek,
s mint ki a porban kotorva
aranyat lelt, olyanforma
érzés fog el, míg a Napnak
két ujjam közt felmutatlak.

2

Sav vagyok: fémed feloldom.
Vadász vagyok: vezess sólymom.
Húsom vagy, és én a csontod.
Zászló vagy: kezem kibontott,
s csúcsra tűztem veled — látod —
a szerelmi szabadságot.

Immár hozzám tartozó vagy,
mint folyóhoz a futó hab.
Titkos órák vernek: tik-tak,
összegyűrlek, kisimítlek,
s hallom, amint így szólsz: Jól van,
hab vagyok hát a folyóban,
télben befagyok, s ha nyár van,
elapadok az aszályban,
s áradok, ha a víz árad —
szakadnak máris a gátak,
s pusztul, mi pompázón pangott.
... Félreverik a harangot.

1947

A GYALAZATHOZ

Ellened a világ fellázadt.
Szobrod négy égtájon ledőlt.
Párizsban, mint ebet leráztak,
Berlinben elpattant erőd.

Rómában árnyadból csak rom van.
Im a Balkán is ellened:
ám nagy vagy még, nagy Spanyolhonban...
Ki itt nagyá tett, ne feledd!

Légy hálás Franco tábornoknak!
Gyalázat, mentője te légy!
Eljövendő, szelíd koroknak
egyedül te őrizd nevét.

1947

CSILINGELJ, BÉKE

I

Karácsony jön. Jó vagyok — s megint
gyermek.
Gyötörnek a felesleges intelmek,
s kirakatok tövében ácsorogva
emlékezem kövér karácsonyokra.

II

Körvasutat kaptam és képeskönyvet,
cilinderes majmot, aki köszönget,

hajót, kőkockát és társasjátékot,
cukrot, amely a gyertyafényben szétfolyt,

no és egy nagy-nagy karácsonyfát persze,
hegye hivalgón a plafont seperte —

s végül bevallom: még kardot is kaptam...
Szégyenkezem miatta szakadatlan.

III

Es jött azóta sok karácsonyeste,
jártam szótlánul és szemet meresztve
üres zsebekkel telt kirakatokra —
s árvább voltam, mint a táj bármely bokra.

IV

Sok gazdag, szegény karácsonyt lezárva,
nem vagyok már se becézett, se árva —
s kérdek: Mit hoz e kéretlen karácsony?
Csilingelj, Béke — legdrágább barátom!

1947

A NAP

Ma is ő kelt a legkorábban.
Hajnalban kint volt a mezőn.
Legkorábban ő volt a gyárban
s hogy a munka szünetelőn

elpihent az ebéidőben,
ő még akkor is dolgozott.
Heverhetett ma sok, de ő nem,
a Nap nem! Estig lobogott.

Így nem csoda, ha ilyen fáradt
s a tyúkokkal pihenni tér.
Táj, vess neki jó széles ágyat.
Ringasd el szépen, esti szél.

1947

AMIT AZ IDŐ PARANCSOL

Tavasszal a fa nem halasztja
a lombnyílást másik tavaszra.

És nézz a költöző madárra:
ha ősz van, ő elindul már ma.

Pontos ő is, mint a természet,
kiben köröd keringő rész lett.

Tévedhet az okos is: Ő nem!
Tudja mit tesz, minden időben.

Hallgass te is, ha ily parancs szól —
s tedd, amit az idő parancsol.

1947

KÓRHÁZI VERSEK

1

Ma éjszaka azt hittem, meghalok.
Hagyakozzam? hallod-e? akarod?
Tollba mondom a testamentumom.
Tied mindenem... (Semmim sincs, — tudom)

2

A gazdagnak hat-hét vendége van.
A szegényhez bizony egy sem rohan.
S ha jön is egy, nem jön felhőtlenül —
s kitessékelik mielőtt leül.

3

Nyílt az ajtó, de megint nem te jössz.
Órjöngésem most arra ösztönöz,
hogy kifussak, sikongva hívjalak...
Mivel bátrabb a beteg, mint a rab?

4

Hányszor jössz még? Jössz, míg meg nem
halok?
Hallatlanul hosszúk a hajnalok.
Előbb-utóbb te is csak elmaradsz —
és síromat felveri majd a gaz.

5

Pap járt nálunk. Szánom a jó papot,
kinek ha gyónnék, csak így gyónhatok:
Istennél, ki bír földet és eget,
jobban szeretem a szegényeket.

6

Csend, — majd megszólal az egyik beteg
(szája száraz, a szeme kimered)
„Kend-e vagy én? ki hal meg hamarább...”
És látjuk mind a hullakamarát.

7

Ki betegebb, felgyógyulhat előbb.
Kezel s megáll mindenik ágy előtt.
„Hát jobbulást... no az Isten velük...”
S nem is sejti, hogy a szava megüt.

Jó mégis, hogy van, ki innen kijut.
Jó tudni: van minden bajból kiút —
s a munkát, mit megkezdtem, — van remény!
—
bevégzi más. Kicsi baj, hogy nem én.

1947

KÖZKÚTNÁL

1

Közkútnál mosdom mostanában.
Tenyeremben, mint csorba tálban
csobog a víz, zeng szakadatlan.
Habzik a Nap, mint aranyszappan.

2

Kapaszkodj, csak kárálj, küszködj te!
Én leülök itt a küszöbre.
Hogy nem ülnek mellém kifentek?
Fő, hogy e küszöb megpihentet.

3

Pihenek és verseket költök.
Kenyér nélkül eszem gyümölcsöt.
Papírból is friss a cseresznye.
Cserepes ház, ne is eressz be!

4

Párolgók és fővök fedőtlen,
mint a tej, mit nem fed fedő sem.
Amit főztök, kifut majd rátok, —
kozmás lesz még a vacsorátok!

5

Pihentem, s felkelek pihenten.
Az óra még nincsen kilenc sem.
Járok-kelek lyukas zsebekkel:
mit elejtek, érték mind, — vedd fel!

1947

ÍGY LÁSS MINDENT

1

Lám, az ördög veri a feleségét.
Süt a nap és esik az eső. Nézz szét:
a vidéket nap és eső páholja,
olyan ez most, akár a világ dolga.

2

Eszembe jut a tücsök és a hangya.
Bizony rakott a hangyaboly barlangja.
De a tücsök csak cirpelt egész nyáron:
ki nem tücsök, az tücsökül ne járjon!

3

Dolgoznak és dülöngnek a hegyekben.
Száz fa szedett, de ezer szedetlen.
Rothadt a gyom és érnek a gyümölcsök —
s bárány béget ott, hol farkas üvöltött.

Így láss mindent, mint most én: változónak.
Nem lesz tán nap, de esni sem fog holnap.
A táj kiürül, és gyorsan kivénhed, —
de megcsodálják majd rakott pincédet.

1947

AKI SOPÁNKODIK

Kinek az ajtaja
madzaggal van zárva,
sose sopánkodik:
büszke a bajára.

S aki sopánkodik,
hogy semmije sincsen,
csak úgy fénylik annál
a zsír a kilincsen.

1947

ILLENE MOST

Tudom, tudom, lehulló levelek,
illene most elmenni veletek,
s érzem, érzem a roppant haragot:
haragusztok, mert én még maradok.

1947. szeptember

EGYETÉRTÉS

Veletek vitázom.
De (ez nagyon rám vall!)
egyetértek minden
énekesmadárral.

A torkukban kincs van,
s nem fizetnek vámot. —
Hát a határokra
én is fittyet hányok.

1947

TÁVOL ESTEM

„Fájától az alma nem hull messze egy sem.“
Harcos őseimtől mégis távol estem.
S a fa, melyen nőttem, nem fa már, csak
álom,
de én: ért gyümölcse, a Jövőt táplálom.

1947

EZ IS TÖRVÉNY

Ez is törvény. Te is tán ismered:
Szél hajt felhőt — és nem felhő szelet.
Gyenge: legyen gyenge! erős: erős!
Jaj a szélnek, mit felhő megelőz. —

1947

MULANDÓSÁG

Mulandóság... az Idő mord cselédje.
Rettegjed őt, rettegjed, — de ne nézd le!
Felé árad az ég, föld minden piszka —
s a világot tisztára takarítja.

1947

FÉNYLŐ SZAVAK

Nem magáért ragyog a Hold s a Nap.
Nem magukért csillognak e szavak.
Azért fénylenek, mint a Hold s a Nap,
hogy itt mindent bevilágítsanak.

1947

VISSZHANG

Visszhangzik a szavad,
s hiszel a visszhangnak.
Hátha te magad is
csak hitvány visszhang vagy?!...

1947

MARASZTALÓ

Indulok, s urai e háznak
marasztalón elém nem állnak.

Ahol háltam és ahol ettem,
ágy és asztal mukkot se reccsen.

Kitehetem bátran a lábam:
a barom sem bődül utánam.

Csak egy tüskés faág tart vissza —
s kabátomat kettéhasítja.

1948

NAGYPIAC

Mint a vasat ragadja meg a mágnes,
úgy vonzott engem mindig a piac.
Ámultam: milyen sajátos világ ez,
hazudozó s azért mégis igaz.
Hol itt, hol ott füleltem, hallgatóztam,
itt egy gebe megcsúszott, elesett,
amott meg a rendőr állt ócska pózban:
vallatott egy „veszélyes“ gyereket,
ki belenyúlt a nagykosárba mélyen...
a károsult üvöltött s ragyogott,
míg a tettől felszított, tüzes téren
recsegték a romlott gramafonok.
Sorra jártam a sátrakat, bódékat,
s könyvek előtt tartottam szünetet,
szántam azt, ki fércmunkáért jó pénzt ad
s ki fitymálja a remekműveket.
Láttam, amint polcon trónolt a ponyva,
de hátul a pult mögött s pult alatt
láttam olyan olvasmányt is naponta,
melyre bátran rásüthetett a Nap.
S találtam sok talányos furcsaságot
— sok kirakott középszerű között —,
egy nő kötött, másik meg magot rágott —
s egy giccs végül látkörömbe köpött;

menekültem, hogy más velem ne nézze,
de konokul visszatértem ide:
vonzott a kör s a körhinta zenéje
s eltökéltem: kerüljön bármibe,
én felkapok a körhintára egyszer
és magamat úgy meghintáztatom
a viharzón visongó cselédekkel,
hogy boldog lesz bennem minden atom.
De jött idő, hogy üres volt a hinta,
és az egész térség félig üres,
s az árusok dugárujuk kacsintva
kínálgatták pár üreszebünek.
Nem különös, hogy végül elmaradtam,
csak a kocsmát vigyáztam messziről,
s putikbeli pálinkáspoharakban
megkívántam én is azt, ami öl.
De ma kiszöktem megint a piacra,
s lángost láttam, nem is véletlenül,
a vak férfi újságját mind eladta,
hamisan már társa sem hegedült,
lábam elé egy lányka epret ejtett,
s míg néztem a pompás piros nyomot,
a tolongok kis híján elsepertek,
s egy telt kosár jól oldalba nyomott;
sütött a Nap sok „félíg felvart“ gombra,
nevetett még az is, aki komoly
s a Nagypiac kedvelt okos-bolondja,
hallottátok? — új indulót dobolt.

1948

TÖRTÉNELMÜNK

Tüként szurkált az unalom. Csupán
négy óra volt. Télvégi délután,
s egy betegtárs évődön kérdezett:
„Szerkesztő úr, vár ma vendégeket?“
Legyintettem: „Nem jön a fene sem!...“
S jöttél. „Horváth elvtársat keresem.“

Körülnéztél s kérdezted: Még bírom?
Puhatoltad: Van-e még papírom,
könyvem, s elég-e a kórházi koszt.
„Kéne már a sok rosszra egy ríposzt!“
— mondtad végül — s én néhány versemet
mutattam meg s kémeletem: Tetszenek?

S húsvétkor hoztál ebédet nekem,
s én elmerengtem egy kis kék eren,
mely ott derengett a bőröd alatt...
Sokszor szállt le mögöttünk így a Nap;
meleg volt már, az este is meleg —
s ínyemre volt, hogy Illyést ismered.

Később, hogy a kórház is kivetett,
nálad leltem egy langyos szigetet,
s láttam, hogy más alig is látogat.
Megvarrogattad a kabátomat —
s szemembe tűnt szokatlan zavarod:
észrevettem, hogy te is akarsz...

S kiittalak, mint egy pohár vizet.
„Nem adtam még magam így senkinek“,
mondtad, arcod dugdosva azután.
Én rendbe szedtem kapkodva ruhám,
majd megvitattuk a „Gyár ostromát“,
s száguldoztunk egy Szabad nyáron át.

Népünnepély nem egy volt. Vittelek.
„Ni! egy vörös rakéta sistereg...“
mutogattál; s e szép jelkép fölött,
úgy éreztem, ott táncol örömd.
Biztattalak: „Nézd, ide ülj, ne félj,
lesz még ennél nagyobb népünnepély!“

De más jött. Ősz. Láthattad, hol lakom.
Nem volt kályhám, kabátom, ablakom,
s a mag, — mit még egy más világ vetett —
kikelt, de ma nem vész el, ki beteg.
Már várt reám egy új kórházi ágy.
Kórházba tett a Kommunista Párt.

Jó kórház volt. Láttad, nem lázadok,
de te nem bírtad a kórházzagot,
fintorogtál: „Ti ezt nem érzitek...”
s házad, hazád egy hibbant mozi lett,
hol feledték, André Gide ma hol áll —
s épp pergett a Symphonie Pastorale.

Elvekről már szó köztünk nem esett.
Nem is láttam benned több nemeset,
mint hogy kedveltél pár „nyamvadt” kutyát,
kiket kívüled mindenki utált,
szántam én is e pár züllött ebet —
s félttem: náluk is lejjebb süllyedek.

S bár békénkre szerelmem örködött,
kirobbant a botrány kettőnk között.
Szétmentünk — és összecsődült a nép.
Láttam, rikkancs rikkancs lábára lép,
füleltem: mind mirőlunk kiabál?
S felujjongtam: Lemondott a király!

1948

FÖLÉBE NŐSZ...

„Háború!“ Ki ezt kiabálja,
ne félj, nem nagy (csupán a szája).
„Béke.“ Csöndben te csak ezt mondd,
s fölébe nősz minden toronynak.

1948

NEM ÍGÉRET

Kitisztult, de nincs sok köszönet benne.
Későn kél és lemegy korán a Nap,
de a mezőn egy napot se pihelve
szántóvetők vetnek és szántanak.

Vörös az ég. Meglátod: szél lesz holnap!
S holnapután lehet, hogy köd szitál.
De a hegyen a szedők még dalolnak,
s száz szőlőben áll a szüreti bál.

Beljebb búvik a barom a karámban.
A fák ága reggelenként deres.
De füttyül rá a szomszéd udvarában
a favágó, ki a fagyon keres.

Ősz van s tél lesz, de — nem csaló ígéret! —
a tél után szebb évszak jön: tavasz!
Ősz, tél, tavasz az ára, hogy megérjed
a nyarat, melyen magadnak aratsz.

1948

LÉPJ KI BÁTRAN

A szemed ép? Nyisd ki jól a szemed:
a te napod ez, a te reggeled.
A lábad ép? Kell most nagyon a láb,
lépj ki bátran, — előttd a világ!

1948

ELJUT SZAVAD

Van varázsa sokszor a sima szónak,
de ha csalárd, elvész még ma vagy holnap.
Szólj igazat, szólhatsz akkor dadogva,
szavad eljut a messze századokba.

1948

HÓSNÉL TÖBBEK

Nevük kérded? Hányat soroljak?
Hidd el, csaknem annyian voltak,
mint csillagok a rét felett;
mint a falevelek az ágon
és mint a harmat a fűszálon,
számtalanok s névtelenek.

Tettükre vagy talán kíváncsi?
Kár lenne könyveket kiásni,
tettük tudják fák és fűvek.
De könyvet csak ma írnak róluk,
mit írtak rég, mint a maró lúg
csipdesi az emléküket.

Kardjukat keresni meguntam.
Te se keresd vak múzeumban,
főként ne paloták falán.
Nézd meg inkább kifent kaszádat
s a tollat, min csak tinta szárad:
ezekkel harcolt valahány.

Érmeiket nincs ki csodálja.
Nem voltak vállig dekorálva:
egyik gyalult, másik kaszált,
s mert a termést másoknak hordták,
és mást táplált az ócska ország —
hazájuk hát így lett a párt.

Egy eszméért ömlött a vérük,
s egy új világ volt a vezérük,
katonájuk minden szegény,
s zászlójuk — mely harcukról hírt ad —
pár lázadó, rongyos papírlap,
s a riadójuk a remény.

Daluk immár szabadon szárnyal,
dalolta azt magyar románnal:
szívük, szavuk szövetkezett.
Nem faggattak: román? — magyar vagy?
Nem kérkedtek: ki honnan sarjadt:
hallgatva hegyek a hegyek...

Hősnél többek: győztesek voltak.
Győzelmüknek jele a Holnap, —
állj sirjaiknál sorfalat,
s hol titokban fedték el őket,
köszöntse fény a temetőket
s e hurrázatlan holtakat!

1948

VIGYEN EL A SZÉL

Hasznot ha többé nem hozok,
vigyen el a szél, mely hozott —
s átkozzatok el, emberek,
mint egy esőtlen felleget.

1948

ÖT ÉVE

Öt éve volt, hogy őrjöngtek a harcok,
hogy a veszettség tombolt, egyre tartott,
s az értelem a jókban is aludt.
Benned tán nem, de aludt általában,
igaz embert főként kötélén láttam:
veszélyes volt nagyon az igaz út!

Vészre vész jött és — még csak ez volt hátra!
rámeredtem egy ordító plakátra,
mely pattogva ágált, intézkedett,
s csak bámultam a pokoli iratra:
a kormány átkos parancsát kiadta —
s megszületett a gettórendelet.

Fehér lettem, éreztem, mint a kréta.
Rágondoltam, Reájuk: Zsuzsiékra.
Velük mi van? vele mi lesz vajon?
S délben aztán, hogy elköszöntem tőle.
rámutattam egy rangos elmenőre:
— Ha mind ilyen, meggyűlölöm fajom!

„Zsú“ csitított — Nem szabad így beszélned!
s rimázkodott: — Ne igyál, nagyon kérek!
Rád nekünk még nagy szükségünk lehet...
(Inni vágytam valóban mindenáron)
s egy rendőr jött csillogó kerékpáron,
s egy némettel négy némbert tüntetett.

Visszaszöktem még délután is: Hátha...
s rátaláltam az egész hú családra.
Néztem őket: mindet hogy ismerem!...
s „Zsú“ — akinek Ottitól pár sort vittem —
hálából, hogy egy kicsit felderítsen,
néhány lépést még táncolt is velem.

Kísértettem: „Próbáld meg, szépen szökj el.“
Kint csengettek: egy régi cseléd jött el
a házhoz, melyen szólt már a kuvik.
És eltalpalt egy nyersselyemruhában, —
mint magamat, őt is éppúgy utáltam:
a szegénység sokszor megalkuszik.

És ránk virradt a végső közös reggel.
A kapuban fekete szemüveggel
egy kedves arc fordult lassan felém.
Van bátorság, mely a vészben sem vész el.
Eljött ő is, el, halálmegvetéssel:
„Izi“ volt. — a katonaszökevény.

Bent se voltam s már búcsúztam is tőle,
(hadd beszélje ki magát bent kedvére).
„Zsú“ élénk jött, élénken biztatott:
— „Próbálj írni, dolgozz, történjék bármi!“
Ez volt tőle az utolsó baráti
tanács. — Láttál deportált vonatot?...

Vitték őt is, ki a légynek se vétett.
... Házukról már letépték a pecsétet,
de ott posztol a porkoláb-magány,
„Zsú“ magát már másnak se mórrikálja,
makacskodón hallgat harmónikája —
márványtábla mért nincs házuk falán?

S hogy nem öl meg e ház előtt a szégyen?!
Hallom, hogy zúg „fajtiszta“ félénk vérem,
mi lett volna — bennem ez kavarog, —
ha válaszul sok zavartnak, zshiványnak,
— kik akkor annyi csillagot kívántak —
felvarrjuk mind a vöröscsillagot?!

1948

FEGYVER HELYETT

Ó szépség és rabszolgaság hazája,
hol Homérosz, Szokratész született,
hol Phidiász kőálmait mintázta,
hol a játék jelentett ünnepet,
hol a munkát s a munkást megvetették,
hol a dicsvágy soha le nem lohadt,
hol a gyengét a Taigetoszra tették
s hol elfeledték a hőszokat:
Hellász fia, kétarcú Görögország!
feléd fordul ma ismét a világ,
hogymúlja ne csak hegyeid ormát,
de játéknál vadabb olimpiád.
Rabsággal küzd e „tornán“ a reménység.
Birkózik a bitangság s becsület.
A fény, íme, a sötétség elé lép —
biztassátok, olimposzi tüzek!
Biztassátok, hisz tombolva, rikoltva
őt ünnepli az egész stadion,
(az esztelen gazokra nem gondolva,
kiket csábít a pénz és hatalom).
Nem látom, csak a fényt — s akit sugároz,
ki mint a fény, bátor és meztelen:
a szépséges, szikrázó szabadságot!

Ha lenne, hát átadnám fegyverem;
fegyver helyett, hogy fényének segítsek,
felgyújtom és lángoltatom szavam...
Te is őt, a szabadságot segítsed,
hogy ne legyen Hellászban hontalan.
Nem lesz! Győznek még gyalog is a bátrak!
A gyáváknak hiába van lovuk!
Görögföldön nem nyert még a gyalázat.
s ha nem hagyod — nem is nyer koszorút!

1948

GYŐZELMI HÍR

Az Aranysárkány óriás hazája
álmainkra ma ékeket hímez,
s a hír — mely most a világot bejárja —
méltó Kína nagy méreteihez.
Megfeszülnek a futó sürgönydrótok,
s mi a póznák idegén átszalad,
mit a postán a fénylő távíró fog,
mi áttörte a kínai falat,
azt jelenti: A népiek ma győztek...
Mi ma álom, az holnap már való!
Látjuk majd, hogy a pusztából mező lett!
és a hegyekről futóban a hó...
Kíáltoznak a kínai kovácsok,
— már e hír is szikrákkal van teli! —
s száz varázsló hiába szór száz átkot,
inognak Kína rút istenei,
a költők nem császárról énekelnek,
egy kisleány festeget — s felkacag,
bátrabban ölt, ki hímez épp egy selymet
s gyorsabban fogy az aranygombolyag.

1948

GYÓNÁS

Gyónom a mindenható éjszakának
és Isten helyett neked kedvesem:
hiszek benned, szeretlek és szolgálak
és ünnepeid megünnepelem.

Törvényeid betartom. Nem vitatlak.
A szívemet tudom, jól ismered.
Nem véték én ellened, csak miattad,
kiért halni és ölni is merek.

Így gyónok, de irgalmat nem remélek,
mert tudatosan és tudat alatt,
kerülve is keresem mindig véled
a bűnre vezető alkalmakat.

S bűneimmel kérkedek mindhalálig
és nem kérek kétes feloldozást.
Életem érted víg pokollá válik —
és testem tűzben ég, mint száraz ág.

1948

ARADI ELÉGIA

Izgalmas rajz! Irón s papír se kellett
és pontosan, tág arányaival
felvázoltam agyamban már a tervet,
de megzavart mindig valami baj.
A terv kész volt, s a munka nem ment még
Ám most egy hang tette hív, agítál,
hogy épüljön fel, — már tovább ne késsen!

—
magam terében az aradi táj.

Hol kezdjem el? Talán ott, ahol kezdték
a régi, régi templomépítők:
tornyot rakok, feltűzöm a keresztjét
s vonok köréje egy parányi kört.
E kis templom a Flórián kápolna.
Megkerülöm félig mohos falát;
kertjében, mintha virágot ápolna,
egy lány hajlong. Szemem épp odalát.

Mi jelölje a lány Marost? Folyópart
nincsen tágabb, derültebb, szabadabb...
A híd felé lelkes motorhajó tart,
s a háttérhez béna börtön tapad.

Szemben a Kultúrpalota. Tövében
pár olcsó park, oldalt gesztenyefák.
Hulljon a lombjuk! (Hogy itt jártam, éppen
akkor is egy-egy falevél levált.)

Épülj tovább, te táj, s mint papírbábut
tologassam falaid közt magam.
A sugárút sugárzó térré tágult,
s minden házban cincogó banda van.
Az ivókban a ménesi borpince
küldözgeti mérges, vörös borát.
A tér felett óra int óvón intve:
hajnalodik, gyúlnak már a kofák.

Aranyfényben alszik az Angyal utca,
Akác utca... az egész szerb sziget:
a „Rácfertály“. Ha álmát kialudta,
minden zugát zajos nép tölti meg,
s zörögni kezd e bent épült külváros,
amely olyannak tűnik ósdi, vén
köveivel, mint kopott, ezüstláncos
medália a város víg szívéen.

Hűvös szél leng. Ott lentebb van a Haltér.
Zene, lányok és lányok és zene.
Négy fal közé annyi kedv s annyi dal fér,
hogy egy matrózkocsmába illene.

Itt ödögök nyakam vállamba húzva
s elfojtva egy kacagtató sikolyt:
szinte félek, hogy a fejem bezúzza,
olyan lent függ a lámpaszerű Hold.

Építsek még? Jaj, felépíthetetlen
minden füttyével a városliget
s az ősz, mely ott lepett meg e ligetben
A peronon vagyok, mozdony sziszeg,
Temes felől most pöfög be sötétén
s már indul is az izgatott vonat —
s ím a letolt ablak szűk keretében
döcögteni megdöbbent arcomat.

1944—1948

NEKED TISZTELEG

Királyság volt s most Népköztársaság van.
Mit jelent ez? Figyeld az éneket:
a réginél még te álltal vigyázzban,
az új himnusz már neked tiszteleg.

1948. december 30.

KÖSZÖNTSD TE IS!

Köszönts te is ezt a teremtő Tervet!
Nagy ez a Terv és habár nem örök,
de egy egész országot felemel, — mert
az Ész szülte és nem az ösztönök.

Több ez, mint a telefirkált papírlap,
nem veszhets el és szét se téphető:
tett ez, ami neked magadról hírt ad,
közli veled, hogy van benned erő.

S van benned hit és vannak benned vágyak,
van reménység, álmom — és akarat,
hogy tornyokat emelj egy új világnak,
melynek népe boldog lesz és szabad.

S e szép Tervnek millió, tiszta szála
eszmét, szívet, földet, gépet fon át,
kiterjed a mezőre, boltra, gyárra,
s megszépíti a művész otthonát.

Folyót dagaszt és a tűzvészt eloltja.
Átala lesz harcosabb sok szegény.
Gondot fordít a törekvő tudósra.
Íme, a Terv hatalmas költemény.

Számot vet a múlttal és a jövővel.
Hátrafordul és előre mutat.
Állítás és egyben izzó kérdőjel.
Faggat — és int, hogy új utat kutass.

Igen! ez az Egyéves Terv. Te láttad,
mint jött létre — s most itt a pillanat,
hogyan felismerd: e Tervet te csináltad,
és véle váltod valóra magad.

1949

HOGY MEGMARADJ

Ki pazarol, semmit nem érdemel.
Magadat sem tékozolhatod el,
de mások közt széteszthatod magad, —
nem hogy elvesz, hanem hogy megmaradj!

1949

JELSZAVAK FEGYVERÉVEL

1

Van hazánk, s e hazában
van minden, ami kell.
Mondhatjuk: nem cserélnénk
a földön senkivel.
S mindezt nem pénzért vettük,
de vérünk volt az ár,
minden falat kenyérért
vámot vett a halál.
S most szemben a halállal
tegyünk reá hitet:
Gyermekeink jövőjét
nem adjuk senkinek!

2

Békét! Ezt úgy kiáltjuk,
hogy a föld megremeg.
Velünk vannak a hinduk,
velünk a négerok, —
s mind, mind az elnyomottak!

Nő bennünk az erő,
mert bennünk az igazság,
„velünk van az idő“.
s munkálván megtanultuk,
békében élni jó:
Békénk szilárd bástyája
a Szovjetunió!

3

Mikor fején találod,
mint kovács, a szeget,
ha mint aratómunkás
lekaszálsz rendeket,
vagy mint festő megfested
a felkelő Napot,
fűrsz és faragsz, munkádban
valónk ragyogtatod,
s ha mint tudós lombikba
öntesz egy csepp vizet —
ha jól végzed a munkád,
a békét építed.

4

Átok az uszítókra!
bátran kiáltanánk.
Ámde nem fog az átok!
mással védjük hazánk.

Férfiak tömörülnek
s velük az asszonyok,
jön tipegve a gyermek,
ki még alig gagyog —
s az ifjúság lobogva
lelkesít és hevül,
harcolunk a békéért
s mi maradunk felül.

5

Károgi csak, kerge költő,
ócsárold versemet,
hogyan rímbe szedtem,
az vers nem is lehet,
mert versben meg nem férnek
az olcsó jelszavak,
„a versbe gondolat kell“ —
... s talán nincs gondolat
az izzó jelszavakban?!
Bizony jó fegyverek!
E szavakkal is védjük
mindazt, ami szabad —
rég ringattak a rímek,
de ma robbantanak!

1949. október

KEVÉS A DAL, DICSÉRJE TÁGABB ÉNEK

Pár ló... hátukon lovas ült,
röpködött a lovak sörénye,
futásukban megtestesült
az üldözöttek rémültsége.
Szeppenve kérdeztem anyám:
— Mit csinálnak e rémes képen?
Ő végigsimított haján
s reáragadt a reszketésem.
— Kitől futnak e lovasok?
— faggattam őt félig már sírva. —
— Háborúznak — szólt —, láthatod —
s csak néztünk a gonosz papírra.

Mert háború volt, háború!
A legények maguk leítették,
szembejött rám sok félkarú,
s szerettem volna egy parittyát,
hogy azzal védjem magamat,
ha rám törnek azok, kik ölnek.
Az ellenség mindig „szaladt“,
holott tereinkre betörték.

Mentek a menetszázadok
(csak a tiszt volt sorukban büszke)
— Küzdjetek — szóltak a papok —
és kábitott a tömjén füstje.
Úgy hírlett: őszre vége lesz,
pedig évek évekre vesztek,
vagyont szerzett számos „szemes“
s szaporodtak a sírkeresztek.

Majd szökdöstek a katonák.
„Átéltük már — mondták — a rosszat“...
S a lázadás terjedt tovább:
Papp századost is lefokozták,
ki pár napja még peckesen
sétált a „Vaskoronarenddel“.
Sok vén fej ingott csendesen:
— „Mennyi mindent megér az ember“...

Aztán azt mondták: béke van —
s jobban fáztam, mint bármely télen,
egyik tanárom a hajam
tövíg vágatta rossz kedvében,
megutáltam az iskolát,
lázított már lármája, csendje:
Heinét szerettem — s „szabolcskák“
verseit verték a fejembe.

„S csak verseltem s nem éltem én,“
így kerültem mindegyre hátrább —
„Nekem testvér volt a szegény“,
nőttem s nőtt bennem a halálvágy.
S egyszer lyukas volt a cipőm,
s egy honatya éppen meglátta.
Meggörgette hetykén: Ki ön?
s felvitt a szagos irodába.
Ott megvette a könyvem,
(elvárta, hogy előtte álljak)
s átdobta a fejem felett
a gépírókisasszonyának.
Akadt kivüle számos úr,
ki még könyvem merengve nézte,
majd megkérdezte pimaszul:
— Mondja csak, mit csináljak véle?

E napok minden undorát
láttam, — de csak magam tükrében —
magánál nem jutott tovább
sok más sem e nagy sötétségben.
De jöttek sürgetőbb idők,
s voltak, akik jelt adtak bátran,
felismertem, ami gyötört,
magam sorsát mások sorsában.
És elérkezett az a perc,
hogy a termékeny gyűlöletnek
csírája bennem is kikelt —
s hozzám testvérként közeledtek,

kiknek nem járt emberi rang,
kik, ha szóltak, értem is szóltak,
tudtam: hangjuk igazi hang
s kezünk és hitünk egybeforradt,
Fegyveremmé így vált a toll,
mint a kasza mások kezében —
és hittem, eljön majd a kor,
melynek magva ért már a mélyben...
A munka közben épített,
s a tőke készült rombolásra,
s ránk tört, mi már rég rémített,
hullni kezdett bomba bombára.

Kitört újból a szörnyű harc,
s míg a rádió ezt bementa,
pár jólismert baráti arc
vonásait kémleltem sorra.
Melegebben fogtunk kezét,
majd rohantunk a fényképészhez;
Holnapra, — mondták — kész lehet,
s már sejtettük, hogy búcsúkép lesz.
Reméltük: e kép megmarad,
ha el is veszünk valahányan.
... láthattam deportáltakat,
megmaradtunk kilencből hárman.
Kilenc közül három barát,
kik e napot akkor átéltük,
várva az „ellenség“ hadát
s bízva, hogy a rablók közt szétüt.
Magamat ma sem áltatom:
nem volt szilárd mindnyájunk elve, —

de együtt mentünk e napon
tiltott dalokat énekelve.
Pár hónap s Párizs elesett.
(Hősei végig ellenálltak!)
S vértől lett egyre szennyeesebb
szára a bő germán csizmáknak.
És Erdély népe reszketett...
Majd döntöttek Bécsben a „bölcsek“:
kettévágták a gyermeket,
zsandár helyett kínzónk csendőr lett,
a világ vérzett és vadult,
azt mondta a pap, mit a pópa, —
helyet cserélt úrral az úr,
s folytatódott a régi nóta.

De Moszkváig már nem jutott,
mit úgy hívtunk: a barna horda.
Hírre hír jött (mind hazudott),
de végül a hír sem titkolta,
hogy Sztálingrád felszabadult,
s kik nemrég Moszkva előtt álltak,
a seregek sora lazult,
(de dühükben még deportáltak)
s a szabadító fegyverek
végre Várad alatt ropogtak —
a békesség közeledett
s takarodott minden, mi rothadt.

Ez volt nekem két háború!
Előbb egy vad kép villanása,
aztán egy zavaros szavú
emlék, majd vér és gyászok gyásza,
undor! szörnyőség! gyűlölet!
Összefogás a közös bajban —
... ne dobj reám azért követ,
mert nem láttam ily tisztán hajdan
mind, mind a szörnyűségeket,
vájkkalhatnék könyökig vérben,
ha elmondanám azt neked,
mit gyötrődtem, míg észre tértem.

De ma már kinyílt a szemem
s a látásom mindegyre tisztább,
látom, hogy mit tettek velem
s veled az imperialisták,
s mit tennének, ha táborunk
nem szegülne tervükkel szembe:
de felemeljük mind szavunk,
és nő a béke csatarendje!

Mert ennek nemcsak neve az,
mit kivívtunk: igazi béke.
Ahol vetsz, már magad aratsz,
a fák ága a földig ér le,
új gép születik százra száz,
(fáj is foga soknak ezekre!)
tanultunk s az iskola más,
készülünk új évezredekre.

Országunk felemelkedett.
Van-e benne parányi részem?
Harcoltam! de nem eleget —
föl, föl munkára hát serényen!
A költőn is rajta a sor,
hogyan életét építve élje,
neki is kedvez már e kor:
(sorsunk a múltnak ellentéte)
többé magára nem marad,
nemcsak fű, fa félszeg barátja,
mert kikkel együtt küzd, halad:
versét a nép szívébe zárta.
Dicsóíti a szép jelent,
s lelkesül a jövőről szólva,
a gyárakban, a réteken
munkánk jövőnket kirajzolja,
s úgy elárulja gép, kalász,
milyen készülő jövőnk képe,
amint pár ceruzavonás
árulkodik a nagy művészre.

— — — — —
— — — — —

1949

NE CSODÁLKOZZ

Ami kicsi, az lassú is lehet.
De nem nőnek hirtelen a hegyek.
Ne csodálkozz, ha nehezen virrad:
sosem jön meg túl gyorsan, ami nagy!

1949

A BÉKE ÉRDEKÉBEN

Bezörgetek
hozzád és minden házba
s futok tovább
fejhangon kiabálva.
Eb megmarhat,
ág megszúrhat, megtéphet,
gáncsolhat gaz,
csúfolhatnak csibészek,
leszakadhat
cipő és ruha rólam,
meg nem állok
se hőségben, se hóban,
s ha lábam is
lejártam, csúszom térden —
és lázítok
a béke érdekében.

1949. április

VERJ HIDAT

Mutass meg minden fát, minden fűvet,
hogy legyenek, mint ők, egyszerűek.

Mutasd meg, ha fent száll, a madarat,
hogy ők is ily fennen szárnyaljanak,

a folyót is, mikor magasan áll,
hogy megtudják, mit művelhet az ár.

Mutasd meg a villámot, ha lesújt;
az sújt jól, ki a villámtól tanult,

a csillagot, amikor leesett,
a csillogást, a gyengeségeket,

a csigákat a levelek alatt,
hogy lássák, még a csiga is halad.

Mutasd meg a méhecskék műveit,
a kaptárt, ha mézükkel megtelik,

s mi annyi szépet épített köréd,
a munkának örökös örömét.

Ha költő vagy, így énekelj, fiam,
mutass meg minden porszemet, mi van,

sőt azt is, mi a térből is kinőtt:
sorsot, eszmét, mutasd meg az időt.

A végtelenbe verj erős hidat,
vidd át rajta az olvasóidat,

mert az embert, aki számunkra több,
mint minden, miről hittük, hogy örök,

a végtelenbe kell árasztani,
hogy nőjenek győzelmes álmai!

1949. július

KINEK VAN BÁTORSÁGA?

Ki magának él, nem számíthat másra.
Áldozd te is másokra életed, —
megtámadni kinek van bátorsága,
kit a harcos milliók védenek?

1949

AZ EMBERÉRT

Tudjuk mi azt,
hogy mi a becsület,
s nem születtünk
éppen tyúkeszünek,
s ész és erkölcs
azt diktálja nekünk,
hogy harcoljunk
mindig és mindenütt
szembenézve,
bármerről fúj a szél,
a jobsorsra
érdemes emberért.
Célunk az, hogy
ki ciberét evett,
megízlelje
a vajjas kenyeret,
s hogy ne legyen
a levegőnk kevés,
öröm legyen
alvás és ölelés,
szabad legyen
minden emberfia,

s hogy ne kelljen
jaj, háborúznia,
s a boldogság
bármint rejti magát,
elfogjuk a
legszebbik sugarát.

1949

EPIGRAMMA

Zeng a világ, amelyet szült e század,
ki szólni tud, a siketet ne játssza!
szóljon arról, mit hallhat s amit láthat,
épül a gát — no, költő, fel a gátra!
... s ha ez untat, kösd fel magad, de máris!
(felkötheted, bár nincs rá semmi ok ma!)
s ha attól félsz, hogy fára „túl reális“,
kösd fel magad a csaló csillagokra.

1949

VALAHÁRA

A falun túl trónol a grófi lak,
van húsz, harminc, — vagy talán több
szobája,
és száma sincsen ablakainak,
s már lakják is néhányan valahára!

1949

MIT TETTÉL ÉRTE?

Most mint elvtárs megkérdem tőled:
éber vagy-e? jó vagy-e őrnek?
Vigyazol-e hűséggel rája,
munka közben, posztodon állva,
hogy szilárdabb legyen a béke?
Felelj rá: ma mit tettél érte?

Küzdöttél-e munkával, szóval
azért, ami nem csupán óhaj,
de amiért sok nép csatázik...?
Segítsd a béke katonáit,
és légy méltó te is e névre;
nincsen, ami ezzel felérne,
s nincs jobb fegyver, mint a te munkád!
Vigyázz ránk — mi is vigyázunk rád,
s úgy indulj nyári pihenésre,
hogy ezzel is nyerjen a béke.
Tengerparton s a havasokban,
ahányszor a szíved megdobban,
jusson mindenütt az eszedbe:
tőled is függ, hogy béke lesz-e!

A békeharc — ezt kell hogy érezd! —
olyan, akár a szívverésed,
mely ha alszol, akkor is lüktet,
e harcra tettük mindenünket.
Vess ezzel szüntelenül számot,
s tedd fel: ma még jobban vigyázok.

Így lesz a béke mind erősebb.
Tartozol minden kérdezőnek
bármikor számot adni róla:
munkád a békét hogyan óvja.

Ne mondd: ma ünnep van, vasárnap.
Ne mondd: éppen ebédre várnak.
Ne mondd: nemsoká' gyermekem lesz.
Ne mondd: ifjú vagyok s szerelmes.
Ne mondd: még csak tegnap temettem.
Ne mondd: vén vagyok s tehetetlen.
Ne mondd: a dolgom ezer más ma,
ne merd mondani, hogy hiába,
nincs mentség, ha elnyom az álom,
harcolj úgy, mint a barikádon,
hogy győzelmet hozzon a holnap
neked — és sok százmilliónak.

1950

FÉNY CSILLAN A TURBINÁKON

Piros szalaggal sörényében
a kis lovat szekérbe fogták,
s míg szekerünk repül a réten,
szél cibálja rajtunk a sapkát.

Dülöngünk fent, akár a részeg,
homlokunkba csapnak az ágak,
a szilva már kékes, megérett,
kincseül sok öblös kosárnak.

Így fordulunk két falun által
s kanyarodunk a kis erdőbe,
hol hűvös van, vidám madárdal,
s látszik már a Topolog széle.

Ha belelépsz, alig ér térdig,
hídja csupán néhány fa tönkje,
de a környéken azt beszélik,
mikor kiönt, házakat dönt le.

Megfürdünk a malom tövében,
kedves, de elhagyott zugocska:
vízimalom munkál serényen;
ennél jobbra itt nem futotta.

De futja majd! lesz még hatalmas
villanymotor ezen a tájon,
— hősi munkát siker jutalmaz! —
fény csillan majd a turbinákon.

A gyalogút nem marad keskeny,
tudom, máris kiaszfaloznád
a szerpentint is a hegyekben!
S ahol most pár ökör poroszkál,

autók futnak autók nyomában.
A nép fürge traktorral szánthat.
Merre rozzant viskókat láttam,
látunk még emeletes házat.

És gyárat építünk sorban,
s híd is lesz a völgy vad patakján —
s a kislány, ki játszik a porban,
nem is lesz még akkorra nagylány!

Bălcești, 1950

NAPFÉNYES FÖLD

Most úgy elárad bennem a melegség,
akárcsak e hegyek közt, hol az esték
s az éjszakák sem hülnek le egészen.
E ház otthonom, és a népe népem.
Bennük testvért, — ennél is többet látok!
Szeretem az utat, ahol szivárog
a forrás, melyből merítik vizünket,
a malmot, mely munkát csak néha szüntet,
a mezőt, mely szomjas most az esőre,
a fát, melyen kopog a harkály csőre
s a szélben ringó kukoricaszálat,
szirma szélét is minden csöpp virágnak.
A dombokat, a völgyeket, a rétet,
a házakban a vályogkemencéket
s kik a vályogkemencéket csinálták.
A pislogó kis petróleumlámpát,
az asztalon az otffejtett csészét,
a libákat, a lovak nyerítését,
az ökröket, mik annyi utat róttak,
a nők fején a bő cserépkancsókat.

A szilvát is a roskadozó ágon,
— ennyi szilva nincs sehol a világon! —
a kerítést, melyen a szemem átlát,
a kapufák népies faragását,
a zenészt, ki térdén cimbalmot penget,
mikor táncolnak és ha ünnepelnek.
Szerelmesem itt minden népi dallam,
szeretem a sírt is a hegyoldalban.
(E temetőben szegények pihennek!)
És még jobban jeleit a jelennek,
a népet, mely nem görnyed többé kétrét,
a cséplőgép untalan berregését,
a kaszákat, melyek versenyben kopnak,
árnyékát is a hasznos állatoknak.
A nőket és a férfiakat, mindet,
a hátukon az átalizzadt inget
s az ifjakat, kik már gyűlést vezetnek.
Ujja bütykét is a dolgos kezeknek.
S e nép harcát, melynek célja a béke.
S szeretem, mert erősödik békéje,
ezt az egész napfényes román földet,
hol az öröm mind több kapun bezörget,
s minden részét e lágy, termékeny tájnak.
Felismerem benne én is hazámat!

Bălcești, 1950. szeptember

BÉKÉT KÖVETEL

Ne hidd, hogy a csend a béke
s hogy a béke csendben épül,
csendben rejtőzik a kése
annak, aki ölni készül.

Hol csend van, ott nemsokára
tűz üt ki, vagy bomba robban:
lármás nálunk a kaszárnya —
de csend van a szalonokban.

Az igazság nem rejtőzik,
kiáltani ő sem restell:
együtt lép és kiált ő is
a tüntető tömegekkel.

Békét követel e láрма.
Békét követel az élet.
A csend a béke halála —
s hallgatni gyilkos merénylet.

1950. október

FIGYELNI KELL

Felnézek a fenyőfaágra,
a tobozt fent egy mókus rágja.

Írhatnék, de nem írok róla:
figyelnem kell a farkasokra.

De a farkas egyszer elpusztul, —
írok én még a mókusokról!

1950

HOGY OTT LEGYEN

Bárcsak volna egymillió nevem,
hogy minden békeíven ott legyen!

1950

FIAINK DOLGA MÁ S LEGYEN

Írok halomra verseket,
a tollam szinte vágat,
de nem íródnak e sorok
a halhatatlanságnak.

Minden betűmnek célja az,
hogy győzzön itt a béke
s hogy a jövő kor embere
mit írtam, meg se értse.

Fiaink dolga más legyen,
mint nekünk, az apáknak.
Jöjj, sok versemet megölő
s mégis teremtő másnap!

Pusztuljatok mihamarább,
ti harcos békeversek —
s pusztuljanak előttestek,
akik kártyát kevernek.

1950

HARCBA HÍVLAK

Két háború süvöltött el fölöttem,
s gyilkolásra senkit sem ösztönöztem,
de életünkért most a béke frontján
harcba hívlak, a hangom nem cseng tompán:
ez az a harc, amelyet én akartam!
Küzdj mellettem, — légy az első vonalban.

1950

ROSSZUL SZÁMOL

Rosszul számol, ki minket csak szoroz.
Minden társunk százakat toboroz,
s tétlenül egy percünk se múlik el,
és minden perc minket köbre emel.

1950

EGY BÚZASZÁL

Én nem mutatok neked másra,
csak egyetlen búzakarálásra.
Egy búzaszál... hát nem elég ez,
hogy átérezd, mi az, mit védesz,
hogy mi is az igazi béke?
Ez a karál csak csöppnyi része!

1950

EGY ELÉGEDETT KÖLTŐHÖZ

Barátom, rég nem láttalak,
milyen az életed?
Látom, az arcod gömbölyű,
csaknem elégedett.

Neked rendezett a világ,
te is az vagy belül,
épp ezért nézlek, öregem,
elégedetlenül.

„Alkottam — így szólsz — eleget,
s hiszem, művem örök.“
Tévedsz, átléphet az idő
könnyen fejed fölött.

Elved legyen: lassú a „gyors“,
a „számos“ is kevés,
így lesz majd ragyogóbb az út,
melyen előremész.

Lelkesítsd egyre társaid,
magad is lelkesítsd,
százszorozd meg az életed
nagy eredményeit.

Ne pihenj! Száguld az idő,
te előtte haladj,
ha percig állsz, meghalsz te is,
akár a pillanat!

1951

EGY ELAGGOTTHOZ

Korán születél, nem te vagy hibás
abban, hogy a lábadon alig állsz,
korod elnyűtt és lomtárba dobott, —
s ha már jövőnk építeni nem bírod,
múltad felmérni legyen bár erőd:
zordabb volt az, mint lesz a temetőd.

1951

HŐSÖK HITÉVEL

Fényes, igaz, de nem sima az út!
A kora nap sugára szertehullt
a városvégi, vad göröngyökön.
A munkásházak falán fényözőn,
s a víz, amely a bányából kifolyt,
hozza, sodorja azt a sárga port,
melyet a festő okkernek nevez.
A sárga víz előttem csörgedez,
s a leszűrt por pompázó színe majd
új festmények szűz vásznain kihajt,
őszi fű lesz, falomb vagy ing talán,
vagy megcsillan egy parasztlány haján,
s fényleni fog, mint egy szép gondolat.
... Ti, piktorok, alkossatok sokat!
S e szín, mely lágy, de egyszersmind kemény,
mely olyan, mint az oroszlánsörény
s tompa, akár az árnyékolt arany,
melyben a föld sok porcsillaga van,
e szín, amely a bányákból fakadt,
láttassa őket: a bányászokat!

Bányászok jönnek. Rajtuk a szemem.
Keményen lépnek és nehézkesen.

Arcuk, mint a felhős nap, úgy ragyog —
az ősök kínja mély nyomot hagyott
mindeniknek a szája szegletén.
Szemükön is ezért ködös a fény.
De tudják, nálunk felszállt már a köd,
— s mindenütt, hol a szabadság kiköt, —
tudják, hogy a kincsnek salakja van,
s hogy megtisztítva a szén is arany.

Nézz szemükbe — s nyomban lelkükbe látsz.
Beszélj velük, így szól nem egy, de száz:
„Apám itt élt, — rádólt a sziklabolt,
ráfogták, hogy az ő hibája volt...”
„Húgom bérét mi tetézte? — szitok;
a bátyámat kidobták: lázított.”
„A nagybátyám frontra ment — elesett.
Itthon dőzsöltek a részvényesek.”
„Anyám, szegény, csupán éhbért kapott, —
ebből nevelt tizenegy magzatot.
S nagyapám is itt köpte már a vért.
Mért gyűlöljük a tökét? Hát ezért!”
S a tengeren-túl még leselkedik
s itt bújtatja aljas bérenceit.
De nő a nép haragja — s ereje.
Áruló lenne, ki felejtene!

Láttam így ősszel munkásházakat,
mikor a tájat meglepte a fagy,
s a föld arca aszottan felrepedt,
a szélnek szabad volt a bemenet,

varjak rajától feketült az ég,
hiába várt morzsára a veréb,
fa nem akadt, sok helyt kályha se volt,
s a házak, mint a foghíjas anyók,
ablaktalan kiabáltak feléd, —
ma, ki e tág munkásházakba lép,
látja, hogy nem pólyátlan a gyerek.
Az ültetett fa felcseperedett,
s véle együtt lombosodik a táj, —
s ki e lakásokban otthont talál,
fáradtan is könnyebb jövőbe néz.
Csak az ágyról felhangzó köhögés,
a múlt átka, csak az zavarja meg
időnként a sarjadzó örömet.
De reményünk mind magasabbra hág,
ma lombos, lesz gyümölcsös még az ág!
Perdöntő tény minden egyes adat,
nézd e világot, és lásd meg magad:
te is milyen más vagy kívül-belül!
Van még kerék, amely sárba merül,
de csak halad! — az út is rendbejön.
Fogy a bánat és mélyül az öröm.

Tolja a nap, tolja az árnyakat.
Csille csörren, itt a nagy pillanat,
hogya motor a bányából kifut.
Az udvaron felgyürközött fiúk
borítják ki a gazdag rakományt,
s az udvar végén a halomba hányt
anyag fölé újabb anyag kerül.
Lapátolunk félig meztelenül.

a fényre ömlik vasérc és salak,
aztán a fény előttünk elapad.
Itt a bánya: csörög a csillesor,
ötszáz méter, ezer. A föld alól
hangok jönnek, sietnek elibünk,
mintha gyorsabban verne a szivünk,
s figyeljük, míg a csillesor repít,
karbidlámpánk hajlított csőreit.
Sikong a sínpár, s a kerék forog,
csókot váltanak a lámpasorok,
élő lámpánk a holtak csókot ad,
felfénylenek a páncélos falak,
s a fejünkre, nyakunkra víz csepeg.
„Keresztel“ minket, újszülötteket
a bánya — s míg a mélység füstölög,
báméskodunk, akár az újszülött,
s látjuk csatában a bányászokat.
A vezető épp patront osztogat.
Ötven fúrás sötétlik a falon.
Robbantanak! Sistereg szilajon,
ég a zsinór, a láng mohón szalad,
mehúzódunk, míg bontják a falat,
s nem látunk és nem hallunk egyebet,
csak pár dörrenést, a füstfelleget
s lámpánk fényét, mely betölti az űrt.
Végül hallunk még ennyit: s i k e r ü l t !
Kísérőnk, a vén bányász mosolyog.
„Szép munka volt, — habár nem nagy
dolog...“
Harminc éve jár már a föld alatt,
haja fehér, de nem „megtört alak“.
Kit a munka sziklából faragott,
csak az ilyen. Sok társánál nagyobb.

Nem mutatja: használja az erőt.
Nincsen benne se alázat, se gőg.
Oly higgadt és hatalmas, mint a fal,
melynek gigászi arányaival
munka közben mindennap szembeszállt.
Elszánt ellenség, — hűséges barát.
S tudja: mit ő még el nem érhetett,
elérik majd a győztes gyermekek.
Mind feljebb lépünk az idő fokán.
— Fiam mérnök. Mi lesz az unokám?
Erre gondol: az unoka mi lesz?
De erről még nem beszél senkinek,
csak álmait fűzi egyre tovább.
Dolgukat majd tudják az unokák.

.....
Árad a fény. Ágyamra süt a nap.
Felkelek, és forgatom tollamat
és úgy fogom, mint ki fűrőt kezel,
zúg a fűrő, a toll se vesztegel,
kemény a szó, de enged az anyag.
E percben tán ők is robbantanak,
fölszívít és sziklába mar a gép,
törik a szikla, kitépjük erét,
s a fal, amely gőgösen ellenállt,
még egyet bődül s megadja magát.
A bányában lent a bányász az úr,
s nem marad már többé fent sem alul, —
s ott is, itt is egy újabb munkanap...
formálhatom lassan a szavakat,
ragyog a szó és ragyog az arany,
feltündöklök büszkén, salaktalan,

s költő, bányász ismét munkába kezd.
Fejjük a szót s a fényes érceket.
Fut a csille, tetézve megrakott,
így születnek szebb percek, szebb napok,
s szívünk, lelkünk gyönyörrel van teli —
vágunk is egy: mindig teremteni.

1951

IGAZSÁG

Igazság, te szüntelen menekülsz,
de a költő vakmerőn megragad,
s verseiben győztesen felragyog
aranyfátyladból egy örök darab.

1952

RAJTAD ÁLL

Ha törpe vagy, magasztald bár korod,
nagyságát te növelni nem fogod.
Légy óriás — s szól, ki nyomodba jő:
Nagy volt a kor, melynek szülöttje ő!

1951

VIDÁM SOROK

Megjártuk a hegyeket,
mind öreg és meredek,

mind öreg, de nem komor
s ki ma erre kóborol,

kedvéből bőven telik,
ezernégyszáz méterig.

Az is vidám, mit írok,
táncra kél a papiros,

táncoltatják a szelek
most születő versemet.

Táncol, röpköd minden ág.
cifrázzák a citerák,

a sok vén hegy is forog
s szakállába mosolyog.

Sinaia, 1951

BÍRÁLÓIMNAK

Már nem tudom, hogy ez hányadik versem,
nem tudja ezt senki közületek!
Ez jól van így: nem lehet értékelnem,
miről az elme megfeledkezett.

Nem érték az, amit úgy elhullattam,
amint szőrét veszíti el az eb.
Mindazt, ami létünkben halhatatlan,
erősíti a bölcs emlékezet.

Pár száz között van néhány költeményem,
melyeknek mélyén nem rejlik salak;
a többi lassan elmerül a mélyben,
e versekre súlyos hínár tapad.

Vigyázz tehát, hogy munkámból mi hat rád.
Vállalnom kell az egészet nekem,
de te Elvtárs, csak a jobbik részt használd.
Hibáimat előtted felfedem:

Suttogtam, mikor kiáltani kellett,
s hangoskodtam, mikor kár volt a szó,
de elfogtam olykor a helyes percet, —
kevés a kincs, sok rajta az adó!

Ragasztottam tündöklő lepkeszárnyat
sok versre, mely rossz volt, lényegtelen,
s hány verset, bár bennük eszmék csíráztak,
nem hevített költői szerelem.

Féltem, — de volt mindenkor bátorságom,
hogy eddzem és csiszoljam a szavam,
ez a szándék csaknem minden hibámon
átsugárzik: nem éltem céltalan.

S nem hazudtam, ezt rám fogni ne merjed!
De akadt perc, mely rútul becsapott,
hibám csupán, hogy én hittem e percnek
s tükröztem a hamis hangulatot.

Az ellenállók nevében beszéltem,
mikor a becsstelen hitleri had
hősködött még, és hódított kevélyen.
Az üldözötteknél leltem vigaszt.

Volt bennem hit, — bár volt reménytelenség,
de nem sirattam el csupán magam!
S győzni láttam már akkor is az eszmét,
mikor elhullt közülünk számtalan.

A veszélyt és a mélységet felmértem,
de tudtam, hogy sugárzik a magas:
Éltem én is véletek a sötétben —
napom ma már nekem is sugaras.

Kis gátaknál számtalanszor elestem,
de felkelni maradt mindig erőm,
nem voltam gyors, de nem voltam tán rest
sem.
Nem állok már lenn, s még nem a tetőn.

Küzdöttem, és küzdelmeim gyümölcse
az is, mi rothadt, s az is, ami ép.
Nem riaszt el senki, nyelvét rám öltve.
Két bírám van: Az I d ő és a N é p !

1951

MOSZKVÁBÓL SZÁLL A DAL

Hallgattam madarak
fütyét a fák alatt,
s tünődtem: mért örülnek?
Mit ér a dal, a fütyty,
ahol mind keserűbb
élete fának, fűnek?

Figyeltem furulyát,
az is, ki furulyált,
hallatta egész lelkét,
s míg lassan este lett,
bánatát a hegyek
visszhangzón visszaverték.

Bánatból sok jutott,
kántáltak koldusok
vén templomok tövében,
hamis volt s zord e dal,
sírt benne jajra jaj,
hogy megfagyott a vérem.

S hallhattam: kürt rivall,
rikolt a csatadal,
zajától minden rengett:
kínokkal volt tele,
kábított éneke
e rosszlelkű rendnek.

... De halld! e zene most
fenséges iramot
diktál izzó szívemnek,
értelem tölti meg,
rá hegyek és vizek,
százmiliók felelnek.

Szólt e dal régen is,
szólt néked s nekem is,
de nem jutott fülembe,
rejtőzve éltem én,
először száll felém
e dal öröme csengve.

Moszkvából száll a dal,
dicsőség, diadal
zeng bátor ütemében,
szép, mintha kél a nap,
szép, mint a madarak
füttye az első fényben.

Hatalmas, mint a föld,
erőt ad, új erőt,
mely dallamát sugallta,
élesztget, nem temet,
pezsdíti véremet
és harcra buzdít, harcra!

Bátorít hangsora,
munkások mosolya
biztatón fénylik benne,
s mélyében mosolyog
napfényes kolhozok
kalászos végtelenje.

Nevet s zúg, mint a Nép,
s hova e dal elért,
minden magába szívja.
Zengik a szabadok,
s ez van a hős rabok
bátor szívébe írva.

Fújjátok furulyák
nálunk is vig dalát,
versem e dalként zengjen!
Korbács itt nem suhog,
fogyjatok, koldusok!
Temetőnk szegényedjen!

Szovjet dal, drága dal,
szikrázó szárnyaddal
szánts minden tájon végig,
zengd a hőst, zengd a jót,
az élni akarók
örök szépséged értik.

1952

SZATÍRÁK

A gyáros

Gyanakszol rá?
Nincs már gyára!
Esküszik, hogy
„nem sajnálja“.

„Hű“ mihozzánk
és az elvhez,
tőkéseknek
nem kegyelmez.

Az osztályharc
átította:
mert „munkás“, — már
másfél napja.

A kulák

„Nesze pár hold!“
Így kínálgat.
Nem kell sok föld
a kuláknak.

Kellett máig
minden morzsa, —
ma pár holdat
terád sózna.

Gazdagodott
a terhedre,
most károdra
szegényedne.

A közömbös

Mikor hívta
annyi galád,
nem lett nyilas,
ő félreállt.

S most, hogy hívja
hazánk népe,
most hova áll?
Ismét félre!

S a semmiért
mindent várna,
zúgolódik:
hol a hála?

Öreg mágnás

Ezer hold volt
ősi jussa.
Mije maradt?
Egy bajuszka.

Pödörgeti,
büszke rája,
s van még neki
családfája.

Mint e vén fa,
ő is görbe.
Már kiszáradt.
Még nem tört le.

1952

TANÍTÁS

Ha megöltök ismét egy zsarnokot,
a helyét majd új zsarnok tölti be.
Hogy szabaddá legyen az elnyomott,
a zsarnokságot kell megölnie.

1952

ÉLETRE KÉL

Életre kél a tavaszi vetés,
burkai már a mélyben felrepedtek,
s pusztul és az idők szelébe vész,
mi gyökeret itt csak gyomként eresztett.

1952

IFJÚ MARAD

Vége van a hangos nyárnak.
A veszendőt ne sajnáljad:
aki vágyón fordul hátra,
nincsen annak ifjúsága,
de ki mindig újra vágyik,
ifjú marad mindhalálig.

1953

REPÜLŐGÉP

Felszállt a gép,
egyre emelkedett,
s nem voltam még
Hazám ily egy veled! —
Nem néztem föl.
Nem néztem a Napot;
mohó szemem
zöld erdőkre csapott.
Az égi táj
nem forrt eggyé velem,
csak azt néztem:
mi fénylik o d a l e n n?
S megéreztem:
az ember szárnyra kap,
s felhők közt is
a föld fia marad.
Nem a testünk,
a c é l u n k köt ide.
E földön túl
nem vágyunk semmire.

1953

GYŐZHETETLEN ÉLET

Nyúlhat felém a halál
telhetetlen jobbja:
eltaszítom csontkezét
nyíltan, undorodva.

Barátjává nem tehet,
nem békülök véle,
nem hiszem, hogy felemel,
s nem is nyomhat térdre.

Mit belőle ismerek,
csak ellene lázít,
(látom, hogy a népem is
ellene csatázik!)

s kiben a sír undora
mérhetetlen mély lett,
oldaladon esik el,
győzedelmes élet!

1953. december 20.

IGAZ SZERELEM

Mikor megláttad, kedves, a Napot,
vörös fényben izzón szikrázhatott,
s úgy szikrázott, ahogyan soha még:
tizenkilenc ősze fénylett föléd,
vonultak a lángrózsás seregek,
„Kisproletár“ — apád így nevezett.

Apád szolga volt, és anyád cseléd,
de nem szívtad a rabság szellemét
mégsem magadba, sőt intőd maradt,
hogy le ne süllyedj, hogy fenntartsd magad.

Kéveköttő a hűséges anya,
s kalász a ház nagyja és apraja.
S Te mily korán elvesztetted anyád!
Szegényedett és széthullt a család.

Szertefoszlott a meghitt kötelék,
de szívós dac oltódott tebeléd,
nem feledted bátyád nevét soha:
úgy esett el mint vöröskatona.

Megtanultad, hogy mi az éhezés
és mi a tél annak, ki didereg,
kendőd se volt, s a kenyered kevés —
s már így csúfoltak: „Lelences gyerek.“

Felnőttél és elhagytad a falut,
de tovább is tövises volt az út,
az életed veszélyes volt, sivár,
mint negyvenegyben a csepeli gyár.
Lázítottál, mert kevés volt a bér.

Mint férges fa, a fasizmus kidőlt,
s nőni kezdtek lassan az építők.
Megnyílt az út, mert láttad, hogy szabad:
nem bántad, ha szúrja is talpadat.
Mikor minden bitang odúdba bújt,
Te kint jártál, — a nép felszabadult! —
s akinek más rettegte fegyverét,
a szovjet hős cipőt dobott feléd,
tovább nyargalt, láttad, hogy integet —
s szívükbe zárták a cipőtlenek.

Így szült az ősz másodszor is tavaszt,
és téged is újjászült ez a nap,
— tizenkilenc és negyvennégy között —
huszonöt év küldött reád ködöt,
s most egyszerre látni kezdte szemed,
miben szíved sejtve reménykedett.

S mert láttad, hogy beszélned már szabad,
megeredt, szinte kiáradt szavad,
szárnyalt, sújtott, a szívekbe talált,
utánad nyúlt s kézen fogott a párt.

A párt téged, s később Te engemet,
s mert kettőnket egy közös cél vezet:
kezed kezemben sohasem lazul.
Megyünk együtt elválthatatlanul.

Virágosan cirógat most az ág.
Te lopkodtad a fák száraz gallyát?
Versenyre hívsz, nehéz futnom veled,
akit puskás erdőőr kergetett.

S ki feléd lép, éberem fogadod.
— Az üldözés benned nyomot hagyott, —
ki cipőtlen annyi utat bejárt,
nem feledi többé a viperát.

Nagy vagy?
Nem fog megcsalni szerelem.
Mint a mező, csak olyan vagy nekem.
Szép vagy?
Virág másként hordja fejét.
Egyszerű vagy s termékeny, mint a rét.

Jó vagy?
Mi a földből nőtt, az a jó,
s Te félig sem vagy az égből való.

Hős vagy?
Aki vakmerő, az a hős?
Te nem vagy az, csak elszánt és erős.

Milyen vagy hát?
Oldjuk meg a csomót:
olyan, mint a dolgozó milliók.

Úgy szeretlek — ezt kedvesem, tudod, —
ahogy gyűlölök minden hazugot...
S mért szeretlek? Mert benned érzem,
mit úgy hívunk egy szóval: a j e l e n.

1953

VESZEDELEMBEN

Megzörren a faág.
Felveti fejét
s kutatja a szarvas:
hol a menedék?

A felvert oroslán
szétnéz komoran,
s halálra sebzetten
vesztébe rohan.

Fagy már éjjelente,
a légy veszte ez.
De ő nem menekül,
s nem félelmetes.

Megköpte utolszor
még a kenyérem, —
minden élősködő
holtig szentelen.

1953

SZÁZÉVES EZ A FA

Százéves ez a fa,
mely alatt most állok.
Millió napsütést,
ezer vihart látott.

Napfény tikkasztotta,
vihar megcibálta,
s ha egy ága letört,
nőtt két újabb ága.

Ma is van még új ág,
s van új levél rajta.
„Százestendős tölgy“ — de
mégis fiatal fa!

1953

CSAK EGY IGAZ VERSÉRT ÉLEK

Mit vállalok?
Bárki vállal,
nem teszek új
fogadalmat,

mert emlékszem
én még egyre,
s köt az egész
életemre.

Nagyon régen,
nagyon halkan
én már egyszer
megfogadtam,

hogy a népet,
azt szolgálom,
holtomig tart
vállalásom,

csak egy igaz
versért élek —
és az több lesz,
mint ígéret.

1953 v. 1954

PARITTYA

*Röpködnek míg odavágok
körülottem a forgácsok.
Összegyűjtöm őket — hátha
széthordjállok tűzgyújtásra.*

A hangoskodó

Felkerült, s máris fenyeget.
Mit gondoljak felőle?
Ki hangos, könnyen bereked —
és hangtalanul dől le.

Az irigykedő

Azon töprengsz, hogy lennél óriás?
Elárulom, csak egy mód volna erre:
ha lebukna, kinek alatta állsz —
s a káröröm a magasba emelne.

Az öntelt

Nem dicsérhetem oly nagyon,
hogy kicsinylón ne mosolyogna,
s őszintén sem bírálhatom:
menten mártírrá magasodna.

Színvallás

Hogy öntelt és törtető — másról írtam;
s benned forr mégis ellenem harag.
Öntelt vagy és törtető?
Látom, így van!
Mily ostobán elárultad magad!

Álljon szobrod...

Kitapsoltak a függöny elé kétszer,
s te ennyivel örökre megelégszel.
Álljon szobrod — javaslom — itt e téren:
hisz oly nagy vagy az igénytelenségben.

Majmok

A majom, ki dorongot ragadott,
emberré vált évmilliók alatt,
de emberből — erre vigyázzatok —
majommá tesz egy ferde pillanat.

Felelj

„Az elsők közt jelentkezem,
ha az idő tettekre szólít!“
Ez még kevés. Felelj nekem:
kitartasz-e az utolsóig?

Ha jó munkád...

Nem ölhet az igaztalan bíráló,
ha jó munkád koszorút érdemel.
S fércmunkára a fény hiába árad:
álnagságot az idő elseper.

Parittyá

A Nap fénye
ablakomhoz ért,
s az üvegen
fölfénylett az ég.

De parittyát
fogott egy gyerek...
— s nem törte be,
csak az üveget.

Hogyan viselhetném

Inget váltok — s közben
agyamon átlobban,
hogy életet én még
soha nem váltottam,
s bennem ez a kérdés
mind izzóbbá válik:
hogyan viselhetném
tisztán mindhalálig?!

1954

FELELŐSSÉG

Mélyben élnek az édesgyökerek,
s a féreg is a mélyben tekereg.
Egyik áldott, a másik átkozott.
S ki félrevág...
Mégis kapát fogok!

1954

KI VOLTAM?

Kíváncsian kérded, ki voltam
és hogy belőlem most mi lett?
Láttam magam nagynak a porban,
s éreztem fönt is kicsinek.

1954

KOLOZSVÁRI SÉTA

1

Most fordul a mi tavaszunk nyárba,
s a gesztenye szirmait hullatja.
Szánakozva nézek fel a fára —
büszkén áll ő: érik már a magva.

2

Ázott a föld, át is ázott mélyen, —
sétálok én, akármilyen sár van,
s gyönyörködöm itt a sétatéren
egy madárláb csillagos nyomában.

3

A várost már magam mögött hagytam,
emel az út, s kis köddel beszőve
kápráztatón kinyílik alattam
erdők, mezők színes legyezője.

4

Helyben áll, de mégsem mozdulatlan
egy fája sem ennek az erdőnek.
Lombjuk zöldell a tavaszi napban,
s hol születtek, magasba ott nőnek.

5

A Kis-Szamos sötétsárgán csörtet,
mi tagadás, borzongat a mélye,
de futása fokozza erőmet:
vesztenék, ha versenyeznék véle?

6

Fölvázoltam a füzet lapjára
ezt a tájat. Arasznyi a méret, —
a fecskének nagyobb-e a szárnya,
véle mégis hány eget felmérhet?

1954

GYÖNGE
A TE ERŐD

Lombjai
sötétek,
ritkán hajt
új ágat,
de azért
rá ne fogd:
„Ez a fa
kiszáradt!“
Ép még a
gyökere,
egyenes
a törzse, —
gyöngé a
te erőd
ahhoz, hogy
kidöntse.

1954

ADÓSSÁG

Amióta nincsen bajom,
van gondom azóta:
napról napra többel vagyok
népemnek adósa!

1954

EGY NÁCI TÁBORNOK

Barbárok bizalmasa volt,
kik rég pokolra mentek,
majd baráti börtönben ült,
s rémtetteken merengett.
S most, hol hóhér hazára lel
s a hős hontalan senyved:
ott írja emlékiratát, —
e halhatatlan szennyet.

1954

BEÖLTÖZTEK

Egyenruhát viselnek a zöld erdők,
s a zöld rétek is új egyenruhát.
Beöltöztek, mivel a tavasz eljött,
csak egy „civil”: a zörgő, száraz ág.

1954

FIRTATOD

Firtatod, hogy melyik fa a nagyobb.
Tölgyek, fenyők egyként hatalmasok.
De hozzájuk nem mérheted magad:
fájdalom, csak bólongó fűzfa vagy...!

1954 v. 1953

EGY A BAJ

Jól forгатod
vitánkban, meglehet,
csak egy a baj:
szennyes a feгыvered.

1954 v. 1953

A HEGY ÉS A TÓ

Kicsinyled a mi hegyünket
a lábánál állva.
Zászlódat már hányszor tűzted
legkisebb csúcsára?

Gúnyolod a mi tavunkat:
„A zsebembe férne!“
Akkor kérkedj, ha átúszad —
s nem nyelt el a mélye.

1953 v. 1954

PERCEK ÉS SZÁZADOK

Azt súgja ez a fa:
Élt egy évszázadot.
Visszasúgom: Nékem
egy perc többet adott!

1954 v. 1955

VARJAK

A fák felett dermedten áll a hold,
a fagyos tél közelről fenyeget.
A varjak már ellepték a fasort, —
átélnék ők akár ötszáz telet.
A fák ága terhüktől meghajolt.
Kihűlt a táj, — de mellem még meleg.
Ám egyszer majd kiüt a hullafolt
a testemen.

Nem értem, hogy lehet,
hogy a varjak megérvék azt a kort,
melyért én küzdök és én szenvedek.

1954 v. 1955

SEMMITTEVŐ

Ő alkot, s száz hibája van,
neked egyetlenegy:
hogy nálad a föld kerekén
nem akad tétlenebb.
Neki megbocsátja a nép
hibák egész sorát,
de annak, aki mit se tesz,
soha meg nem bocsát!

1954 v. 1955

NEM TÖRPÍT

Te dombon állsz,
de mégsem vagy nagyobb,
s kisebb mint te
a völgyben sem vagyok.
Felnőttem én,
s nem törpít engemet,
ki percekre
fölém emelkedett!

1954 v. 1955

JÓ VERS

Felszökkenő csillag.—
s hulló csillag fénye.
Nyomán egy világ kél,
vagy egy világ ég le.
Magas, mint a mennybolt,
és mély, mint a tenger:
egyetlen során egy
évezred mereng el.

1954 v. 1955

LEVÉLHANG

Remegni kezdek,
— szél jár a tájon —
a leveleknek
hangján kiáltom:
Jaj, minden gallynál
gyengébbre nőttem, —
s fa is kidőlt már
nem egy előttem!

1955

MÉLYSÉGEK FELETT

Ókori emlék

I

Mily magas a szenvedés emléke,
a száműzött Ovidius szobra!
Boldogságom mindennel felérne,—
ha örömünk fölé-magasodna.

II

Parányi kancsó,
kíváncsin nézem:
ismerős itt az
üvegszekrényben.
Úgy tűnik, ittam
belőle nemrég.
Alatta ez áll:
ókori emlék.

III

Egy közös síremlék.
Két gyermek emléke.
Csak egyetlen sor van
e sírkőre vésve.
A szülők e köre
csak ennyit vésettek:
„Elvették... Bocsánat
nincs az isteneknek!“

IV

Róma!
Szemünk itten
nagyságodba kószol.
Emlékezzen ránk itt
éppígy az utókor!

A tenger

V

Oly messzi van, soha el nem éred,
mi közről integet feléd,
s oly közel van, hogy perelhet véled
szerelmed, a pazar messzeség.

VI

Ezt a földet hajdan a tenger csókolta,
s ha ő egyszer ide újra visszatérne,
be szép nap virradna e magános tóra,
az ő ittfelajtott csöndes gyermekére.

VII

A tenger egészen
elsötétedett.
Körülöttem — érzem —
az éj megrepeg.
Féltékenység bántja
a fekete éjt —
mert a tenger nála
százszor feketébb.

VIII

Csalódsz, ha a hullámnak hiszel:
sosem tudod, mit hoz, mit visz el...

LX

Lechapott a sirály
a zúgó tengerre.
Habfehér a szárnya,
feketével szegve.

Nincsen most a vízben
veszendőbb a halnál.
... Halál gondolata,
nehogy megzavarjál!

X

A tengernél halni!
Ez volt végső vágya.
Most felnéz a tenger
a költő szobrára,
s hullámai felett,
mint az örök pára,
úgy leng Eminescu
halhatatlansága.

XI

Mikor a nap fényét
az este kioltja,
kigyúl a kikötő
világító tornya.
Kell is itt az éjben
ez a kemény őrszem —
mivel a sötétség
mindig felelőtlen.

XII

Van ereje,
van a szelíd szónak.
A tenger is erről tesz hitet:
a szél halkan,
nagyon halkan szólt csak —
s lám, a nagy víz háborogni kezd.

XIII

Háborog a tenger,
hullámra hullám csap,
híreket küldözget
hullámmal hullámnak.
Hallgatom hangjait:
vajon mit izenget?
... Tán azt, hogy a nagyság
soha nem pihenhet.

Hajók

XIV

Jön a hajó.
Mért szorongok érte?
Nem ismerem
idegen nevét se.

Mégis olyan,
ha befut a révbe,
mint egy remény
beteljesülése.

XV

Jártam én is, mint a tengerészek,
mérhetetlen mélységek felett.
Vihar dobált, zúgó szél is tépett,
megismertem messzeségeket.
Nem csoda hát, ha most véle érzek
s úgy köszöntöm, hazám, kék eged,
mint a matróz, a te tengerészed,
ki nagy útról hazaérkezett.

Konstanca, 1955. október

SZABADJÁRA

Ha jogtalan,
fojtsd el a haragod.
De ha jogos,
legyen minél nagyobb.
Szabadjára
tombolhat e harag:
villámai
életben tartanak.

1955

HAZA

Hazámnak eddig csak
néhány táját láttam,
mégis eldicsekszem:
Milyen szép hazám van!
Hátha még láthatnék
többet is belőle,
szerelmem iránta
mekkorára nőne!

1955

NE ŐT SZÁNJAD

Kemény sors vár a kopár fára,
melynek ágát dühöngve rázza
a decemberi fergeteg.
És mégse az ő sorsát szánjad,
szánd inkább azt, melyet a nyárnak
pompájában kidöntenek!

1955

HA MÁSKÉNT FORDUL

„Ha másképpen fordul...”
Hitvány eszed hol jár?
Poroszok csizmáján por és hamu volnál.

1955

SZÖKŐ ÁRNYÉK

Kemény szél fúj,
jobbra-balra
hajlik a nád.
Ki bujkál itt,
miféle árny
rejt magát?

Aki bujkál,
ádáz idők
szökő árnya, —
nádiveréb
kiáltoz csak
őutána.

S menedéket
ott sem lel ő,
hol még nád van,
elmerül a
feketedő
ingoványban.

1955

MIT TENNÉL?

Vízbe fojtánád, ki orvul
az utunkba áll!
S ha fuldoklik egy barátunk,
vízbe ugranál?

1955

Minden mell elszorul:
„Jaj, lebukik egyszer...!”
S mosolyog — mivel hát
magabiztos mester.
A szemünk rámered,
— a zenekar néma —
véle készülünk a
„salto mortaléra”.
Véle, ki életét
kockára vetette,
hogy az erejével
szívünket megeddze,
s egyre bizonyítsa
előttem s előtted:
egyetlen élet is
száz halált legyőzhet!

Bohóc

Bámulod a mókát
s a mókás bohócot,
játékból pofozzák,
játékból kap csókot,
játékból vigyorog,
játékból hull könnye, —
a játék nagy dolog:
az tanít örömré.

Kötél

Szabadulni tőle,
csak kevés lelt módot.
Kínokból fonták és
kínokra fonódott,
dörzsölt már véresre
derekat és vállat,
rángattak rabszolgák
véle rabszolgákat;
volt gyilkosság bére
s az árulás ára,
s hurkolta már gyilkos
ártatlan nyakára. —
S most itt leng a kötél,
remeg megfeszítve,
szolgálja a táncost
— ez egyetlen tisztje —
szolgálja, ki sorsát
hozzá úgy kötötte,
mint ki a kötélnek
ura lett örökre.

Késdobáló

Hóna alatt hosszú,
keményszavú kések.
Ezeket dobálja —
és egyre merészebb.

Vakmerő a játék,
bizony „nem megy babra“!
Szemben egy ifjú nő
feszülő alakja,
a szeme se rebben,
mosolyogva állja,
míg köré szegződik
a kések rámája.
És minden kés hegyes —
s egy se röpven félre.
Nem téved a „zsonglőr“ —
ilyen költő kéne!

1955

ELVÁROM

Igen, én is az igazságért éltem,
de egyszer mégis eljön az a nap,
mikor elvárom, hogy áltassanak:
Mért közölnék, ha közeleg a végem?!

1955

HA NEM ÉRZED

Nyár, vagy ősz van? A fákat fürkészed,
szaglászod a hulló levelet.
... Félek, ha az elmúlást nem érzed,
azt sem látod, ami született!

1955

NEM FÁRAD

Ez az út egyenest
kinyargal a nyárból.
Száll a lomb, mit a szél
magához nyalából.
Nem mozdul a fasor,
sorsa, hogy itt álljon,
s nem fárad a tavaszt
bevárni fél lábon.

1956

MINEK MOSDATJA

Megmossa
az eső
az utat,
a fákat.
Mossa csak,
a falvak
így lesznek
tisztábbak.
Mossa a
várost is,
az is ér
valamit, —
de minek
mosdatja
a forrás
habjait?

1956

VESSZŐ

Lenyesték az ágat,
vessző lett belőle,
s nincs, ami mutatná,
hogyan a fáról tört le,
mert a vessző üt, ver,
vakon meghajolva, —
szelíd származását
százszor megcsúfolja.

1956

ÁLLATMESÉK

A méhek

Hasonlóak a méhek s a darazsak,
de őket azért össze sose téveszd.
A darázsraj mindig rabló marad,
s a méheknél nincs sehol sem
serényebb.

A birka

Béget a birka, béget ő,
ha bántják, akkor is béget.
Békén béget, hol fű se nő,
béget ő az ollónak, késnek,
s hangja biztosan tör elő,
ha érzi is a biztos véget.
... Így végzi, kiben nincs erő,
ne kívánj ilyen békességet!

A nyúl

A nyúl fél, remeg szüntelen...
de hogy a fák kérgeit rágja,
s a káposztában kárt tegyen,
ehhez elég a bátorsága.

1956

JÉGTÖRŐ

Hókucsmás ház
áll mogorván,
fagyos arccal
néz feléd.
Ereszén, mint
szürke ormány,
földig-nyúlón
lóg a jég.
A csatorna
nem náthás még.
de jégorra
majd csepeg!
Nagyot tüsszent
ez a játék, —
s elrebbenti
a telet.

1956

KÖNYV ÉS KENYÉR

Kalásszá szépült, mit
századok vetettek,
mesterek művei
dús búzakeresztek.
Kitárul előttük
agyam szorgos malma,
s gondolat születik:
kenyér az asztalra.

1956

MINDEN NÉPHEZ BESZÉLEK

Hallják bátor barátok
és értik is szavam,
de mit a hangom átfog,
mégsem határtalan.
Minden néphez beszélek,
s nem hall még mennyi nép,
kik tán úgy értenének,
mint soha senki még.

1956

NEM ROVOM FEL

Heteken át
hörögött mellem,
négy fal közé
voltam zárva,
s alattomban
kint a kertben
kivirágzott
a fa ága.

Fekhetnék még
most is ágyban,
fekhetnék én
lent a földben,
így ragyogna
ahány ág van,
nem gyászolnák,
hogyan letörtem.

Én meg hányat
simogattam,
védelmeztem
mennyi ágat...

Hálátlanok:
Haragudjam,
hogy vélem ily
furcsán bännak?

Nem rovom fel,
szeressék csak
ami nékik
drágább nálam, —
míg van virág,
— mi reményt ad:—
nem is hiszek
a halálban.

1956

ŐSZ HAJJAL HOLDFÉNYBEN

Június
oda már,
kurtulnak
a napok.
Elfogyó
fényükért
kárpótlást
hol kapok?
Annak, ki
fiatal,
fényes a
hosszú éj, —
de ősz fej
ragyogást
holdfénytől
nem remél.

1956

CSUPA TITOK

I

Aranypálcás
karvezető
lett a Nap.
Intésére
bevágnak a
madarak.
S mire zendít
e sok tüzes
térzenész?
Ismerős dal:
A tavaszi
ébredés.

II

Hogyha reggel
a rét tükre
nem ragyog,
mondd hanyagnak
miatta a
harmatot.

De ha este
a rét fénye
nem erős,—
ezért már a
Jánosbogár
felelős.

III

Csillagpettyes,
virágfodros
nyári éj.
Huhogástól
ilyen éjben
nincs ki fél.
Mégis árt ám,
hogya huhog
a bagoly;
mert egy percet
e szép éjből
elrabol.

IV

Csupa titok
ez a patak,
szóltam én.
Zsupsz! a palló
leszakadt a
közepén.

E víz titkát
ismerem már
s átadom:
ki belehull,
nem ússza meg
szárazon.

V

Míg a folyó
medret ás a
tengerig,
erdeinknek
beszédével
megtelik.
S bárhová ér,
nem felejtí,
hol eredt:
tengerként is
úgy zúg, mint a
rengeteg.

VI

Kifoghatnék
én is kövér
halakat.
De a hálóm
alighanem
kiszakadt.

Ezért aztán
bármily mélyre
merítem,
nincs benne hal,
nincsen benne
semmi sem.

VII

Ha dicsekszel,
hogy ismered
ezt a fát,
felelj: törzsén
hány esztendő
ez az ág?
S a nagy ágán
himbálózva
hány gally él?
S hányat rezdül
rajta egy-egy
falevél?

VIII

Szél sodorná,
elragadná
ezt a fát.
Hajlítgatja
lányos, karcsú
derekát.

Bolondos szél
kedves fáinkat
ki ne törd,
nem mozdulhat,
hozzánk köti
ez a föld!

LX

Mit lármáztok,
szedte-vedte
verebek?!
Pár morzsánál
nem láttok ti
egyebet?
Ha láttok is,
mind morzsányi
kis dolog.
S kicsiségért
minek ilyen
nagy torok?!

X

A távolból
olyannak tűnt,
mint a sas.
Szívem elállt:
merre szárnyal,
kire csap?

Felém repül,
de most már nem
szepegek:
hogy is néztem
sasnak ezt a
verebet?!

1956

TANULGATOM

Tudom, mire a szenvedés tanít,
s tanulgatom az öröm hangjait.

1956

VÁLASZ

„Nagy időket éltem,
de semmi se tört le!“
— Ettől még, úgy vélem,
maradhattál törpe...

1956

NEM REMEGEK

Karomban és szívemben erőt érzek,
s nem remegek, ha rám köszönt az ősz,
de hogy súlyát egy lehulló levélnek
ne érezzem, nem vagyok oly erős...!

1956

MEGTELTEK VIRÁGGAL

Megteltek hirtelen
virággal a hársak.
Szerelmet vallok most
az egész határnak.
S a hársak ágait
nem köti szemérem:
rám borul a lombjuk
szőkén és fehérén.

1956

SZIVEMBEN őrIZTEM

Eljött, mit annyira
vártam.
Meleg szél fújdogál
lágyan.
Oly könnyű, nincs is tán
súlya,
s jobb idő nótáját
fújja.
Ez a dal, ez az én
nótám,
hiába hullott a
hó rám.
Hiába mart a fagy
kékre,
ez a dal ezt is túl-
élte.
Szívemben őriztem
mindig,
hozzám csak ez a dal
illik.
Eljött, mit sokáig
vártam:
bármilyen volt, bármilyen lesz,
nyár van.

Nem tartom hangomat
féken, —
hiszen az én Napom
ég fenn!

1956

ŐSZ

Nincs az ősznél,
nincs ügyetlenebb,
elpotyogtat
minden levelet.

1956

MEMENTO

Biztonságban élsz még,
egykori barátom, —
de hogyan fekszel majd
a halálos ágyon?
Félek, nem ér nálad
senki szörnyűbb véget!
... Nyugodt halált nem ad
csak nyugtalan élet.

1956

ELFUT EZ IS

Az ujjam éppúgy hajlik hátra,
mint apámé, csak ez a jel
kettőnk közös tulajdonsága, —
s a különbség köztünk ezer.

Az ő haragja vak harag volt,
s tévedt sereg a tábora.
Ő még követte a harangszót,
engem más hang hív máshova.

Ki tagadná? másképpen élek,
de másképpen érek-e véget,
mint ők értek, az öregek?

Elfut ez is, ez a más élet,
mit oly góggel vallok enyémnek, —
s a változatlan közeleg.

1956

TÉL

Felöltözhet fehérbe,
nem csap be a szemérme.
Kacérkodhat is velem,
lehet félig meztelen,
felrakhatja ékszerét,
villoghat mellén a jég,
sikolhatja, hogy szeret,
soha meg nem veszteget.
Akkor sem, ha csókot ad:
másnak őrzöm csókomat.
S karjában, ha átfogott,
ott is másra gondolok.

1957

KOPONYA

Babérokkal ékes
koszorú fon át,
ha késve is, minden
méltó koponyát.
Arasznyi terében
egy világ forog,
lehet kíméletlen,
és lehet konok;
még akkor is gyűjthat
jelt adó tüzet,
mikor megszállotta
már az örület,
múlhatatlan műve
mélybe nem merül,
ha a fej le is hull
érdemtelenül.

1957

FORRADALOM

Forrása rég fakadt,
s én mégis tagadom,
hogy van fiatalabb,
mint a forradalom!

1957

VARJÚ-HANG

Csípős fagy lepte meg
az éjjel a tájat,
az ég is didereg,
a folyók is fáznak,
s míg titkolja minden,
hogy megnőtt a gondja,
mit nyer vele, mit nem,
a varjú kimondja.

1957

SZEPTEMBERI SZÉLBEN

1. Őszi jel

Alig érintette
a szellő a fát,
csak egy falevelet
ejtett el az ág,
de ez az egy levél
úgy hull lefele,
mintha a mindenség
zuhanna vele.

2. Vetélkedés

Most már látom,
különb a fa nálam,
vetélkednem
véle hasztalan,
a hajamban
ahány ezüst szál van,
néki annyi
fürtje már arany.

3. Lombhullásban

A szél az ágakat
szüntelenül rázza,
leperog a fákról
a levelek száza,
s mert a lombhullásban
egy levél sem árva,
azért ilyen könnyű
mindnek a halála.

4. Kétféle sors

Ha a lombok
a fáról leválnak,
azért ugyan
egy ág le nem szárad,
új lombot hajt
a fa nemsokára —
de a lomb már
nem talál új fára.

5. Csak a sötét hallgat

Megzörren a levél,
amikor lehull,
zörög az egész táj
vigasztalanul,
csak a sötét hallgat
boldogan tovább,
meglelte az őszben
igaz otthonát.

6. Őszi nap

Nem láttam a Napot
soha még gyengébbnek.
az ég meredekén
rogyadozva lépked,
úgy vonszolja magát
s arca olyan sárga,
mintha minden éjjel
a halállal hálna.

7. Fenyőekkel

Ki tanúja lettem
annyi lombhullásnak,
szívemből szánom a
lombhullató fákat,
de többre becsülöm
náluk a fenyőket,
kik ellentmondanak
zöldjükkel az ősznek.

1957

ASZKÉZIS

Cifra lombruháját
a fa levetette,
meztelen hajlong az
éjhez feketedve,
s korbáccsá lett ága,
amellyel csapkodva,
mint őrült vezeklő
magát ostorozza.

1957

ALÁZAT

Nem repül a sasnál
madár magasabban,
a rigó a füttyben
felülmúlhatatlan,
de van miben első
a szürke veréb lett,
nincs, ki jobban örül
nála a kevésnek.

1957

FADÖNTŐK

Kibírtam ezer
företeget.
Minden fát egyszer
kidöntenek,
de az, ha büszkén
zuhan a fa,
a nagyság legszebb
pillanata.

1957

EGY ÉG ALATT

Ő a tájat őrzi,
őt meg a táj őrre,
s egy szél, egy tél támad
mindig mindkettőre,
embernek és fának
közös itt a sorsa:
védeni a végest,
mintha örök volna.

1957

KÖZTETEK ÉLEK

Kortársaim,
köztetek éltem,
s kihez szóltam,
nem ismert mégsem.
Ki voltam én?
Ember egészen,
igazolja
sok tévedésem.

1957

LETÉPTE AZ ORKÁN

Letépte az orkán
a házfedelet.
Hulltak reánk jócskán
üvegcserepek.
A feldúlt utakra
zuhantak a fák,
mivel egy sem adta
a szélnek magát;
de ép bőrrel bújt ki
a bajok alól,
mit könnyű elfűjni,
a szemét s a por.

1957

IFJÚSÁG ÉS MŰVÉSZET

Versenyeznek
a fiatal színészek.
Itélkezõn
róluk nem szólhatok.
Ha összefog
ifjúság és mŰvészet,
nem érzek mást,
csupán hódolatot.

1957

VÍZCSEPP

Szélvihar nem üvölt,
egy villám se csattan,
nem rendült meg a föld
az éjjel alattam,
iszonyúbb ezeknél,
hogy egy vízcsepp csepeg,
kopog,
kopog,
kopog,
mint a kísértetek.

1957

PORSZEMEK

1. Kánikula

Megint elájul a táj,
hever elomolva,
s újra az esőre vár,
hogy őt fellocsolja.

2. Meglátod

Feszül az ég kékje,
feszül szakadatlan,
meglátod a semmit,
ha majd szertepattan,

3. A kavics

A kavics felpattan
minden apróságra,
s épp e mozdulatban
látszik aprósága.

4. A szellő

Úgy csacsog a szellő,
mint a csacska gyermek,
a szavára mégis
felnőtt fák figyelnek.

5. Porszemek

Hentereg a széllel
a porszemek száza,
de azért egyetlen
porszem sem parázna.

6. Nap és Hold

Ha a holdkeltekor
a Nap meg nem halna,
ugyan hova lenne
a holdfény hatalma?

7. Hívatlan vendég

Csönd támad. Merevség.
A fák összenéznek:
ki hívta az őszt, e
rosszhírű vendéget?!

8. Őszi eső

Az őszi betegség
rátört a vidékre.
Hull az eső, az ég
hideg veritéke.

9. Őszi riadalom

Féltében a fecske
felrepült a fénybe,
a sárban topogna
ő is, ha nem félne.

10. Síri füvek

Vajon a sírokon
születő fűsarjak
a többi füveknél
hamarább meghalnak?

11. Megvetés

A halál szememben
még akkor se nőne,
ha csak azt ölné meg,
ki nem fut előle.

12. Búcsú nélkül

Én magam is láttam,
elszállt minden fecske,
s mi fájhat butábban?
... Nem köszönt el egy se.

13. Furcsa verseny

Furcsán versenyeznek
a hulló levelek:
köztük az utolsó
győzedelmeskedett.

14. Mentés

Tücsköt és bogarat
mennyit megmentettem, —
s mennyi minden maradt
mégis menthetetlen...

15. Hóban

Fittyet hánynak a fák
a hónak, a fagynak,
s túl is élük baját,
hacsak ki nem fagynak...

16. Befagyott tó

Szabad megpihened
a befagyott tónál.
Szólhatnál is véle,
hogya néma volnál.

17. Akinek szárnya van

Akinek szárnya van,
boldog, mert elszállhat,
de ki gyökeret vert,
nem kívánhat szárnyat.

1957—1958

ÖNZÉS

El akarnak
venni tőlem.
Védelmezlek
örjögően.
Enyém lettél,
s át nem adlak,
sem másnak, — sem
önmagadnak.

1958

INTÉS

Ma még könnyen serkenthettél szavakra,
de holnap már hiába kérdezgetsz Te!
Oly nagyvá nő a halottak alakja,
hogy nem méltat senkit sem feleletre.

1958

HÚSÉG

Sok barátom tőlem elkalandoz?
Hú leszek hát épp ezért magamhoz!

1959

HAVAS TETŐN

Kékebb az ég, a tavasz közeleg, —
de örülni tudhat-e a tavasznak
a hegy, ki a magasba dermedett
s kit a felhők örökre behavasztak?

1959

MORZSA

Ne várjatok
többet tőlem,
kis erőmből
adtam bőven,
s akad abban,
amit adtam,
egy morzsányi
halhatatlan.

1959

ŐSZI REMÉNY

Lombtalanul hosszabbak az ágak,
és mintha mind utánad nyúlnának.
Tartásom tán egyenesebb volna,
ha minden ág énbelém karolna.

1959

AVARBAN

Boldog, aki holt avarba gázol,
mert az ilyen sokat hisz magáról.
De ki érzi, hogy már el van veszve,
sose lép a hulló levelekre.

1959

FELISMERÉS

Nyaram elszállt, lombtalan már a fám.
Lenéznek, kik felbámultak reám.

Ma sincs oly kéz, mely ágamig felér,
de engem már földhöz vágott a szél.

S csak most érzem, mily parányi vagyok,
s mily óriás minden, mit itt hagyok.

1959

KI ELMONDHATJA

Hamar lehullnak a falevelek.
Nem éri meg egyik sem a telet —
s ki elmondhatja, hogy látott havat,
boldogabb-e vagy boldogtalanabb?

1959

FÁRADNI LÁTHATOTT

Fáradni
láthatott
egy egész
félszázad.
Behordom
immáron
a rétről
szénámat.
Nyomomban
az este,
de árnya
nem ér el, —
előtte
ballagok
megrakott
szekérrel.

1959

PÉLDA

Nagy erő rejtőzik
minden falevélben.
Le tudnak hullani
mindannyian szépen.
Kit az elmúlásnak
útján megelőztek,
példát vehet róluk,
mint legyen erősebb.

1960

LEVÉLSORS

Ismerem a sorsom,
a lombok meghalnak,
nem is várok mástól
kegyelmet, oltalmat,
de a fá, akit én,
csak én díszítettem,
lehet-e, hogy ő is
a szélnek eressen?

1960

ÖNISMERET

Mit kívánnak az erdő fenyői?
Kérdőn nézek egy sokéves fára:
nem törekszik magasabbra nőni —
így is elég hosszú már az árnya.

1961

GROTESZK ARS POETICA

Ha lassítok, a munkámmal elkésem,
sietve meg elbukom semmiségen,
a középút meg túl széles nekem —
ezért baktatok és bukfencezem.

1961

NINCS MERÉSZEBB

A tél könnyen visszatérhet,
mégis bimbóznak a fák,
nincs a bimbónál merészebb:
ő a fán az ifjúság.

1961

ÁPRILIS

A gyümölcsfák virággal fogadták
mindenütt a visszatért telet,
de csokrukat neki át nem adták;
eléje csak holt szirom pereg.

1961

ÖNZETLEN ÖRÖM

Melengetni minket a Nap rest még,
de arca már felhőtlen ragyog,
s örülünk, hogy megjöttek a fecskék —
bár nem hoztak semmi csomagot.

1961

LESZ AZÉRT LOMB

Kezemre hullt egy halvány falevél,
pedig még csak tavasz van.
Lesz lomb azért, amely őszig él —
magam is megmaradtam.

1961

FOSZLÓ FELHŐK

Felhő felhőt görgetett az égen.
milyen jó, hogy végre nem esik!
Az unalom szenvedés — de mégsem
foghatjuk rá azt, hogy nemesít.

1961

CSILLAGOS ÉG

Egyik csillag kisebb, másik nagyobb,
de melyik rejt több kincset, illatot?
Köztük élet melyik bolygón lehet —
melyik teszi vígabbá az eget?

1961

ITT FOG MINDEN

Itt fog minden, ami enyém lett,
s mi fogva tart, sok vagy kevés?
Nem könnyű még nekem az élet,
de a halál már túl nehéz.

1961

UTOLSÓ NYÁRI NAP

Te vagy hát az utolsó nyári nap!
Mit hagysz a mi számunkra, mily vigaszt?
— Hogy az egész, dermesztő télen át
ébred tartuk hunyt tüzed parazsát?

1961

SZÖKŐKÚT

Karcsún szökell a vízszugár magasba,
aztán lehull, szétporlik a kövön,
s úgy hal meg, ahogy született, kacagva —
mert egyetlen eleme az öröm.

1961

HANGTALANUL

A lombhullás minél hangtalanabb,
annál több, mi zajából megmarad.

1961

PROBLÉMA

Egy darázs szállt a tollam hegyére:
mit írjak, ha rátapadt a mérge?

1961

SZELESKEDÉS

Nem tud a szél semmi mást, csak fújni —
de azt úgy, hogy nem merem szapulni.

1961

KÉKEK

A kék tenger sziklákat morzsol lassan.
Fölbátorít, ha kék a nyári ég.
S a kék zászló mögött olyan csapat van,
melyet nem láttam meghátrálni még!

1961

FELHŐTLEN ŐSZI ÉG

Láttál-e már megrázóbb kék eget?
A magasságnak is mélysége lett...

1961

ASZÁLY

Nap nap után csak dől, csak dől a fény.
Tartós tüzén az ősznek felmelegszem.
S közben kiszárad a folyónk, szegény:
szánom-e úgy, amennyire szerettem?

1961

MŰVÉSZ AZ ŐSZ

Építők közt művész a meleg ősz:
minden szépet borútlan betetőz.

1961

TÉLI HASZON

Az ősz az én bőkezű évszakom.
Megad mindent, amit csak kérek tőle.
S a tél? A télben csak az a haszon,
hogy kibúvik az új tavasz belőle.

1961

KÖTÖTTSÉG

Nem hibátlan a világ — észlelem,
de hogy lenne másképpen egy velem?

1961

OSTROM

Köztük állok, kik az eget lesik.
A csillagok ostroma lelkesít.
Mi szép, mindig a hódítóra várt:
van csillag, mely ne adná meg magát?

1961

NAPVILÁGNÁL

Gyűjthat az est csillagra csillagot,
virradatig sötétben maradok.
S fölkel a Nap hajnalban egyedül,
s a vállamra végtelen fény terül.

1961

VALLJA MINDEN FIAD

Vörösben jársz,
Augusztus Huszonhárom.
Megillet ez,
vallja minden fiad.
Te voltál az a nap,
mikor e tájon
tűz ütött ki,
vér hullt —
és megvirradt.

1961

TÁVLAT

A távlatok serkentettek reményre,
s nem kétkedtem, ha egy kerék lazult —
de nem hittem, hogy a végtelenségbe
ilyen rövid az út.

1961

KUBAI DAL

Kinek fülébe madárdal hatol,
csak azt hallja, amire maga vágyik.
Én úgy hallom, szabadságról dalol
minden madár a szíveszakadtáig.

1961

HŐSÉG

Haragot gyújt e sárkánytorkú hőség.
De ellankad az indulat. Dühödt
csak a lángoló levegő, mitől én
— a nyár szerelmese — felfrissülök?

1961

DICSÉREM AZ ESŐT

Ne legyen hát az ég felhőtelen!
Dicsérem az esőt — mert kell valóban.—
Csak súgjatok rá egy jelzöt nekem,
hogy bőrig ázva megvigasztalódjam.

1961

NYÁRUTÓ

Fojtó, édes illattal telt a tér.
Ez már a hulló lombok lágy szaga.
Illatuk egy rózsakerttel felér —
mintha az elmúlás virágzana.

1961

VARJÚLÁNC

Felnézek: a fák nyakán mi csörög?
Elővillan varjak sötét meze.
Szakadtan függ a zöld lombok mögött
láncuk — a tél fekete ékszere.

1961

TÉL FELÉ

A gyászolók feketében járnak.
Tél felé a táj is fekete —
de lehet-e jelképe a gyásznak,
mi valami újnak kezdete?

1961

ÁGAK

Karjukon még lombok szunyókálnak.
S ha lehullnak a falevelek?
Mert dajkának születtek az ágak —
ringatják majd a hópolyheket.

1961

MÁSODVIRÁGZÁS

Egyetlen ág virágzott ki újra.
Nincs több ág, mely másodszor virulna.
Csak egy zöld, a többi aranyárga,
a Nyár kerít mégis hatalmába.

1961

MADÁRSZÁLLODA

A fák szállodája
„cúgos“ szálloda,
mégse szállna madár
soha máshova!

1962

LESBEN

Fecskék nélkül maradt a fészek,
s bent — meglesem —
a csend fogja át a sötétet
szerelmesen.

1961

LEVÉLBÚCSÚ

Mit kell tennünk, ha nincs remény;
hogyan haljunk meg könnyedén?

1961

LOMBTALAN FÁK KÖZÖTT

A lombtalan erdő is szép lehet?
Szépségükért tetszenek itt a fák?
Vagy van valami a szépség felett,
ami e tájon kelleti magát?

1961

FÜST

Ha fölfelé száll is a füst,
sorsánál még sincs keserűbb.

1961

JÁTÉKKEDV

A hajam már fehér, akár a hó.
De játékos kedvem még áradó.
Ősz fejemmel hivalkodva csalog.
... Átláttok-e rajtam, fiatalok?!

1961

TÉLI HARAG

Tartanám a téllel a haragot,
de már a méreg is belém fagyott.

1961

GAGARINNAK

1

Percek alatt szeltesd át az eget,
hogy eonokig emlegessenek.

2

Amíg hajód a légben körözött,
súlytalanná könnyült minden tagod,
s mikor hajód a Földre visszajött,
a súlytalan boldogság fogadott.

1961

VERSENYTÉREN

Hol a pálma a tudásnak terem,
a győztest én szívemre ölelem.

1961

SÚLYOS ÉS SÚLYTALAN

Fölemel a Mű, mikor súlya van,
s lesújt mindig, amikor súlytalan.

1961

KELLÉKEK

Az okosnak ész kell,
szív a szerelmesnek.
S a gyávának hosszú láb, hogy
vigye minél messzebb.

1961

ŐSZINTESÉG

Büszke az ég, mert homloka sima.
A Föld meg büszke a ráncaira.
Büszkévé tesz engem is valami —
csak így tudok sorsomról vallani.

1961

KORVIN SÁNDOR EMLÉKÉNEK

Rád emlékszem barátom szüntelen.
Mehaltál, hogy sok ünnepünk legyen.
Te már többé nem ünnepsz velünk,
de mi Téged ma is ünnepelünk.

1961

GYŐZELEM — VERESÉG

Ki közelről nézhette az eget,
ha leszállt is, szemünkben fent lebeg.
De az, aki röptében lemarad,
felhők közt sem dagaszt mást, mint sarat.

1961

MINDIG SIET

A boldogság mindig siet.
Valóságos csoda,
légies lépéseinek
hogyan maradhat nyoma?

1961

HÍD

Elfuthat a folyó alatta.
Állhat fölötté az ég lapja.
Előre néz és egyben hátra —
a partoknak közös barátja.

1962

KARBAN HASZON

Nem sikerült mindent kimondanom?
Nem találtam mindig a helyes szóra,
így hát sok még a mondanivalóm,
s értelmet nyer számomra minden óra.

1962

PRÓBATÉTEL

Ha egypercnyi
pihenőm volna,
az lenne csak
veszélyes torna!

1962

ÖNÉRZET

Dicsérheted.
A Nap
fényére oly büszke,
nem hallgatja szavad
soha szemlesütve.

1962

KIBÚVÓ

Szembenéznék bátran vele,
de a halálnak nincs szeme.

1962

MÉRTÉK

Nagy szélben sem számít hősnek,
ha nem pattan el az ág.
A levéltől viszont hőstett,
ha nem ejti el magát.

1962

MIT REMÉL?

Mit remél, ha nem jött fel a fényre?
Gyökerének sem marad reménye!
Ki nem bírja sugarát a Napnak,
e földön még magva sem maradhat.

1962

ÖNKÍVÜLET

Olyan szép a folyó habja,
önmagát is elragadja.

1962

ÓVÁS

Nyomod nem őrzi meg a sár,
de elárul, ha benne jársz!

1962

MÁRCIUS

Röpülnek a duzzadt felhő-vitorlák,
űzik őket a jégtörő szelek,
a folyókat fenékgig felborzolják —
és minden légvárat ledöntenek.

1962

MÁRCIUS (*moll-ban*)

A hópelyhek járják a végső polkát.
Az ibolyák kéklenni kezdenek,
s a tél makacs merevségét feloldják,
hogy engem e tájhoz kötözzenek.

1962

MEGŐRZIK-E?

Lábam nyomát megőrzik-e a sziklák?
... Ki lent táncol a homokban mezítláb,
tapsol, mert a lába nyomot hagyott.
Nem látja, hogy kaján szél kavarog.

1962

SZOLGÁLAT

— A szabadnak szolgálni mit lehet?
— A munkáját, melynek művésze lett!

1962

HITVALLÁS

Hát égjek el én is, ha kell égnem!
De nem mindegy, milyen tűzben végzem.
Munkám legyen messzefényű máglya,
eszmém tüze perzseljen halálra.

1962

HIBÁTLANUL

Formálódnak az ember dolgai.
De hanyaggá nem tehet a fölény.
Bénának sem szabad elbotlani
a kiharcolt boldogság küszöbén.

1962

ÉLETJEL

Nem jelzi még semmi, hogy tavasz van.
De reggelre egy kis rügy kipattan,
s egyszerre a fáknek minden ága
vágyni kezd a halhatatlanságra.

1962

SZÓLONGATÓ

A Jövendő várja, hogy határozz,
s fölcsendüljön mellette szavad.
Azt öleli fiaként magához,
ki lelkesen elébe szalad.

1962

MINT MÉG SOHA

Sosem tudott még így ragyogni rád
a békevágytól sugárzó világ,
s nem volt ilyen biztató még soha
az ifjúság — a világ mosolya.

1962

KÜZDÖK ÉRTE

Sorvasztott már eleget a hiánya,
most a béke a biztos kenyérem;
s küzdök érte — hiszen életem drága —,
hogy ne legyek többé kenyértelen.

1962

FELJUTNAK A CSILLAGOKBA

Sokak jutnak fel majd a csillagokba,
oda, hová eddig csak kevesek:
hősök, művészek és aranylapokra
jegyzett nevű szárnyas szerelmesek.

1962

FENYŐ A TETŐN

Az ég anyásan hajlott fölé,
s fényében fürdette, mikor megszületett.
A szél körülcsókolja, s tudja, hogy neki nőtt
fel,
a feltépett köntösű fellegek ölelkeznek vele,
s az évszakok felé ő úgy suhint,
akár a kard a négy égtáj felé,
minden próbát kiállva.
Hőssé így lesz,
csodálattal ezért tekint reája
minden dolgok kemény gyűjtőlencséje,
az emberi szem.
Ne szánd tehát e sötét fenyőt,
a boldog s büszke sziklabércen,
s ne csald meg magadat!
Ne mondd arra, hogy zord és társtalan.
kire a mindenség csatolta
legszebb aranyövét.

1962

ÁRNYATLAN SZABADSÁG

I

A Szabadság nagy úr.
Nincs párja.
Mégsem lehet méltó szolgája,
ki lépcsőtlen trónja előtt
a porba dőlt.

II

Nap süti a zöldellő réteket.
Rajtuk át a Szabadság lépeget.
Árnyéka nincs. És amerre halad,
a fűszálak is felmagaslanak.

1962

NINCS IDEJE

Hogyha villám üt a fába,
nincs ideje, hogy megbánja.

1962

ANTENNÁK

Antennák a sima tetők felett.
Kövek kemény mondatai között
időszerű felkiáltójelek.

1962

ŐSZI MÁMOR

Az őszi fényt
— mely kedvenc italom —
nem ittam még
soha ily szilajon,
kaptam bort, de
nem kaptam poharat,
s nem voltam még
ittasan józanabb.

1962

LÁTSZAT

Megesik, hogy elakad a szavam,
hallgatásom azért nem szóttalan.
Máskor van úgy, hogy a nyelvem pereg,
a csendemnél még sincs töretlenebb.

1962

FORGÓSZÉL

Ki fizeti, hogy így fúj ez a szél?
Mi lesz, hogyha elfúj, te házfedél?
S ha el találja kapni az eget,
mi marad a sapkátlan föld felett?

1962

RÉGI LECKE

Az öregség nem adhat új tanácsot.
Én megtanultam réges-rég, hogy mint kell
járni ezt a hepehupás világot,
hajlott háttal és egyenes gerinccel.

1962

TUDOR ARGHEZI

Nem látja őt öregnek, csak a gyermek.
Szavaitól szikrázóbb a szívem.
A fiatalok arcukra ismernek
ránctalan műveiben.

1962

DÉZSMA

Nem pirulok.
Pedig loptam néhányszor:
illatot, a leggazdagabb akáctól.

1962

ÍTÉLET

Gyöngé ember, aki sír mindenén,
s ki mindenén nevet — embertelen.

1962

DIDAKTIKA

Nyílt-e virág, mely másra oktatott,
mint arra, hogy virágozzatok?

1962

SZABÁLY

Az ember, ki korától elmarad,
megrokkannhat egyetlen perc alatt.
De a népnek, amely előre lép,
a tűnt idő növeli erejét,
s fényként szállnak el a feje felett
az évszázadok s az évezredek.

1962

ÖNARCKÉP

Milyen régen rajzolgatom magam!
A „portrémon“ mindenek nyoma van.
De különös, mind szelídebben élek,
a képmásom mégis egyre keményebb.

1962

HATÁS

Mikor irigyelnek,
magam mindig szánom,
s mikor szánni mernek,
mindig hahotázom.

1962

ÍGY HÍVTAK

Mivel e szót gyakran a számra vettem,
az iskolában így hívtak: az Ember.
Remélem, rászolgáltam, s most dicsekszem
hajtani gúnynevemmel.

1962

MENTSÉG

Vénen, ha már kihullt fogad, hajad,
az emberből benned még mi marad?
Mit felelsz, ha faggat az ifjúság?
... Eldúdolom a béke himnuszát!

1962

NAPLEMENTE

Távolodik az ég alján a Nap,
s az éjszaka útján felém halad.
Elfordítom árnyától a fejem,
s az elfutó fénybe temetkezem.

1962

SZÁMONKÉRÉS

Hangot ad a lomb is, mikor lehull,
csak a csillag hull le hangtalanul.
Én csillaghoz nem mérhetem magam.
Hol marad hát a méltó végszavam?

1962

IDŐNK NEVEKKEL VAN TELE

Minden égtájnak van neve,
nevet nyer csillag, virág, állat,
időnk nevekkkel van tele,
melyek agyunkban felszikkáznak.
Még a semmi sem névtelen,
és nincsen olyan ismeretlen,
mitől elfog a félelem,
ha ráismerve megneveztem.

1962

ÚJ REMÉNY

Arcom, zakóm megfakulhat, elkophat,
de a szívem rejtékén ott lapul,
mint erszényben egy nagy-címletű bankjegy,
az új reményem, felváltatlanul.

1962

OK

— A Boldogság miért boldogtalan?
— Mert a sötétben is árnyéka van!

1963

VÁLTOZÓ SORS

A felhőből a tengerbe estem.
Esőcseppből tengercseppé lettem.
A mélyből a felhőket lenézem,
de ők szállnak mégis fent az égen.

1963

A KÚT

Feketén itt kacsintott rám a kút.
Feneketlen félszemét ma is látom,
és kábultan érzem: nem volt hazug
a mélységgel első találkozásom.

1963

KAPUZÁRÁS

Körülnéztem. Az utcán vagyok újból.
A tölgyfakapu bezárult mögöttem.
Gyermekkorom fénylik szülőfalumból,
egy hamis kor mélyébe ötvözötten.

1963

ÚTMUTATÁS

Ha arra vársz, hogy ne gyűlöljenek,
uralkodj és ítélj, — magad felett!

1963

RÍM

Csak „csengő-bongó“ csöpp harang?
Cifraság? Lom? Játék? Kaland?
Nem! Több a Rím: lezárt lakat.
Féltve őrzi a szavakat.

1963

VÉLEMÉNY

Én azt tartom:
korán sosem virrad.
De te, alkony,
mindig korai vagy!

1963

GÉPZENE

Hanglemezen
madár is énekel.
Ám e hangot
erdőktől csente el.
Mit tudja ő,
ha gépből hangot ad:
amit köszönt,
hajnal vagy alkonyat?

1963

REPLIKA

Süvöltve tépi a téli szél
az ágakat. A fa tűri és hallgat.
Megfelel majd mindenre az a nap.
mikor válaszként új lombja kisarjad.

1963

TAVASZVÁRÁS

Már hányszor elhagyott!
Mégis, ha visszajön,
tárt karral fogadom
lényét a küszöbön.

1963

TÜKRÖZŐDÉS

Lesi bennem magát egy téli ág,
én meg benne magamat kémlelem.
Mit átélek, ő is azt éli át:
versengve várjuk, hogy tavasz legyen.

1963

SUGALLAT

A május nem mond soha mást,
csak fényt diktál, csak rohanást,
s mit máskor nem hisz senki sem,
most azt még én is elhiszem.

1963

ZÖRGŐ ÁGAK

Tisztelem a villámsújtott fákat,
kiket a sors intőn állni hagy.
Zörrenése minden száraz ágnek
a vég ellen kemény vádirat.

ÍTÉLJ!

A fa bűne,
ha neved belevésed,
vagy a tiéd,
hogyan kicsorbul a késed?

1963

FONÁK ÉRZÉS

Oly nehéz a hegyre
fölfelé menet,
hogy azt hiszem egyre:
mélybe süllyedek.

S oly könnyű a hegyről
lefelé, gyalog,
hogy azt hiszem, egyből
csúcsra pattanok.

1963

ARS POETICA

I

A világol — mely tágasabb, mint hittem —
hogy lehetne négy sorba tömörítnem?
Mielőtt a munkába belevesznék,
felmutatok tisztán egy porszemecskét.

II

Nem számít, hány X van már nevem mellett!
Higgyétek el, hogy nem számít az évszám!
Csak az fontos, hogy feljebb avagy lejjebb
léptem-e a m a láthatatlan létrán.

1963

KARCOLAT

A levegő üveg-sima lapját
tűhegyükkel szelek karcogatják,
de alighogy valamit rávésnek,
áthúzzák az újabb rezzenések.

1963

AZ ÉN NYARAM

Hosszan nyaral, aki igénytelen.
Az én nyaram csupán egy villanás.
A féktelen nyarat igényelem,
mely addig tart, míg virágzik a hárs.

1963

A JÖVŐ

Én adtam kenyeret neki,
míg éhezett.
Mikor hideg didergeti,
befűttetek.
Szívemben lelt otthonra ő,
mélyén lakik,
s növekszik, szépül a jövő —
a holnapig.

1963

TISZTELET

Egy zászló, mint kis keszkenő,
a csúcsra tűzve integet:
fölnéz rá minden elmenő —
s nem a hegyeknek hajt fejet.

1963

KAPOCS

A Földön minden meglazul,
ha nem köti össze az új.

1963

TAPINTAT

A szellőtől sohasem kérdezed,
hogy előtted kivel ölekezett.

1963

KONTRASZT

Milyen hangot adna a holdsugár,
ha lány húrján harci dalt játszanál?

1963

TÉLI ÉG

A téli ég akkor is didereg,
ha befedik a vattás fellegek.

1963

GONDTALANSÁG

Minden lepke oly könnyedén lebeg.
... Lehetséges, hogy ők felejtenek?

1963

TALÁLKOZÁS

Ne vonakodj, ha átkarol a Szél!
Csókjainak add át önként magad.
Maglehet, hogy e röpke szenvedély
mámorából csodák fogamzanak.

1963

SZÉLCSEND

Érzed-e, ha a szél eláll,
hogy a szélcsend még nem halál?

1963

GOND

Kisebb a pont
nem is lehet.
Mégis nagy gond:
hová tegyed?

1963

NYERESÉG

Ha vannak, akik unják a szavam,
a hallgatásomnak is haszna van!

1963

NEM ELLENZEM

Nem ellenzem, ha versem rőffel méred,
csak ne a hosszát — a mélységét mérjed!

1963

REJTVÉNY

Kiket serkent a korai dicséret
kivívni a késői dicsőséget?

1963

BÍRÁLAT

Úgy unom, ha túl gazdag a keret,
akárcsak a szegényes lényegét.

1963

SÜRGETÉS

Halálnak a háború hazája.
Földönfutó lesz-e valahára?

1963

BETŰKRE BÍZOM

Felhőre nem bízom szavam.
A felhőnek árnyéka van.
Nem bízom szélre, se madárra.
Porba hullna. Ertörne szárnya.
És nem bízom szavam folyóra:
elveszne tengerbe omolva.
Inkább bízom szavam: betűkre,
melyeknek szeplőtlen ezüstje
felvillantja épségben Énem
a törékeny idő terében.

1963

SZÁMVETÉS

Használt nekem az őszi szél szemernyit?
Ártott, mikor hallottam mint zokog?
Felmérhetetlen, amit tőlem elvitt.
És számlálhatatlan, amit hozott.

1963

FALEVÉL A FOLYÓN

A vízre hull a rokkant falevél.
A folyó most mankója.
Rátámaszkodva tán elér
Eldorádóba.

1963

INTERNACIONÁLE

Csattogása milliárd galambszárnynak,
amit fülem ritmusából kihall,
s harcosan is mély harmóniát áraszt,
ha fölhangzik a forradalmi dal.

1963

VIRÁGBÁNAT

Ha végleg kifosztott a szél, mit ér,
hogy üres kézzel hozzám visszatér?

1964

MARGITTAI TARISZNYA

Elődeim

Rám szegződik szülőfalum szeme.
Verseimmel a pódiumra álltam.
Egyetlenegy sorom se fekete,
de a hangomban egy csipetnyi gyász van.
Elődeim hamvára gondolok.
Apám, anyám, ha itt újjászületne...
Mindkettőjük engem itt tanított.
Anyám jóságára. Apám becsületre.

Margittai tarisznya

Vicinális vitt el szuszogva innen,
s most gépkocsin suhantam ide vissza.
Meváltozott, motyogom, minden, minden...
De ismerős mégis minden tarisznya!

A folyónál

A Berettyón a község bírójának
itt törte fel szolgája a jeget.
A jég, amely úrtól szolgát elválaszt,
fürdés közben vajon felengedett?

Tanács

Nem dőltek még porba a régi házak,
de körülük már új házak sorjáznak,
s mint az új fák, színesek és merészek, —
ne rakjatok reájuk pletykafészket!

Megújulás

Alkonyul. A tehenek hazatérnek.
Bandukolnak ma is a házak mellett.
Az ötven év előtt látott tehénnek
minden borja milyen hasonlót ellett!

Idéző

A kádban már csordultig áll a must.
A bográcsban fő még juhhusos kása?
Megidézni tudok-e még tanút,
ki esküszik e kedves népszokásra?

Hagyomány

Dédapám itt volt gyógyszerészegéd.
Nagyapám és apám is gyógyszerész lett.
Tőlük tudom: egy milligramm elég,
s már mérgezhet, ha megbillen a mérleg.

Feledhetlenség

Látom várni, volt házunk udvarán,
felhős homlokkal fiatal anyám,
és a gondtalan, vén gesztenyefákat, —
kik az évek tüzeiben elszikráztak.

Gyökerek

Szemközt velem tarkállik a veranda.
Mögötte meg ráismerek a gangra.
A szobákban a játékok helyére.
Itt kezdődött, aminek régen vége.

Fedetlenül

Rábukkanok az orgonabokorra,
társaimmal mögötte bújócskáztam.
Bújócskázni most már gyávaság volna,
nem rejtőzik más mögé. csak az árnyam.

A diófa

Állt régen is, és áll még rendületlen,
mit feledtem, a fenséges diófa.
Ezentúl már rá is kell emlékezni,
hogy az időnek számot adjak róla.

1964

TÉRKÉP

A térképen
kékek a tengerek.
Tompá fényben
barnulnak a hegyek.
Meggypiros folt
a Szovjetunió.
Ez indokolt.
De nem rendjén való
a deformált,
fölperzselt föld jele:
Spanyolország
miért nem fekete!

1964

ERŐPRÓBA

Hálóba fognám én is a szelet, —
mert nincsen, ami lehetlenebb!

1964

VISZONZÁS

A tó tükröt tart a fának.
Azért vet rá a fa árnyat?

1964

JELBESZÉD

Azzal, hogy sötét, az este
minden titkát kifecsegte.

1964

NEVETNI

csak nevetni,
minden áron,
nevetni úgy,
hogy hangom ne hibázzon,
hogy fogja el
kudarcán szégyenérzet,
s pusztába úzzem
a Keserúséget!

1964

FERGETEG

A Föld jajong. Fáit vihar cibálja.
Az ég dörög, válaszul a villámra.
Minden üvölt versenyt a fergeteggel.
Dúltan nem tud suttogni, csak az ember.

1964

ÖNFEGYELEM

Pocsolyára vesszővel nem ütök.
Beszennyezne fölfröccsenő haragja,
s a sekélység — mitől menekülök —
épp általam szökkenne a magasba.

1964

A KÖRÖSPART KÖRKÉPÉRE

Nincs sok város, hol szomjasabban éltek,
s kevés számlál több halottat, mint Várad.
Láttam éjét legsötétebb korának.
Fáj ma is, hány hű barátom füstté lett.

De a Körös habjai nem apadtak.
Nem tört ketté a vihar minden fát itt.
S ha fény vetül rá, a rom is sugárik
közelében az épülő falaknak.

A romokból a hidak kinyújtóztak.
Egy új kor szül kerteket és kohókat,
szikra pattog, pompáznak a forgácsok.

A változót, Festőm, te is formálsz,
vásznad feszül a jól kimért keretben.
Kontár, ki e korszakban tehetetlen!

1964

SZEMÜVEG

A szemüvegem elveszett.
Feldúlok mindent a szobámban.
S rádöbbenek, míg keresek,
hogy soha mást nem is csináltam.

1964

AUGUSZTUS ARANYKÖNYVÉBE

1

Ha tovább dörögnek a fegyverek,
akkor sem halt volna meg mindenki a háborúban.
Csak az apád.
Nőd.
Fiad.
Fivérideid.
Talán Te nem.
Üldözhetne a szerencse ma is.
És viselhetné szíved körül
az elnyűhetetlen gyászszalagot.

2

Gondolj rájuk,
kikben az élet lángja
a „Tűz“-ben kialudt.

3

A háború halálát
pirosban gyászolom.

4

Hidak nélkül szétszakadna a Föld!

5

A rombolók rémképei a ritkuló romok.

6

A gyűlölet gyümölcse gyötrem.

7

Bízom a békében.
A háborúban nem hiszek.
Olcso optimizmus?
Lehet.
De annyit megér, mint az életem.

8

A béke szobrát csak sebesült lelkű szobrász
mintázhatja meg.

9

Nincs tragikus remény!

A fegyverek akkor mondanak maradandót,
ha szavukat a Föld minden lakója elfeledi!

1964

HITEM SZERINT

A napkelte titkát ki fejtí meg?
Mást jelent a hajnal mindenkinek.

A kovácsnak a munka kezdetét.
A betegnek, hogy messze még a vég.

A parasztnak, hogy így nő a kalász.
Példát annak, ki fényről magyaráz.

Hitem szerint azért jön fel a Nap:
a költők mind napkeltét lássanak.

1964

CÉL

A gondolatok, mint a fecskék,
elröpülnek és visszazállnak.
Lelkem tájait megszerették,
titkaik is egyre tisztábbak,
mind gyorsabban csapnak a mélybe,
és naponta feljebb köröznek.
Ha csak egy is Magasba érne,
nem kívánnék magamnak többet.

1964

PÁRRA LETTETEK

Szerelmes szavaim,
szerencsésebb ugyan ki nálatok,
kik egy más nyelvben párra lertetek,
és most a nászutasok örömevel
bolyongtok, az időtlenség kertjének
rejtett ösvényein!

1964

METSZÉS

Nem díszként lóg
a versem oldalán
a „de!”.
Gordiuszi csomó
nincs is talán,
mit át ne metszene.

1964

FELESELÉS ÖNMAGAMMAL

— Unom már a rövid verseimet!
— Nem lehetne e mondat rövidebb?

1964

MEGVÉDEM

Én betűkből emeltem olyan várat,
mely ellenállt a hazugság hadának,
de a kapuit szélesre nyitotta
minden szépnek — és minden igaz okra.
S a szél — szemed akármerre mereszted —
minden fokán kék lobogót lebegtet.
És én, e vár kipróbált kapitánya,
nem készülök már új kirohanásra,
de betűim békéjének bástyáit
nem adom fel.
Megvédem mindhalálig!

1964

BELSŐ PARANCS

Szaporítani a szépet.
Ritkítani a rosszat.
Csúfolni azt,
aminek a csúcsa is csúf.
És jósolni a jónál is jobbat;
költői kötelesség!

1964

TŰZPRÓBA

Az igazság tűzpróbája,
hogyha a színe fehér,
a fonákja sem fekete.

1964

ŐSZI REGGEL

A köd áttetsző hálóköntösében,
sarkig omló vörössárga hajjal,
holtsápadtan,
itt áll az Őszi Reggel.
Reszketve áll a deres küszöbön.
Döbbenetést készül kimondani!

1964

TALÁNY

Mit jelent ez?
A fű halál-sárga.
S az ég kék, mint
a halál halála.

1964

INDULAT

A csend, akit álmából felzavartam,
elém tűz egy dühös kérdőjelet:
Ki nem hajléktalan, az üres parkban
mért ögyeleg?

1964

VIHAR UTÁN

Arcul csapta a szél.
Porig alázta.
Most ázottan áll, tört ágaival.
Ám mégis él
e megtépázott fácska, —
de hol van a vihar?

1964

NÉGY ÉVSZAK

Akinek a legszebb évszak a tél,
mi vonzaná inkább, mint a fehér?

Akinek a szerelme a tavasz,
szeme előtt minden út sugaras.

Kinek drágább a tavasznál a nyár,
örömet a teljességben talál.

És akinek a kedvence az ősz,
az elmúlás ölében is erős.

1964

ALKU

Ázzak bőrig még akárhány őszben,
csak egy tavasz köszöntsön felhőtlen!

1964

MÉG AZZAL IS...

Mikor tiszta rügyeket hajt tavasszal,
s ősszel, amikor teljes alázattal
elénk ejti a faleveleket,
ha ködbe búvik, ha szélben remeg,
ha elpattan céltalan hangot adva, —
s még azzal is, ha meghajlik az ág,
védelmezi az erdő igazát!

1964

JANUÁR

Alig eszmélt a nyárra
szívünk, s már télre döbben.
Nem száll a jégvirágra
lepke táncos körökben.

Nem száll kelyhére méh sem,
nincs mit elhordjon róla.
Nincs e napokban méze,
csak hó a pillangója.

Mélyült az ég magánya,
jeges ölen az úrnek
a csillagok is fázva,
társtalan tömörülnek.

Még az árnyék is árvaabb.
Ismerjük ezt a tételt,
mint adja meg az árát,
mi ragyogni merészelt.

De álmunkban kigyúlva
a fény em éke szárnyal,
s a nyár énekét fűjja
a megfagyott madárdal.

1964

FRIVOL DAL

Pengetni most
egy frivol dalt kéne,
a puritán
fagyok ellenére,
mindent, ami
dermesztően tiszta,
elkészítve
és felháborítva.

Frivol dal ez?
Mintha nem is szólna!
Letompítja
belső hangfogója.
Nem is volna
ingerlő, ha csengne.
Legfrivolabb
mindennek a csendje.

1964

ENYÉM LESZ

A nép, ha trónra ült is,
gyalogúton halad,
de útjába nem állnak
bonthatatlan falak,
s én úgy forrok a néphez,
mint a fához az ág, —
s mert nemzetközivé lesz,
enyém lesz a világ!

1964

LÁMPAERNYŐ

Diszkrét, csaknem díztelen lámpaernyő,
tudatomnak leghívebb társa vagy.
Teljesítsd méltó hivatásodat:
ha a lámpagyújtás ideje eljő,
s a kezembe — mint most — könyvet veszek,
szűrd meg a fényt, s légy büszke: itt az óra,
midőn annak lehetsz finomítója,
mi égen-földön a legnemesebb!

1964

PÁRHUZAMOK

Ha időm tartó-íve kettépattan,
 én rátok zuhanok.
Végtelenbe ti visztek, bonthatatlan,
 szilárd párhuzamok.

1964

ÉRTELEM ÉS ÉRZELEM

„A Szépségnek mindenhez joga van,
s nem ítéltet fölötté senki sem!“
Fellázad e „törvény“ ellen agyam —
de alázattal szolgálja szívem.

1964

A TOLL

Gyakran épp akkor torpan meg a toll,
mikor a szív leginkább zakatol.
De minden jó ügyért nyíltan kiáll,
mikor a szív alig tud verni már.

1964

FONÁK TÜKÖR

Minden hamu a tűzre emlékeztet,
és minden tűz a fát fölfaló lángra,
és minden lángnak hevében ott reszket
a lombos fák napfényes koronája.

1964

KÁLYHÁM

De jó, kinek ilyen kályhája van,
melyben a tartós tűzű fahasábok
úgy lángolnak, akár értő szívekben
a gonddal metszett költői szavak.
Kályhám, te kedves kis cseréptorony,
míg köréd gyűlünk kékült körmeinkkel,
vendéglátón marasztal meleged, —
nincs nálad most adakozóbb barát!

1964

ŐSZI VERSENY

Kiszabadult
a világ méneséből,
s most prüszkölve,
fújva,
zablátlanul
hajráz a szél
a Föld versenyterén.
Hátán az ősz zsokéi ülnek,
vézna szirmok,
sárga falevelek.
Ki mer kötni
rajtjukra fogadást?

1964

MŰVIRÁG

Igaz, a művirág illattalan,
viszont tövistelen.
De én inkább megsúratom magam,
mint hogy ami kímél, hamis legyen.

1964

MŰTYŰRKE

Hamis fényét igazik is imádják.
Villogása engem mégsem hevít.
Gyűlölöm az ékszerek hazugságát,—
akár a hazugság ékszereit.

1964

HÍRNÖKÖK

Jobb hírnökei, mint a varjak.
kik volnának a hóviharnak?!

1965

DERMESZTŐ TISZTASÁG

Legfőbb érték a tisztaság,
a hó ezt így tanítja,
s példaként állítja magát,
hogy pelyhe milyen tiszta.

De összekoccan a fogam,
a hótól hideg árad.
Ha megdermeszt, mi haszna van
e fennkölt tisztaságnak?

1965

MAGYARÁZAT

A havazás sehogy sincs az ínyemre.
És nem kedvelem jeleit a gyásznak.
Mért öröm hát, ha hófúvást jelezve
arcomba sötét varjúkárogás csap?
A különös, az idegen vonz benne?
Vagy örömöm nem is öröm, csak látszat?
Az jó, hogy megtört a tél tonnás csendje,
s hogy valamit bennem is föllármáztak!

1965

IGAZ ROKON

Vágyam csak a tenger után kiált!
Szeretem, mert végtelen, mert kitárt.
S mert a tenger lelkem vérrokona:
nem fagyhat be a mélyéig soha.

1965

KÁRVALLÁS

Ágál, hogy fákat kicsavar,
porba dönt tornyokat,
tengereket is fölkapar,
dühé sosem lohad,
de bár kettőzi erejét,
ha a füvekhez ér,
mielőtt egy szálat kitép,
beleizzad a szél!

1965

SZENVEDÉLYEK

Fényt szív magába a fa lombja.
A szél homokot hord halomba.
Az ősz felhőket rak az égre.
A fagynak is van szenvedélye,
csokorba gyűjti mind csillámlóbb
ablakomba a jégvirágot.

1965